

ORGANIZE SANAYI BÖLGELERİNDE
ÇEVRE KİRLİLİĞİNİ MINİMİZE EDİCİ
TEKNOLOJİLERİN VE
MALİYET BOYUTLARININ
BELİRLENMESİ

TUBİTAK PROJE KOD NO: DEBAG 151/G

2001 - 352

1991 SONUÇ RAPORU

ANKARA
NİSAN 1992

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE
ÇEVRE KİRLİLİĞİNİ MINİMİZE EDİCİ TEKNOLOJİLERİN
VE
MALİYET BOYUTLARININ BELİRLENMESİ

TÜBİTAK/DEBAG 151-G

1991 SONUÇ RAPORU

PROJE YÖNETİCİLERİ

Dr. Aysel Atımtay, O.D.T.Ü (Koordinatör)

Dr. Aysen Müezzinoğlu, D.E.Ü.

Dr. Hasan Z. Sarıkaya, I.T.Ü.

Araştırma Grupları

ODTÜ

Y.Doç.Dr. Ülkü Yetiş
Çevre Müh. Esra Tarlan
Çevre Müh. Zeynep Kışoğlu
Çevre Müh. Gönül Mıhladız
Çevre Müh. Esmail Eskendernejad
Çevre Müh. Ayşegül Aksoy

DEÜ

Prof. Dr. Füsün Şengül
Doç. Dr. Ayşe Filibeli
Çevre Y.Müh. Abdurrahman Bayram
Çevre Müh. Galip Tekiner
Çevre Müh. Mustafa Odabaşı
Çevre Müh. Ahmet Karagündüz

İTÜ

Prof. Dr. Ahmet Samsunlu
Prof. Dr. Veysel Eroğlu
Doç. Dr. İzzet Öztürk
Y.Doç.Dr. İsmail Toröz
Çevre Y.Müh. Neşe Tüfekçi
Çevre Y.Müh. Süreyya Meriç
Çevre Y.Müh. Nevzat Turan
Çevre Y.Müh. Gülseren Ubay

Bu proje TÜBİTAK tarafından desteklenmiş ve ODTÜ, DEÜ ve İTÜ gruplarının ortak çalışmalarıyla yürütülmüştür.

TEŐEKKÖR

Bu projenin oluŐma sűrecinde ve yűrűtűlmesi sırasında bűyűk emekleri ve katkıları olan TŪBITAK-DEBAG Uzmanlarından Sn. Őműr Tűrksoy'a, Devlet Planlama TeŐkilatı Sosyal Planlama BaŐkanlıĐı Uzmanı Sn. E. Canan Gűler'e ve Sanayi ve Ticaret BakanlıĐı Organize Sanayi Bűlgeleri ve Kűçűk Sanayi Siteleri Genel Műdűrű Sn. Sedat Balak'a teŐekkűrlerimizi sunarız.

ÖZET

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), dengeli kalkınma ve düzenli şehirleşmenin sağlanması, sanayileşmenin çevre sorunlarına yol açmayacak biçimde gerçekleştirilmesi amacıyla, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından yatırımların yönlendirilmesinde bir planlama aracı olarak ele alınmaktadır. Ancak uygulamada, bu amaçlara tam olarak ulaşılamamakta ve çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Örneğin, gerek inşaatı tamamlanmış, gerekse yapımı süren OSB'lerde, arıtma tesisleri için yatırım kararlarının verilmesi gündemdedir. Bu durumda, söz konusu OSB'lerde kurulacak tesislerin ve uygulanacak atık yönetim stratejilerinin (gaz, sıvı, katı atık) ne olması gerektiği büyük önem kazanmaktadır. Bu nedenle DPT, TÜBİTAK aracılığı ile 1991 yılında bir proje desteklemeye karar vermiştir. Bu proje, "Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Kirliliğini Minimize Edici Teknolojilerin ve Maliyet Boyutlarının Belirlenmesi" projesidir ve proje;

1. Organize Sanayi Bölgelerindeki mevcut ve olası sanayi yapısının tanınmasını,
2. Yer seçimi, enerji kaynağı seçimi, yakma teknolojisi, üretim teknolojisi seçimi ve proses aşamalarında kirliliği minimize edici kontrol tekniklerinin belirlenmesini,
3. Uygulanabilecek arıtma teknolojilerinin ve iyileştirme önlemlerinin karşılaştırılmasını,
4. Toprak, su, hava kalitesi-arıtım maliyeti ilişkilerinin saptanmasını

amaçlamaktadır. Üç yıllık bir sürede tamamlanması öngörülen projenin 1991 yılı çalışmaları, OSB'lerde anket yoluyla bir envanter çalışması yapılmasını, OSB'lerde yer alan sanayi türlerinin dağılımının çıkarılmasını (üretim geçmiş veya inşaat safhasında), doluluk oranlarının bulunmasını, henüz dolmamış OSB'ler için, bu OSB'lerin dolması halinde nasıl bir endüstriyel tür dağılımına sahip olabileceğinin belirlenmesini kapsamıştır.

Projenin gerçekleştirilmesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Çevre Mühendisliği Bölümleri yer almış olup çalışmayı beraber yürütmektedirler. Ayrıca, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının "Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü" ile işbirliği yapılmaktadır.

Bu proje için 1991 yılı için belirlenen amaçlar doğrultusunda, 1.6.1991 tarihinden başlayarak 1.3.1992 tarihine kadar gerçekleştirilen çalışmalarda anketlerin yapılması ve OSB'ler için bir veri tabanı oluşturulması işi tamamlanmıştır. OSB'lerin 23.1.1992 tarihi itibarıyla doluluk oranları çıkarılmış ve bunlar grafiksel olarak gösterilmiştir. OSB'lerde üretime geçmiş tesislerin endüstri tür dağılımları da incelenmiş ve her bir OSB için tür dağılım profilleri çıkarılmıştır. Ayrıca, DPT'nin yörelere göre uyguladığı teşvik tedbirlerinden ve mevcut OSB'lerdeki sanayi tür dağılımlarından yararlanılarak, henüz dolmamış OSB'ler için de tür dağılım projeksiyonları yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolarIN LISTESİ.....	iv
I. GİRİŞ.....	1
I.1 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN GELİŞİM TARİHÇESİ.....	2
I.2 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KURULUŞ AMAÇLARI.....	3
I.3 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KENTSEL GELİŞMEDE SAĞLAYACAĞI FAYDALAR.....	5
I.3.1 Kentsel Gelişmeyi Yönlendirme	5
I.3.2 Altyapı Sorunlarının Çözümü ve Sağlanan Tasarruflar..	6
I.4 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN İDARİ MEKANİZMASI.....	7
I.5 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KURULUŞU VE YER SEÇİMİ.....	7
I.6 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN TÜRKİYE'DE DAĞILIMI.....	8
II. PROJENİN AMACI VE YÜRÜTÜLMESİ.....	10
II.1 PROJENİN AMACI.....	10
II.2 PROJENİN YÜRÜTÜLMESİ.....	10
III. 1991 YILI ÇALIŞMALARI.....	11
III.1 VERİ TABANI OLUŞTURULMASI.....	11
III.1.1 Anket Formunun Hazırlanması.....	11
III.1.2 Anket Çalışmaları.....	11
III.1.3 Veri Tabanı Formatının Oluşturulması.....	15
III.2 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDEKİ BOŞLUK-DOLULUK ORANLARI.....	16
III.3 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE ENDÜSTRİYEL TÜR DAĞILIMLARI.....	18
III.4 HENÜZ DOLMAMIŞ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ İÇİN PROJEKSİYONLAR.....	23
IV. SONUÇLAR VE İLERİYE DÖNÜK ÇALIŞMALAR.....	27
KAYNAKLAR.....	29

EKLER

EK - 1	ANKET FORMU.....	30
EK - 2	ANKET FORMATI.....	40
EK - 3	DUNYA SAĞLIK TEŞKİLATI ULUSLARARASI İKTİSADI FAALİYET KOLLARI SINIFLANDIRMASI.....	46
EK - 4	SANAYİ ve TİCARET BAKANLIĞI 23.1.1992 TARİHLİ PARSEL DAĞILIM LİSTESİ.....	52
EK - 5	ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ PARSEL SAYILARININ DAĞILIM YÜZDELERİ ve GRAFİKLE GÖSTERİLMESİ.....	57
EK - 6	ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI.....	96
EK - 7	COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI.....	133
EK - 8	COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI.....	138

TABLULARIN LISTESİ

Sayfa

Tablo.1.	Organize Sanayi Bölgelerinden gelen anket formları sayısı....	12
Tablo.2.	OSB anket formlarının üniversitelere dağılımı.....	13
Tablo.3.	Anket Formlarına Cevap Verme Oranları (Toplam endüstri sayıları Sanayi Bakanlığının Ekim 1991 tarihli 'Organize Sanayi Bölgeleri Hakkında Özet Bilgiler' adlı yayınından alınmıştır.).....	14
Tablo.4.	Organize Sanayi Bölgeleri parsel sayılarının dağılım yüzdeleri.....	17
Tablo.5.	Endüstri türü kod numaraları.....	18
Tablo.6.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre ODTU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.....	19
Tablo.7.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre DEU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.....	20
Tablo.8.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre ITU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.....	21
Tablo.9.	Coğrafi bölgelere göre OSB sanayi türleri ve teşvik tedbirleri dağılım yüzdeleri.....	24

T Ü B İ T A K ARAŞTIRMA PROJESİ GELİŞME RAPORU	PROJE NO. : DEBAG-151/G	GELİŞME RAPORU NO. : 1991 Sonuç Raporu	BAŞLAMA TARİHİ 1.6.1991		
	RAPORUN KAPSADICI DÖNEM		KOMİTE RAPORTÖR		
	Tarihinden 1.6.1991	Tarihine 31.3.1992			
ARAŞTIRMAYI DESTEKLEYEN KURULUŞ	TOPLAM DESTEKLEME MİKTARI TL. 100.000.000,-	ŞİMDİYE KADAR HARCANAN TL.	RAPOR DÖNEMİ SONUNA KALAN TL.		
BU RAPOR DÖNEMİ İÇİNDE HARCANAN (TL.)					
PERSONEL	TEÇHİZAT	SARF MALZEMESİ	SEYAHAT - NAKLİYE	DİĞER	TOPLAM

PROJENİN İSMİ
Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Kirliliğini Minimize Edici Teknolojilerin ve Maliyet Boyutlarının Belirlenmesi

GELİŞME DURUMU ÖZETİ : (Bu rapor dönemine ait gelişme durumunu ayrıntılı olarak özetleyiniz. varsa bulguları belirtiniz, yer kâfi gelmezse APOB - 2 B Formunu kullanınız.)

I. GİRİŞ

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), en genel anlamda, "ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon, banka, kantin, ilkyardım vb. imkanlarla donatılmış uygun bir alanda teknik ve genel hizmetlerin de sağlandığı, ekonomik bir ölçek içinde gruplanmış fabrika yerleşim birimleri" (1) şeklinde tanımlanabilmektedir.

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından benimsenen tanıma göre ise OSB, "birbiriyle işbirliği halinde üretim yapan orta ve küçük işletmelerin, planlı bir alanda ve ortak altyapı hizmetlerinden yararlanacak şekilde standart fabrika binaları içinde toplanmalarıdır" (1).

Türkiye'de ilk kez OSB kavramının kullanılması 1961 yılında başlamıştır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminden itibaren OSB'ler, kalkınma plan ve programlarında sanayinin geliştirilmesine ve bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik özendirici tedbirler arasında yer almıştır (1).

1985 yılında ülkemizde Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yapılan "Genel Sanayi ve İşyeri Sayımı"nda toplamı 194,129 olan sanayi işyerlerinin % 98.6'sının orta ve küçük işletmeler olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu durumda olan ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarının, orta ve küçük sanayi işletmelerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesine bağlı olduğu görülmektedir (2).

Türkiye'de 1962-1990 yılları arasında 18 adet OSB kurulmuş ve işletmeye açılmıştır. Halen inşaatı devam etmekte olan 37 ve proje safhasında olan 26 OSB mevcuttur. Çevre konularının giderek büyük önem kazanması nedeniyle, gerek inşaatı tamamlanmış, gerekse yapımı süren OSB'lerde arıtma tesisleri yapımı için yatırım kararlarının verilmesi gündemdedir. Söz konusu OSB'lerde uygulanacak atık (gaz, sıvı, katı atık) yönetim stratejilerinin ne olması

PROJE SORUMLUSUNUN ADI VE SOYADI

gerek olduğu büyük önem taşımaktadır.

Doç.Dr.Aysel Atımtay

İMZA

A. Atımtay

TARİHİ

24.4.1992

Bu nedenle 1991 yılında Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından "Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Kirliliğini Minimize Edici Teknolojilerin ve Maliyet Boyutlarının Belirlenmesi" adı altında bir sektör projesi başlatılmıştır. Genel olarak projenin amacı, OSB'lerin planlanması, yer seçimi, hangi endüstrilerin bir arada olabileceği, OSB'lerde uygulanacak atık yönetim stratejileri ve arıtım tesisleri yatırım kararlarına ışık tutabilecek konularda DPT'ye bazı kriterler geliştirmektir. Projenin amacı Bölüm II'de daha ayrıntılı olarak tanımlanacaktır.

I.1 ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİNİN GELİŞİM TARİHÇESİ

1950 yılından itibaren endüstrileşmesini geliştiren ve hızlandıran Türkiye, artık bir tarım ülkesi olma konumundan çıkma aşamasına gelmiştir. Bunun göstergelerinden biri, tarımın toplam Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) içindeki payının giderek düşmesidir. Bu gösterge tek başına bir toplumun sanayi toplumu olarak tanımlanmasına yetmemekle beraber bu hususta bir fikir verebilmektedir.

Diğer taraftan ülkemizde kentli nüfusun gelişim süreci incelendiğinde sanayi toplumu tanımına doğru bir gidişin varlığı yine dolaylı olarak görülmektedir. 1950'de toplam nüfusun sadece %18.7'si yerleşik nüfusu 10,000'in üzerindeki kentsel alanlarda yaşarken, 1980'de bu oran %45.5'e, 1990'da ise %55.5'a çıkmıştır. 1980 ve 1990 yılları arasında kentli nüfusunda %66'lık bir artışa karşılık, aynı dönemde ülke nüfusunda %27'lik bir artış görülmüştür (3).

Hızlı nüfus artışı (1970-90 yılları arasında ortalama yıllık %2.3) ve kentleşme oranındaki gelişme, bazı büyük kentlerde her on yılda nüfusun iki katına çıkmasına neden olacak kadar ciddi boyutlara ulaşmıştır. Kuşkusuz bu dramatik artışın tek nedeni kentlerdeki sanayi istihdam olanaklarının daha fazla olması değildir. Kentleşme olgusu içinde sosyal, kültürel, ekonomik etmenler de büyük önem taşımaktadır.

Ülke düzeyinde 1955 yılında nüfusu 10,000'i geçen kentlerde toplam 6.7 milyon kişi yaşamakta iken, 1990 yılında bu sayı 31.8 milyonu geçmiştir. Sadece 1970-1990 yılları arasında ülke, sayısı 25.7 milyon olan yeni oluşmuş kentli nüfusu için konut, iş ve altyapı sağlamak zorunda kalmıştır (3). İstatistiklere bakıldığında bu konuda yeterince başarılı olduğumuz da söylenemez.

Türkiye’de OSB’lerin yapımına 1962 yılında Bursa ile başlanmıştır. 1990 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle 18 adet OSB’nin inşaatı tamamlanmıştır (arıtma tesisleri hariç). Ancak, devletin organize sanayi bölgelerinin kurulmasını teşvik için ayırabildiği fonlar kısıtlı olduğundan bu konudaki gelişmeler umulanın hep altında kalmıştır. Günümüzde Türkiye’nin dış dünyaya açılması ile ilgili olarak izlenen yeni sanayi politikası, küçük ve orta ölçekli özel sanayi girişimlerine ağırlık vermek olduğundan, Organize Sanayi Bölgelerinin ve bu arada küçük sanayi sitelerinin oluşturulmasına verilen desteğin miktarı arttırılmıştır. Bu nedenle yeni kurulan ve projelendirilen Organize Sanayi Bölgelerinin sayısında büyük artış vardır. 1990’da 18 adet olan Organize Sanayi Bölgesi sayısı 1992’de 55’e yükselecektir. Bunun yanında programa alınmış ve proje safhasında olan 26 OSB mevcuttur.

I.2 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KURULUŞ AMAÇLARI

Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB’lerin) kurulmasındaki esas amaç sanayicilere altyapısı tamamlanmış sanayi parselleri sağlamaktır. Altyapısı hazırlanarak inşaatı hazır duruma getirilen bu parsellerde fabrika kurmanın sanayicilerin kendi sorumluluğunda olması, ortak hizmetlerin ise Organize Sanayi Bölge idaresince verilmesi esastır.

Organize Sanayi Bölgeleri, kent gelişimi içinde sanayi kuruluşlarının toplu olarak şehirlerin dışında bir yerde yerleşmelerini hedeflemektedir. Çünkü bu programın temel amacı, çalışan işçi sayısı 10 ile 100 arasında olan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin kent içindeki yerleşim sorunlarına yardımcı olmaktır. Bu bakımdan Organize Sanayi Bölgelerinin ihtiyacı olan su, yol ve elektrik gibi altyapı hizmetleri ilke olarak uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle desteklenmektedir. Devlet ayrıca bölgede sanayicilerin ortaklaşa kullandıkları bazı merkezi tesislerin yapımı için de kredi vermektedir.

Devletin Organize Sanayi Bölgeleri oluşumunda teşvik politikası uygulamasıyla elde etmek istediği belli başlı yararlar şunlardır:

1. Sanayicilerin tek tek kendi başlarına kuracakları işletmelerin arazi ve altyapı maliyetleri yüksek olmaktadır. Buna karşın, sanayicilerin toplu halde kuracakları Organize Sanayi Bölgesinin elektrik, yol, su gibi altyapı giderlerinde büyük tasarruflar sağlanabilmektedir.

2. İşletmeler organize sanayi sitesinde bir araya geldiklerinde bir bölgede daha derli toplu çalışmalarından dolayı verimlilikleri artmaktadır.

3. Sağlıklı bir kentseî gelişme sağlanarak ekolojik anlamda yaşanmaya değer bir kent dokusunun yaratılmasında OSB'lerin önemli bir araç olduğu düşünölmektedir.

4. OSB'lerin yapımı tamamlandıktan ve sanayi kuruluşları bu bölgelere yerleştikten sonra, bu kuruluşların çevreye olan zararlı etkilerinin toplu arıtım yollarıyla azaltılmasında veya tamamen ortadan kaldırılmasında kolaylıklar ve ekonomi sağlanmaktadır.

5. Doğru yerseçimi ile, tarım alanlarında sanayi gelişimi önlenmekte, sanayi tesislerinin tarım dışı arazilerde kurulması sağlanabilmektedir.

Türkiye'de kamu politikası açısından sanayi kuruluşları üç grupta düşünölmektedir. En küçük işletmeleri zanaatkarlar oluşturmaktadır. Zanaatkarların firma küçüklüğü dışındaki en belirgin özelliğı üreticinin kişisel ustalığına bağımlı olmasıdır. Ayrıca sabit sermaye veya makina değerinin belli limitler altında olması kriterleri de kullanılmaktadır. Bu gruptaki firmalar ya kent içinde yer almakta, ya da küçük sanayi sitelerine yerleşmektedir. Gruplamanın diğer ucunda ise büyük işletmeler bulunmaktadır. Bunların tanımında kişisel ustalığın ve el emeğinin pek ağırlıklı olmaması yanında, sabit sermaye veya makina değerinin belli limitlerin üstünde olması kriterleri de kullanılmaktadır. Bu iki grubun arasında ise devletin Organize Sanayi Bölgesi programının asıl hedefini oluşturan orta boy işletmeler bulunmaktadır.

OSB'lerin kurulmasında asıl amaç küçük ve orta boy işletmeleri teşvik olmakla beraber bu kategoride yer alan işletmelerin hepsinin birarada Organize Sanayi Bölgelerinde yer almalarına izin verilmeyebilir. İzin verilmesi uygun görölenler, genelde çevrelerine daha az zarar veren ve üretimleri için belli mekana gerek duyan sanayilerdir. Son yıllarda ortaya çıkan başka bir eğilim de benzer altyapı ve çevreyi kirletme sorunlarına sahip olan aynı sanayi sektöründeki işletmeler için özel Organize Sanayi Bölgeleri kurulmasıdır. Örneğın deri işletmelerine ayrılan Tuzla, Menemen Organize Sanayi Bölgeleri gibi. Bu şekilde kurulan özel OSB'lerde atıkların toplanması, arıtımı ve imkan ölçüsünde bazı maddelerin geri kazanılması büyük kolaylık sağlamaktadır.

Kanun gereğı tüzel bir kişiliğı sahip olan OSB'ler, genelde yerel yönetimler ve sanayi odalarının girişimiyle kurulmaktadır. Devlet bu bölgelerin kurulmasını desteklemek amacıyla teknik, idari, finansman ve teşvik konularında sanayicilere yardımcı olmaktadır.

I.3 ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KENTSEL GELİŞMEDE SAĞLAYACAĞI FAYDALAR

I.3.1 Kentsel Gelişmeyi Yönlendirme

Kentlerimizin konut, arsa, elektrik, ulaştırma, su, yakıt, kanalizasyon, arıtma, çöp toplama ve imhası gibi sorunlarının çözümü son derece güç boyutlara erişmiş durumdadır. Kent ekolojisi dediğimiz bilim dalı bu konularda ciddi bulanımların bulunduğuna işaret etmekte; trafik, hava kirliliği, su ve elektrik kesintileri kent insanının yaşamını giderek zorlaştırmaktadır. Tüm bu olumsuzluklar içinde küçük ve orta ölçekteki sanayinin kent içinde gelişmesinin zorluğu, hatta olanaksızlığı karşısında, Organize Sanayi Bölgelerinin kent dışında bir yerleşim merkezi ve yeni bir ümit ışığı olarak taşıdığı değer daha iyi anlaşılabilir.

Organize Sanayi Bölgelerine gelen sanayi çoğunlukla küçük ve orta boy işletmelerdir. Aslında bu tip işletmeler şehrin ticaret ve ulaşım merkezine bağımlıdırlar. Bu nedenle işletmeler tek başlarına yerleşmeleri halinde şehir merkezinin çok uzağına gidemezler. Kent içinde yer almaları ise buldukları bölgeye olumsuz çevre etkileri yapar. Oysa toplu yer gösterilmesi halinde bu işletmeler dışsal ekonomilerini birbirlerine bağlı olarak kendileri yaratabilmekte ve şehir merkezinden bir ölçüde kopabilmektedirler.

Bu açıdan bakıldığında Organize Sanayi Bölgeleri gelişmesinin istenildiği yerlerde yukarıda sözü edilen ekonomik etkinliği sağlayacak kadar güçlüdür. Örneğin, bölge etrafında mesken ve sosyal hizmet alanlarının da planlanması durumunda bölgedeki sanayilerde çalışanların ulaşım sorunları da çözülebilmektedir. Bu gibi sosyal durumlar da gözönünde bulundurulduğunda Organize Sanayi Bölgesinin oluşumu ve gelişmesi, kentsel gelişmeyi istenen yerlere doğru çekebilen bir araç gibi düşünülebilir.

Diğer taraftan Organize Sanayi Bölgesi geliştikçe buradaki işletmelere yönelik üretim yapan veya hizmet veren birimler de ortaya çıkacaktır. Bunların sayısını ve büyüklüğünü belirleyen faktör sanayi bölgesinin toplam talebidir. Bu birimlerin büyüklüğü, ancak sanayi bölgesinde yerleşimin tamamı sağlandığında yeterli ölçekte olacağı için, söz konusu birimlerin böyle bir toplu yerleşim olmadan doğması mümkün olmamaktadır.

Ayrıca, Organize Sanayi Bölgelerinde birbirlerinin ürünlerini, yanürünlerini hatta atıklarını girdi olarak kullanan firmaların birarada bulunması ulaşım masraflarını ve haberleşme masraf ve risklerini ortadan kaldırmaktadır. Firmalar aynı uzmanlaşmış işgücü pazarını, pazarlama kanallarını ve üretim hizmetlerini de kullanabilmektedirler.

I.3.2 Altyapı Sorunlarının Çözümü ve Sağlanan Tasarruflar

Türkiye'de kentsel alanlarda su, temizlik, kent içi yollar ve toplu ulaşım sorunlarının çözümü belediyelerin sorumluluğundadır. Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Sitelerinin altyapı sorunu ise girişimcilerin hazırladığı projeye göre devlet tarafından kredilendirilmekte ve teşvik edilmektedir.

Altyapısı ve merkezi hizmet tesisleri tamamlanan bölgelerdeki tahsisli parseller üzerinde fabrika inşaatını yapmak, makina ve donanımını temin edip kurmak ve işletmek sanayicilerin kendi sorumluluğundadır. Belirlenen süre içerisinde fabrika inşaatına başlayan ve fabrikasını işletmeye açan sanayiciye parselinin tapusu verilmektedir.

Yerleşim alanı olarak tahsis edilen arazilerin altyapısı tamamlandıktan sonra bu araziler, parsel sahiplerinin konut inşaatı için kurduğu kooperatiflere devredilmektedir. Konut inşaatı için de devlet ayrıca kredi desteği sağlamaktadır.

Üretimlerinde girdi veya son ürün açısından birbirleri ile ilişkileri olan ve birbirlerinin teknik desteğini alan firmaların üretim etkinliklerinin ve verimliliklerinin artmasını beklemek doğaldır. Diğer taraftan çağın gereği olan üretim teknolojisindeki yenileme fırsatına kavuşan ve bunun için devletten doğrudan teşvik de alabilen sanayici; Organize Sanayi Bölgesine yerleşmekle daha ucuz, kaliteli, ayrıca verimliliği yüksek üretim yapma şansını yakalamış olmaktadır.

Böylece üretimde etkinlik, pazarlamada kolaylık ve altyapısı hazır ucuz arsa imkanları elde eden sanayi kuruluşlarından, vaktiyle kent içinde yeri bulunanların, meskun alandaki eski yerlerini boşaltmaları ekonomik olarak cazip kılınmış olmaktadır. Bu teşvik planında kent içi arsaların planlama kararlarıyla daha yüksek rant kazanması ve yoğunlukla da eski sanayi alanlarının plan değişikliği ile ticaret alanı haline gelmesi gibi çok boyutlu teşvikler de gelişebilmektedir. Amaç, bu şekilde sanayi tesislerinin kent içinde çevreye yaptıkları olumsuz etkileri gidererek kenti rahatlatmak, eski mahallere ek altyapı kapasitesi ve yeni kullanım biçimleri kazandırabilmektir.

Diğer bir tasarruf kaynağı da arazi bedellerinde görülür. Kendi işletmelerini tek başlarına kurmak isteyen sanayiciler şehir merkezinin yakınında altyapısı kurulu tekil parseller satın almak zorundadırlar. Organize Sanayi Bölgeleri için satın alınan alanlar ise genellikle şehrin oldukça dışındaki parsellenmiş alanlardır. Bu nedenle Organize Sanayi Bölgesi

için alınan arazilerin fiyatları şehir içindeki veya çevresindeki parsel fiyatları ile karşılaştırılmayacak kadar ucuz olmaktadır.

Arazi fiyatlarındaki bu farklılık göreceli olarak altyapı yatırımları için gerekli arazi maliyetlerinde de görülmektedir. Sanayicinin şehir yakınında bir parsel alması durumunda arazinin fiyatı parsel içi altyapı maliyetlerinden çok yüksek olmaktadır. Organize Sanayi Bölgelerinde ise arazi fiyatı altyapı giderlerinin yaklaşık beşte birine kadar düşebilmektedir.

Yapılan bu tasarrufların değerlendirilmesinde ciddi kavram ve ölçüm problemleri olmasına karşın, ölçeğe bağlı olarak altyapı maliyetlerinde büyük tasarruflar yapıldığına dair genel bir kanaat mevcuttur.

I.4 ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİNİN İDARI MEKANİZMASI

Organize Sanayi Bölgesi, yatırımcıların teşkil ettiği ve bir karar verme organı olan Yönetim Kurulu ile idare edilmektedir. Genellikle beş kişiden oluşan yönetim kurulunun üç üyesini sanayiciler oluşturmaktadır. Diğer iki üyenin kim olacağı ile ilgili bir kısıt bulunmamakla beraber, Organize Sanayi Bölgesinin kurulacağı yerin mülki amiri genellikle yönetim kurulunda yer almaktadır. Yönetim kurulu günlük kararlardan sorumlu olan bir bölge müdürü tayin eder. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisinden yararlanabilmek için bölge müdürünün ayrıntılı olarak belirlenen bazı eğitim ve deneyim özelliklerine haiz olması istenmektedir.

I.5 ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİNİN KURULUŞU VE YER SEÇİMİ

Bir kentte Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına ancak Bakanlar Kurulu karar verebilmektedir. Bu karar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın teklifi ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın olumlu görüşlerini gerektirmektedir.

İdari süreçte yapılan ilk işlem, OSB kurulması önerilen kentin ayrıntılı olarak sanayi potansiyelinin araştırılmasıdır. Ayrıca girişimci kurul tarafından bir yapılabilirlik (fizibilite) etüdünün hazırlanması ve özkatkının özel bir hesaba yatırılmış olması gerekmektedir.

Başlangıçta sunulan projeler ön etüd niteliğinde olup, yatırım programına alınan projenin, DPT Müsteşarlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığı koordinatörlüğünde, ilgili kuruluş temsilcilerinden oluşan "Yerleşimi Komisyonu" tarafından yerleşiminin yapılması gerekmektedir. Seçilen arazinin imar planı hazırlanmakta, sonra yatırım programı çerçevesinde proje finansmanı sağlanmaktadır (1). Arsa Ofisi'nin kamulaştırma yetkilerinin

kullanılması gerektiği durumlarda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın iş birliğinin sağlanması gerekmektedir.

Ülkemizdeki deneyim, önerilen alanın hazine mülkiyetinde veya belediyelere ait olduğu durumlarda anlaşmanın kolaylıkla sağlanmadığını göstermektedir. Özel mülkiyetteki arazilerin seçilmesi halinde ise kamulaştırma bedeline mahkemelerde yapılan itirazlar yüzünden, yer belirlenmesi daha uzun zaman almaktadır. Bu durumlarda arazi kamulaştırıldıktan ortalama iki veya üç sene sonra kamulaştırma bedelleri ödenebilmektedir.

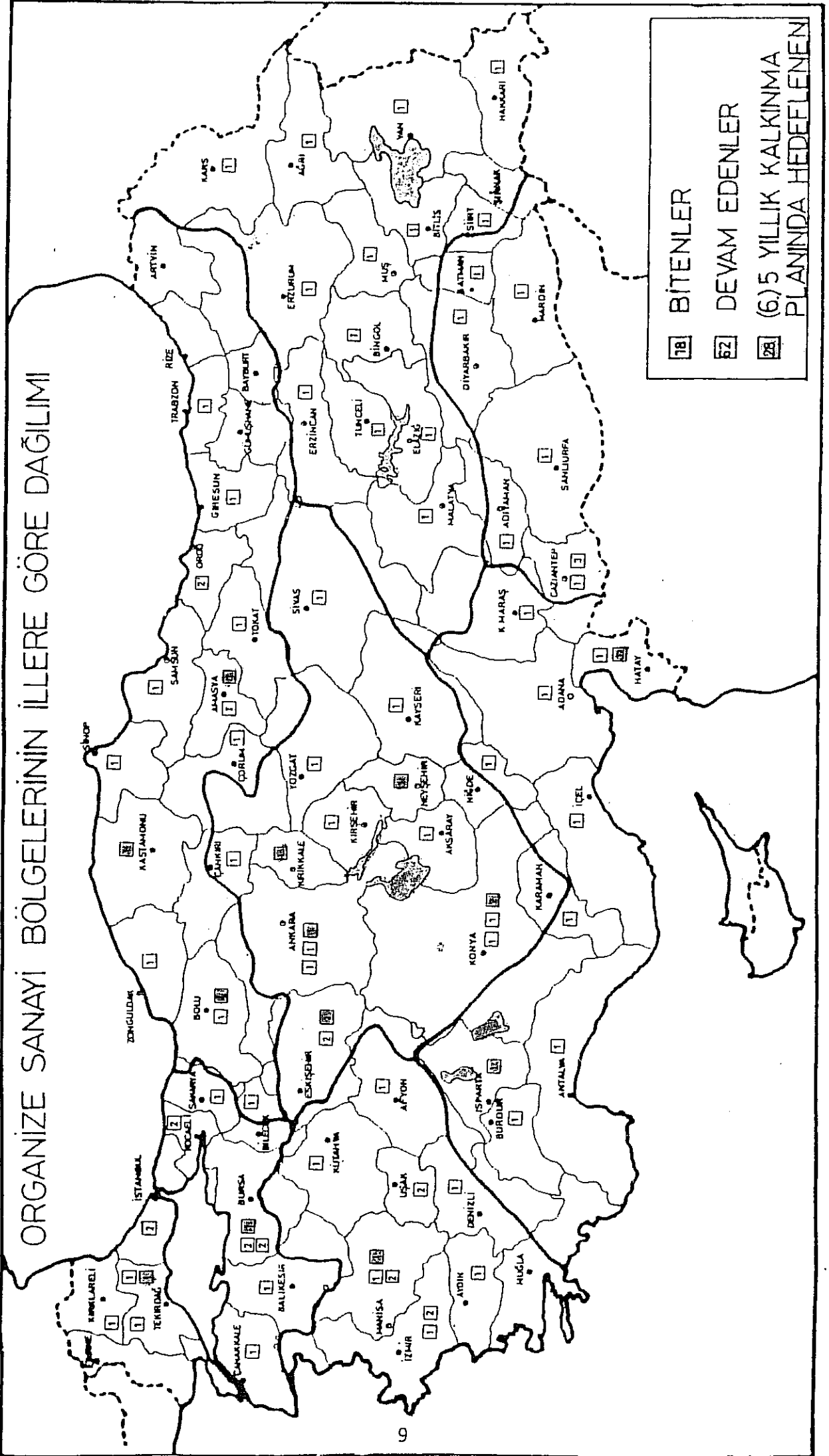
Yukarıda açıklanan özel mülkiyetle olan çatışmalara karşılık, kamu ve hazine arazileri üzerinde çalışma ucuzluğu ve kolaylığı mevcuttur.

Çevreci gözle bakıldığında Organize Sanayi Bölgeleri küçük ve orta büyüklükteki sanayi kuruluşlarının toplam çevresel problemlerinin en ucuza ve en iyi biçimde çözülebileceği yerler gibi görünmektedir. Ancak çevreci görüş yer seçiminden ve parsellerin sanayi kuruluşlarına belli bir sistem dahilinde verilmesinden başlatılırsa, bu çözüm daha da etkin olacaktır.

I.6 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN TÜRKİYE'DE DAĞILIMI

Organize Sanayi Bölgelerinin ülke çapında dağılımı sayfa 9'da verilen harita üzerinde gösterilmiştir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI

II. PROJENİN AMACI VE YÜRÜTÜLMESİ

II.1 PROJENİN AMACI

Projenin üç yıl için tariflenen amaçları aşağıda sıralanmıştır:

1. Organize Sanayi Bölgelerindeki mevcut ve olası sanayi yapısının tanınması,
2. Yer seçimi, enerji kaynağı seçimi, yakma teknolojisi, üretim teknolojisi seçimi ve proses aşamalarında kirliliği minimize edici kontrol tekniklerinin belirlenmesi,
3. Uygulanabilecek arıtma teknolojilerinin ve iyileştirme önlemlerinin karşılaştırılması,
4. Toprak, su, hava kalitesi-arıtım maliyeti ilişkilerinin saptanması.

Bu amaçlardan birincisi 1991 yılı içinde sürdürülen çalışmalar sonunda tamamlanmıştır. Diğer amaçlardan ikinci ve üçüncü olarak belirlenenlerin 1991 yılı sonunda, dördüncüsünün de 1993 yılı sonunda tamamlanması planlanmaktadır.

II.2 PROJENİN YÜRÜTÜLMESİ

Projenin yürütülmesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Çevre Mühendisliği Bölümleri yer almış olup çalışmayı beraber yürütmektedirler. ODTÜ, proje koordinatörlüğünü üstlenmiştir. Ayrıca, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı "Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü" ile de işbirliği yapılmaktadır. Projenin yürütülmesinde idari ve bürokratik işlerdeki koordinatörlüğü de TÜBİTAK-DEBAG yapmaktadır.

Bu proje Türkiye'de üç üniversitenin biraraya gelerek müştereken yürüttükleri ilk proje olmaktadır. Bu nedenle, ülke çapında bir problemin ele alınıp, çok boyutlu olarak araştırılmasında örnek bir proje teşkil etmektedir. Bu zamana kadar olan çalışmalar oldukça olumlu olarak sürmüştür.

III. 1991 YILI ÇALIŞMALARI

III.1 VERİ TABANI OLUŞTURULMASI

III.1.1 Anket Formunun Hazırlanması

Projenin başladığı 1.6.1991 tarihinden önce TÜBİTAK-DEBÇAG tarafından düzenlenen ön toplantılarda, proje çalışmalarının OSB'lerde üretime geçmiş, inşa halinde veya proje safhasında olan fabrikalarda gerçekleştirilecek bir anket çalışması ile başlaması, anket çalışmasının Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülerek sonuçların üniversitelere aktarılması kararlaştırılmıştı.

Bu amaçla, her üç üniversitenin görüş ve katkıları alınarak, ve TÜBİTAK yetkilileri ile işbirliği içerisinde en geniş anlamda kullanılabilecek bir anket formu oluşturulmuştur. Anket formunun bir kopyası Ek-1 de verilmiştir. Anket formlarının OSB'lere dağıtılması ve cevaplanan formların toplanmasını, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı - Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü yapmıştır.

III.1.2 Anket Çalışmaları

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı aracılığıyla gerçekleştirilen anket çalışması sonuçlarından 417 adedi Temmuz 1991 sonunda, 515 adedi ise Eylül 1991 tarihinde elimize geçmiştir. Böylece toplam 932 adet anket formu cevaplandırılmıştır. Anket çalışmasına cevap veren OSB'ler ve OSB'lerden gelen toplam anket formlarının sayıları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Organize Sanayi Bölgelerinden anket formlarının gelmesi tamamlandıktan sonra, her bir Organize Sanayi Bölgesinden gönderilen anket formları sayısı tesbit edilmiş ve her üniversiteye yaklaşık olarak eşit sayıda anket formu düşecek biçimde bir iş bölümü gerçekleştirilmiştir. Tesbit edilen iş bölümüne göre, İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümüne 296 adet, ve Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümüne 292 adet anket formu gönderilmiştir. Geri kalan 344 adet anket formu da ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümünde değerlendirilmiştir. Her üniversiteye düşen anket sayısı ve ait olduğu OSB'ler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Organize Sanayi Bölgelerinden gelen cevaplandırılmış anket formları sayısının gönderilen anket formları sayısına oranlanmasıyla "Ankete Katılma" oranı bulunmuştur. Bu oranlar Tablo 3'de gösterilmiştir. Tablodan görüldüğü gibi anketlerin gönderildiği tüm OSB'lerde ankete katılma-cevaplama oranı ortalama %29.8'dir.

Tablo.1. Organize Sanayi Bölgelerinden Gelen Anket Formları Sayısı

OSB	Anket Formu Sayısı
Afyon	19
Ankara	69
Antalya	7
Bilecik	12
Bolu	32
Burdur	4
Bursa I	63
Bursa-Demirtaş	51
Bursa-Inegöl	57
Çankırı	4
Çorum	9
Denizli	48
Elazığ	43
Erzurum	20
Eskişehir I+II	54
Gaziantep I+II	57
Iskenderun	5
Istanbul-Deri	4
Izmir-Ataturk	44
Karaman	9
Kayseri	72
Kocaeli-Gebze	17
Konya I+II	46
Malatya	33
Manisa I+II	51
Mardin	24
Niğde	26
Samsun	15
Tekirdağ Çerkezköy	31
Uşak	6

Tablo.2. OSB anket formlarının üniversitelere dağılımı.

ODTÜ	
Ankara	69
Bolu	32
Burdur	4
Çankırı	4
Çorum	9
Elazığ	43
Eskişehir I+II	54
Kayseri	72
Malatya	33
Mardin	24

DEÜ	
Afyon	19
Bilecik	12
Denizli	48
Erzurum	20
Gaziantep I+II	57
Izmir-Atatürk	44
Manisa I+II	51
Niğde	26
Samsun	15

İTÜ	
Antalya	7
Bursa I	63
Bursa-Demirtaş	51
Bursa-Inegöl	57
Iskenderun	5
Istanbul-Deri	4
Karaman	9
Kocaeli-Gebze	17
Konya I+II	46
Tekirdağ-Çerkezköy	31
Uşak	6

Tablo.3. Anket Formlarına Cevap Verme Oranları (Toplam endüstri sayıları Sanayi Bakanlığının Ekim 1991 tarihli 'Organize Sanayi Bölgeleri Hakkında Özet Bilgiler' adlı yayınından alınmıştır.)

ODTÜ

OSB	Gelen Cevap Sayısı	Toplam End. Sayısı	Cevaplama Yüzdesi
Eskişehir I+II	54	120	45
Elazığ	43	43	100
Burdur	4	20	20
Kayseri	72	298	24.2
Mardin	24	48	50
Malatya	33	97	34
Ankara	69	199	34.7
Çorum	9	41	22
Çankırı	4	36	11.1
Bolu	32	51	62.7
Toplam	344	790	36.1

DEÜ

OSB	Gelen Cevap Sayısı	Toplam End. Sayısı	Cevaplama Yüzdesi
Izmir	44	495	8.9
Afyon	19	84	22.6
Manisa I+II	51	86	59.3
Denizli	48	134	35.8
Erzurum	20	60	33.3
Samsun	15	53	28.3
Bilecik	12	28	42.9
Gaziantep I+II	57	136	41.9
Niğde	26	36	72.2
Toplam	292	1112	26.3

Tablo.3.(devam) Anket Formlarına Cevap Verme Oranları (Toplam endüstri sayıları Sanayi Bakanlığının Ekim 1991 tarihli 'Organize Sanayi Bölgeleri Hakkında Özet Bilgiler' adlı yayınından alınmıştır.)

ITÜ

OSB	Gelen Cevap Sayısı	Toplam End. Sayısı	Cevaplama Yüzdesi
T. Çerkezköy	31	110	28.2
Karaman	9	79	11.4
Antalya	7	36	19.4
Konya	46	74	62.2
Bursa-Demirtaş	51	186	27.4
Bursa I	63	142	44.4
Bursa-Inegöl	57	82	69.5
Iskenderun	5	50	10
Istanbul-Deri	4	219	1.8
Uşak	6	-	-
Kocaeli-Gebze	17	88	19.3
Toplam	296	1066	27.2

Genel Toplam:

Gelen Cevap Sayısı = 932

Endüstri Sayısı = 3131

Ortalama Cevaplama Yüzdesi = %29.8

III.1.3 Veri Tabanı Formatının Oluşturulması

Anket çalışmaları sonucunda derlenen verilerin bir bilgi bankasına aktarılabilmesi amacıyla, ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü tarafından DBASE III Plus yazılımı kullanılarak bir veri tabanı formatı hazırlanmıştır (Ek-2). Hazırlanan format disketlere kopyalanmış ve formatın kullanımı ile ilgili olarak her araştırma grubunun göz önünde tutması gereken noktalar bir föy halinde hazırlanarak yine her üniversiteye gönderilmiştir. Ayrıca, değişik sanayi kolları ve alt kolları için tesbit edilen kod numaraları diğer üniversitelere aktarılarak, homojen bir veri tabanı oluşturulmasına

çalışılmıştır. Sanayi kollarına ait kodların tesbit edilmesinde Dünya Sağlık Teşkilatının kullandığı kodlama sistemi esas alınmıştır. Sanayi alt kollarına ait kodlar da Devlet İstatistik Enstitüsü "İktisadi Faaliyetler Sınıflandırılması" raporundan alınmıştır (4). Aslında bu iki kuruluşun kodlama sistemi tamamen aynıdır. Devlet İstatistik Enstitüsünün kullandığı sistemde alt kollara da yer verilmiştir. Endüstri türlerinin sınıflandırılmasında kullanılan ana grup kodları Tablo 5'te, alt grup kodlarını içeren ayrıntılı liste Ek-3'de verilmiştir.

III.2 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDEKİ BOŞLUK-DOLULUK ORANLARI

Projenin 1991 yılı çalışmalarında, anket çalışması sonuçlarının ilk değerlendirmesi yapılarak, OSB'lerdeki mevcut durumun saptanmasına çalışılmıştır. Boşluk-doluluk oranı denildiğinde, bir OSB'de üretime geçmiş, inşa halinde, proje safhasında ve henüz tahsisi yapılmamış parsellerin yüzde oranları kastedilmektedir. Her OSB'de sanayi kuruluşlarına tahsis edilen parsel sayıları üzerinden boşluk-doluluk oranları hesaplanmıştır. Bu bilginin çıkarılması için anketler kullanılamamıştır. Çünkü anketlere cevap verme oranı %100 değildir. Bu yüzden Sanayi ve Ticaret Bakanlığının hazırladığı "Organize Sanayi Bölgeleri Hakkında Özet Bilgiler" adlı yayından faydalanılmıştır (5). Kasım 1991 de verilen Ara Raporda Sanayi ve Ticaret Bakanlığından temin edilen ve OSB'lerdeki boşluk-doluluk oranını gösteren tablonun 20.8.1991 tarihli kullanılmış ve boşluk-doluluk oranları bu tabloya göre hazırlanmıştır. Bu son raporda ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığından bu tablonun 23.1.1992 tarihli olanı alınmış (Ek-4) ve boşluk-doluluk oranları bu tabloda verilen değerlere göre yenilenmiştir. Hesaplanan parsel dağılım yüzdeleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tabloda toplam 54 adet OSB'nin üretime geçen, inşa halinde, proje safhasında ve tahsisi yapılmayan parsel sayıları belirtilmiştir. Bu sayılardan yararlanılarak her OSB için parsel dağılım yüzdeleri hesaplanmıştır. Hesaplanan bu yüzdeler hem sütun grafik, hem de dilimler şeklinde gösterilmiştir. Böylece OSB'lerdeki boşluk doluluk oranları belirlenmiştir. Üretime geçen, inşa halinde, proje safhasında ve tahsisi yapılmayan parsel sayıları için hesaplanan dağılım yüzdeleri ve çizilen grafikler Ek-5'de verilmiştir.

Tablo 4. Organize Sanayi Bölgeleri parsel sayılarının dağılım yüzdeleri.

OSB	Üretime Geçen	İnşaat Halinde	Proje Safh.	Tahsisi Yapılmayan
Adana	2.7	2.7	41.9	52.7
Afyon	34.5	5.1	28.8	31.6
Ankara	7.5	92.5	0.0	0.0
Antalya	4.6	20.9	24.5	50.0
Bilecik	27.1	20.8	28.1	24.0
Bolu	13.1	77.1	8.2	1.6
Burdur	11.8	14.7	22.1	51.5
Bursa I	84.1	2.8	11.0	2.1
Bursa Dem.	51.1	4.8	44.1	0.0
Bursa İne.	80.5	19.5	0.0	0.0
Çankırı	1.3	15.0	61.3	22.5
Çorum	14.6	20.7	14.6	50.0
Denizli	37.6	27.0	30.5	5.0
Elazığ	53.2	34.0	12.8	0.0
Erzurum	68.0	14.7	17.3	0.0
Eskişehir I	100.0	0.0	0.0	0.0
Eskişehir II	49.6	15.7	9.1	25.6
Gaziantep I	99.5	0.0	0.0	0.5
Gaziantep II	1.1	5.0	86.9	7.1
İskenderun	8.5	13.6	62.7	15.3
İst. Deri	5.3	60.3	12.1	22.3
İzm. Atatürk	8.9	5.5	85.7	0.0
İzm. Menemen	0.0	0.0	72.7	27.3
Karaman	19.0	11.4	69.6	0.0
Kars	0.0	4.7	1.9	93.4
Kayseri	29.4	27.6	37.8	5.2
Kocaeli-Gebze	5.3	15.8	71.6	7.4
Konya I	97.3	2.7	0.0	0.0
Konya II	10.3	49.4	38.3	2.1
Malatya	12.7	37.3	46.7	3.3
Manisa I	92.4	5.5	1.4	0.7
Manisa II	41.5	17.1	17.1	24.4
Mardin	9.0	27.6	6.9	56.6
Niğde	4.2	4.2	25.4	66.1
Samsun	9.9	6.1	47.7	36.4
T.Çerkezköy	38.1	40.3	20.2	1.5
Tokat	31.9	36.2	0.0	31.9
Uşak	10.8	10.1	45.5	33.5

III.3 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE ENDÜSTRİYEL TÜR DAĞILIMLARI

Sanayi Bakanlığının 23.1.1992 tarihli raporunda belirtilmiş olan üretime geçen tesislerin tür dağılımları Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından belirlenen "Uluslararası Standart İktisadi Faaliyet Kolları Sınıflandırması"(4)'na göre yapılmıştır. Bu sınıflandırmanın bir özeti Ek-3'de verilmiştir. Buna göre OSB'lerdeki endüstri türleri Tablo 5'deki gibi gruplandırılmıştır.

Tablo 5. Endüstri türü kod numaraları

Endüstri Türü	Endüstri Kod No
Gıda	31
Dokuma	32 a
Deri	32 b
Orman	33
Kağıt	34
Kimya	35 a
Gübre	35 b
Taş-toprak	36
Demir-Çelik	37
Metal İşleme	38

Bu endüstri türlerindeki tesis sayıları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı raporundan belirlenmiş ve bu kaynağı kullanarak hesaplanan yüzdeler Ek-6'da verilen grafikler üzerinde gösterilmiştir. Her OSB için sanayi tür dağılım yüzdeleri ayrıca Tablo 6,7 ve 8'de sayısal değerler olarak verilmektedir.

Bütün OSB'ler için endüstriyel tür dağılımları belirlendikten sonra OSB'lerin belli gruplar altında toplanıp toplanamayacağı araştırılmıştır. Önce akla gelen yöntem coğrafi bölgelere göre gruplama olmuştur. Çünkü Türkiye yer şekilleri, iklimi dolayısıyla yetiştirdiği ürünler ve ekonomik yapısı bakımından birbirinden farklı yedi coğrafi bölgeden oluşmaktadır. Başlangıçta her coğrafi bölgede bulunan OSB'ler için karakteristik bir endüstri dağılımı profili çıkarmak istendiyse de bazı bölgelerimizde böyle bir dağılım çıkarmaya yeter sayıda OSB bulunmadığı için birkaç bölge birleştirilmiştir. İç Anadolu, Marmara ve Karadeniz, Ege ve Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan OSB lerin tür dağılım grafikleri biraraya getirilmiştir. Böylece aşağı-yukarı aynı coğrafi bölgede bulunan OSB'lerin benzer tür dağılım özellikleri göstereceği düşünülerek o bölge için bir tür dağılım profili çıkarılmıştır.

TABLO.6. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre

ODTU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.

	ESKİŞEHİR I		ESKİŞEHİR II		ELAZIĞ		BURDUR		KAYSERİ		MARDİN	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
31	4	10.3	4	7.0	7	33.3	1	20.0	5	6.3	2	22.2
32a	3	7.7	1	1.8	1	4.8	0	0.0	13	16.5	1	11.1
32b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
33	3	7.7	7	12.3	2	9.5	0	0.0	8	10.1	0	0.0
34	0	0.0	6	10.5	5	23.8	0	0.0	1	1.3	1	11.1
35a	2	5.1	8	14.0	3	14.3	1	20.0	4	5.1	2	22.2
35b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	40.0	0	0.0	0	0.0
36	7	18.0	6	10.5	1	4.8	0	0.0	9	11.4	2	22.2
37	15	38.5	25	43.9	2	9.5	1	20.0	36	45.6	0	0.0
38	5	12.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	3.8	1	11.1
<hr/>												
MALATYA ANKARA ÇORUM ÇANKIRI BOLU												
<hr/>												
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
31	10	45.0	0	0.0	1	8.3	0	0.0	0	0.0	1	12.5
32a	3	13.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
32b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
33	1	4.6	1	6.7	3	25.0	1	100.0	4	50.0	0	0.0
34	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
35a	3	13.6	1	6.7	3	25.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
35b	3	13.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
36	2	9.1	1	6.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	25.0
37	0	0.0	10	66.7	4	33.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
38	0	0.0	2	13.3	1	8.3	0	0.0	0	0.0	1	12.5

TABLO.7. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre

DEU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.

	AFYON		MANISA I		MANISA II		DENİZLİ		ERZURUM			
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%		
31	4	9.1	7	18.9	8	11.8	0	0.0	0	0.0	8	21.1
32a	9	20.5	2	5.4	14	20.6	0	0.0	28	51.8	0	0.0
32b	2	4.5	0	0.0	4	5.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0
33	1	2.3	1	2.7	1	1.5	0	0.0	0	0.0	1	2.6
34	2	4.5	0	0.0	2	3.0	1	33.3	1	1.9	2	5.3
35a	8	18.2	2	5.5	4	7.4	0	0.0	6	11.1	12	31.5
35b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
36	2	4.5	23	62.2	1	1.5	1	33.3	4	7.4	2	5.3
37	13	29.6	0	0.0	23	33.8	1	33.4	14	27.8	11	28.9
38	3	6.8	2	5.4	10	14.7	0	0	0	0.0	2	5.3

	SAMSUN		BILECİK		GAZİANTEP I		GAZİANTEP II		NİĞDE	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
31	0	0.0	2	13.3	33	24.4	0	0.0	1	25.0
32a	0	0.0	0	0.0	55	40.5	3	100.0	0	0.0
32b	0	0.0	1	6.6	1	0.7	0	0.0	0	0.0
33	0	0.0	1	6.7	4	2.9	0	0.0	2	50.0
34	0	0.0	0	0.0	4	2.9	0	0.0	0	0.0
35a	1	33.3	2	13.3	20	14.7	0	0.0	0	0.0
35b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
36	0	0.0	1	6.7	4	2.9	0	0.0	1	25.0
37	2	66.7	7	46.7	1	8.8	0	0.0	0	0.0
38	0	0.0	1	6.7	3	2.2	0	0.0	0	0.0

TABLO.8. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 23.01.1992 raporunda verilen bilgilere göre
ITU tarafından incelenen OSB'lerdeki endüstri tipleri, sayı ve yüzdeleri.

	KARAMAN		ANTALYA		KONYA I		KONYA II			
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%		
31	3	7.0	12	80.0	3	75.0	2	2.8	4	16.0
32a	13	30.2	0	0.0	0	0.0	7	9.7	0	0.0
32b	1	2.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
33	3	7.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
34	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4	5.6	1	4.0
35a	12	27.9	0	6.7	1	25.0	5	7.0	5	20.0
35b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
36	3	7.0	1	6.7	0	0.0	5	6.9	3	12.0
37	5	11.6	1	6.7	0	0.0	14	19.4	8	32.0
38	3	7.0	0	0.0	0	0.0	35	48.6	4	16.0

	BURSA I		BURSA INEGÖL		ISKENDERUN			
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%		
31	5	5.3	4	3.3	3	4.5	1	20.0
32a	57	60.0	46	37.7	34	51.5	0	0.0
32b	1	1.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
33	1	1.1	2	1.6	14	21.2	0	0.0
34	0	0.0	2	1.6	0	0.0	0	0.0
35a	6	6.3	18	14.8	2	3.0	0	0.0
35b	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
36	3	3.2	5	4.1	5	7.6	0	0.0
37	6	6.3	25	20.5	2	3.1	4	80.0
38	16	16.8	20	16.4	6	9.1	0	0.0

Bölgelere göre çizilen tür dağılım grafikleri Ek-7'de verilmiştir. Profillerin çıkarılmasında seçilen OSB'ler aşağıda sıralanmıştır:

İç Anadolu Bölgesi:

Afyon, Eskişehir I+II, Kayseri, Konya I+II, Ankara ve Çorum.

Marmara ve Karadeniz Bölgesi:

Tekirdağ-Çerkezköy, Bursa-Demirtaş, Bursa-I, Bursa-Inegöl ve Bilecik.

Ege ve Akdeniz Bölgesi:

İzmir, Manisa I+II, Denizli.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi:

Elazığ, Malatya, Erzurum, Gaziantep I+II ve Mardin.

OSB'lerin seçiminde kullanılan kriterler de şöyle sıralanabilir:

- a) OSB'lerin karma OSB olmasına dikkat edilmiştir. Önceden hesaplanmış olan endüstri türü dağılım yüzdeleri değerlendirilerek tek bir sanayi türü üzerinde %70 ve daha fazla yoğunlaşmış olan OSB'ler bu gruplamaya dahil edilmemiştir. Örnek: İstanbul-Tuzla (deri) ve İzmir-Menemen (deri).
- b) OSB'lerde üretime geçmiş tesis sayısı 8-9'un altında olanlar gruplamaya dahil edilmemiştir. Çünkü bu kadar az sayıda tesisin tüm OSB hakkında bir fikir vermesi mümkün değildir. Örnek: Iskenderun, 59 parselden üretime tahsis edilmiş 5 parsel ile endüstri dağılımı hakkında iyi bir fikir verememektedir. Bolu ve Mardin ise, üretime geçen tesis sayıları 8 ve 9 olmasına rağmen, üretime geçmiş endüstri çeşitliliği arz ettiği için gruplamaya alınmıştır.

Bölgelere göre profillerin çıkarılmasında çok sınırlı bir veri tabanından yararlanılmıştır. Elimizde Sanayi ve Ticaret Bakanlığından aldığımız bilgilere göre sadece üretime geçmiş tesislerin tür dağılım bilgileri bulunmaktadır ve gruplamada da üretime geçmiş tesisler gözönüne alınmıştır. Projenin doğal gelişme süreci içinde inşaat halinde ve proje safhasında olan OSB'lerdeki endüstri tür dağılımları hakkında da yeterli bilgi edindiğimizde bu bilgilere göre profiller yeniden çizilecektir.

Ayrıca, ileride OSB'lerin sadece buldukları coğrafi bölgelere göre değil, örneğin Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) gibi başka kriterlere göre de gruplandırılması ve bu gruplar içindeki endüstriyel dağılımın incelenmesi düşünülebilir.

III.4 HENÜZ DOLMAMIŞ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ İÇİN PROJEKSİYONLAR

OSB'lerde gerek planlama, gerekse sanayi tesislerinden oluşan atıkların toplanması ve arıtılması açısından en önemli konulardan biri de henüz tam dolmamış OSB'ler için yapılacak projeksiyonlara temel teşkil edeceği düşünülmüş ve bu dağılımlar kullanılmıştır. Ayrıca, yine yapılacak projeksiyonlarda yararlı olabileceği düşüncesiyle DPT'nin 1981-1990 yılları arasında çeşitli amaçlarla (yeni yatırım, tevsi, modernizasyon vb.) firmalara verdiği teşviklerin bir listesi temin edilmiştir. Bu listeden DPT'nin hangi OSB'ye hangi endüstri kolu için ve kaç firmaya teşvik verdiği çıkarılmıştır. Verilen teşvikler için de her OSB'ye ait endüstriyel tür dağılım yüzdeleri hesaplanmış ve daha önce belirtilen bölgelerde seçilen OSB'ler biraraya getirilerek teşvik tedbirlerine dayalı endüstri tür dağılım grafikleri oluşturulmuştur. Bu grafikler de Ek-8'de verilmiştir.

Ek-7'de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı verilerine ve Ek-8'de Teşvik Tedbirlerine göre bulunan tür dağılım grafiklerinden, her sanayi türü için (gıda, dokuma, deri vs. gibi) ortalamalar alınarak o bölgedeki ortalama yüzde dağılım hesaplanmıştır. Bu ortalamalar ana kod numaraları 31'den 38'e kadar belirlenen her sanayi türü için ve belirlenen her coğrafi bölge için tekrarlanmıştır. Bulunan tür dağılımı ortalamaları Tablo 9'da verilmiştir. Tabloda birinci kolonda verilen % ortalama değerler, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre bulunan dağılımdır. İkinci kolonda verilenler ise Teşvik Tedbirlerine göre bulunan dağılımdır. Tablodaki değerler yakından incelenirse İç Anadolu bölgesinde gıda, orman, kağıt, kimya, demir-çelik + metal işleme sanayi kollarında sanayi tür dağılımı ile teşvik tedbirleri tür dağılımı arasında iyi bir uyum görülmektedir. Yalnız dokuma ve taş-toprak endüstrilerinde %50'ye varan bir uyuşmazlık göze çarpmaktadır.

Marmara ve Karadeniz bölgesinde, İç Anadolu bölgesinde olduğu gibi iki çeşit hesaplama yolu ile bulunan tür dağılımlarının iyi bir uyum gösterdiği söylenemez. Fakat yine de taş-toprak ve demir-çelik + metal işleme sanayilerinde bir uyum olduğu gözlenmektedir.

Ege ve Akdeniz bölgesinde, İç Anadolu bölgesindeki duruma benzer bir uyumla karşılaşılmaktadır. Orman, kağıt, kimya, taş-toprak, demir-çelik + metal işleme endüstrilerinde tam bir uyum vardır. Dokuma ve deri endüstrilerinde uyum pek iyi denemez.

Tablo.9. Coğrafi bölgelere göre OSB sanayi türleri ve DPT teşvik tedbirlerine göre hesaplanan sanayi türü dağılım yüzdeleri.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Endüstri Çeşidi	Sanayi Tür Dağılımı (%)	Teşvik Tedbirleri Tür Dağılımı (%)
31 Gıda	8.0	8.4
32a Dokuma	5.5	16.1
32b Deri	-	-
33 Orman	9.1	8.0
34 Kağıt	2.1	4.1
35a Kimya	10.4	9.5
35b Gübre	-	-
36 Taş-toprak	17.0	6.2
37 Demir-Çelik	35.0	6.4
38 Metal İşleme	12.7	41.5

MARMARA ve KARADENİZ BÖLGESİ

Endüstri Çeşidi	Sanayi Tür Dağılımı (%)	Teşvik Tedbirleri Tür Dağılımı (%)
31 Gıda	6.7	0.2
32a Dokuma	35.3	20
32b Deri	2.0	0.2
33 Orman	7.5	17.1
34 Kağıt	0.3	-
35a Kimya	13.1	24.1
35b Gübre	-	-
36 Taş-toprak	5.7	7.5
37 Demir-Çelik	16.3	9.5
38 Metal İşleme	12.5	21.7

Tablo.9.(devam) Coğrafi bölgelere göre OSB sanayi türleri ve DPT teşvik tedbirlerine göre hesaplanan sanayi türü dağılım yüzdeleri.

EGE ve AKDENİZ BOLGESİ			
Endüstri Çeşidi	Sanayi Tür Dağılımı (%)	Teşvik Tedbirleri Tür Dağılımı (%)	
31	Gıda	6.7	1.4
32a	Dokuma	30.6	42.9
32b	Deri	3.4	0.7
33	Orman	1.2	1.4
34	Kağıt	3.5	3.2
35a	Kimya	12.5	10.1
35b	Gübre	-	-
36	Taş-toprak	4.9	3.8
37	Demir-Çelik	30.2	2.2
38	Metall İşleme	7.0	35.6

DOĞU ve GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ			
Endüstri Çeşidi	Sanayi Tür Dağılımı (%)	Teşvik Tedbirleri Tür Dağılımı (%)	
31	Gıda	29.1	27.6
32a	Dokuma	14.3	25.2
32b	Deri	-	0.4
33	Orman	4.0	7.4
34	Kağıt	8.6	-
35a	Kimya	19.2	12.9
35b	Gübre	2.7	-
36	Taş-toprak	8.9	4.7
37	Demir-Çelik	9.4	3.1
38	Metall İşleme	3.7	18.7

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde gıda, orman ve kimya endüstrileri yi bir uyum göstermektedir. Diğerlerinde bazı sapmalar mevcuttur.

Sonuç olarak, DPT tarafından 1981-1990 yılları arasında verilen teşvik kredilerinin OSB'lerdeki endüstriyel tür dağılımlarını kesin olarak etkilediği ve bazı bölgelerdeki tür dağılımının verilen teşviklerle çok yakından ilgili olduğu belirlenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda DPT'nin ileriye dönük olarak vereceği teşvik kararlarının henüz dolmamış OSB'lerin kompozisyonunu tahmin etmede yararlı olacağına inanılmıştır.

Özet olarak, Tablo 9'un birinci kolonunda belirtilen sanayi tür dağılımları, bu çalışmada bugüne dek elde edilebilen bilgilere göre bulunan ve coğrafi bölgeler bazında düzenlenmiş OSB sanayi tür dağılımlarıdır. Burada şunu açıkça belirtmek gerekir ki, bu tür dağılımları sadece üretime geçmiş tesisleri ve OSB'leri dikkate alarak bulunmuş dağılımlardır. Önümüzdeki sene OSB'lerle ilgili daha etraflı bilgi edinildiğinde, sanayi tür dağılımlarını daha iyi hesaplamak ve dolmamış OSB'ler için daha sağlıklı kestirimler (projeksiyonlar) yapmak mümkün olacaktır.

Bu aşamada değişik coğrafi bölgelerdeki OSB'ler için elde edilen projeksiyonların bir uygulaması olarak Ankara OSB örnek olarak alınmıştır. ODTÜ grubu Ankara OSB'ye bir ziyaret yapmış ve oradaki değişik sanayi tesislerini gezmiştir. Ayrıca OSB Yönetim Kurulu Başkanından etraflı bilgi almış, üretime geçmiş, inşa halinde ve proje safhasında olan tesislerin tür dağılımını öğrenmiştir. Buna göre Ankara OSB'de tüm parseller dolduğunda elde edilecek sanayi tür dağılımı aşağıdaki gibi olacaktır:

Endüstri Çeşidi	Sanayi Tesis sayısı	(%)
31 Gıda	16	9.2
32a Dokuma	3	1.7
32b Deri	0	0
33 Orman	13	7.5
34 Kağıt	2	1.2
35a Kimya	16	9.3
35b Gübre	0	0
36 Taş-toprak	6	3.5
37 Demir-Çelik	9	5.2
38 Metal İşleme	108	62.4

Tablo 9'da İç Anadolu bölgesi için elde edilen sanayi tür dağılımı da aşağıda verilmiştir:

Endüstri Çeşidi	Sanayi Tür Dağılımı (%)	
31	Gıda	8.0
32a	Dokuma	5.5
32b	Deri	-
33	Orman	9.1
34	Kağıt	2.1
35a	Kimya	10.4
35b	Gübre	-
36	Taş-toprak	17.0
37	Demir-Çelik	35.0
38	Metall İşleme	12.7

İki liste karşılaştırıldığında gıda, orman, kağıt ve kimya sanayii yüzdelerinde çok iyi bir uyum görülmektedir. Dokuma sanayii için uyumun pek iyi olduğu söylenemez. Taş-toprak sanayii için de aynı şey geçerlidir. Demir-çelik ve metal işleme sanayii beraberce düşünülmüştür. Genelde bu iki sanayi türünü birbirinden ayırmak pek uygun olmamaktadır. Ankara OSB'de %67.6 oranında demir-çelik + metal işleme sanayiine karşı İç Anadolu bölgesi için elde edilen ortalama, aynı tür sanayiler için %47.7 olmaktadır. Dolayısıyla, bu değerler arasında bir ayrılık vardır. Bunun da daha önce belirtilen nedenlerden oluştuğu bilinmektedir.

IV. SONUÇLAR VE İLERİYE DÖNÜK ÇALIŞMALAR

1991 Yılı çalışmaları sonunda ODTÜ, DEÜ ve İTÜ tarafından 932 adet anket formunun bilgisayara girilmesiyle OSB'ler için bir veri tabanı oluşturulmuştur.

23 Ocak 1992 tarihi itibarıyla OSB'lerdeki doluluk oranları çıkarılmış ve bunlar grafiksel olarak gösterilmiştir. Ayrıca, OSB'lerde üretime geçmiş tesislerin endüstri tür dağılımları da incelenmiş ve her bir OSB için tür dağılım profilleri çıkarılmıştır.

DPT'nin yörelere uyguladığı teşvik tedbirlerinden ve mevcut OSB'lerdeki sanayi tür dağılımlarından yararlanarak, henüz dolmamış OSB'ler için de endüstriyel tür dağılımı projeksiyonları yapılmıştır.

Anket formlarının cevaplama oranı ortalama olarak %29.8'dir. Bu formların genel bir değerlendirmesi yapıldığında formlarda verilen cevaplarda (örneğin arıtım tesisi, su kullanımı, kapasite, kirlilik yükleri gibi) büyük oranda eksiklikler ve tutarsızlıklar olduğu görülmüştür.

Bu nedenle, 1992 yılındaki araştırma çalışmalarının seçilecek OSB'lerde proje personeli tarafından bizzat yapılmasının çok daha sağlıklı olacağı ve projeye büyük yarar sağlayacağı görüşüne varılmıştır. Doluluk oranı fazla olan OSB'lerden her üniversite bir veya birkaç OSB'yi pilot bölge olarak seçecek ve çalışmalarını bu yönde sürdürecektir.

Veri tabanı ve endüstriyel tür dağılımı projeksiyonları 1992 yılı içinde elde edilecek yeni bilgilere göre yenilenecektir.

KAYNAKLAR

1. Güler, C., Özbay, E., Özdemir, M. ve Türksöy, Ö., Organize Sanayi Bölgeleri Durum Tespit Raporu, OSB ve KSS Özel İhtisas Komisyonu Organize Sanayi Bölgeleri Alt Komisyonu Raporu, Ankara, 1990, s.2.
2. Özdemir, M., Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yayını, Ankara, 1990, s.1-2.
3. Devlet İstatistik Enstitüsü, Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş, Ankara, 1990, s.9.
4. Devlet İstatistik Enstitüsü, İktisadi Faaliyetler Sınıflandırılması
5. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Organize Sanayi Bölgeleri Hakkında Özet Bilgiler, Ankara, 1992.

EK - 1

ANKET FORMU

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

ANKET FORMU

İlgililerin dikkatine,

Bu anket formunda verilecek bilgiler sadece, ODTÜ, İTÜ, Dokuz Eylül Üniversitelerinin Çevre Mühendisliği Bölümlerince yürütülmekte olan DEBÇAG-151/G nolu "Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Kirliliğini Minimize Edici Teknolojilerin ve Maliyet Boyutlarının Belirlenmesi" konulu araştırma projesinde kullanılacaktır. Tesisiniz ile ilgili olarak verdiğiniz bilgiler, herhangi bir amaçla başka bir kuruluş veya kişiye verilmeyecektir.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Not : Fazla yer kaplayacak bilgilerin ankete ek olarak verilmesini ve ek numarasının, ilgili sorunun yanına yazılmasını rica ederiz.

1. Kuruluşun
 - a) Adı :
 - b) Adresi :
 - c) Tel No :
 - d) Fax No :
 - e) Teleks :
 - f) Ticari Statüsü :
2. Tesisin
 - a) Adı :
 - b) Adresi :
 - c) Tel No :
 - d) Fax No :
 - e) Teleks :
3. Resmi temaslarda kuruluşu temsil edecek yetkili şahsın
 - a) Adı :
 - b) Ünvanı :
 - c) Adresi :
 - d) Tel No :
4. Tesisin faaliyet alanı (4.9.1988 tarih ve 19919 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" Tablo 5-21 deki sektörler esas alınacaktır.)
.....
5. Tesisin kurulu olduğu arazinin
 - a) Pafta No :
 - b) Ada No :
 - c) Parsel No :
 - d) Toplam Alan :
 - e) Üretime Ayrılan Alan :
 - f) Depolama ve Stok Alanı :
 - g) Sosyal ve İdari Tesisler Alanı :
 - h) Yeşil Saha Ya da Boş Alan :
 - ı) Vaziyet Planı : Ek
6. Tesiste çalışan personel sayısı
 - a) İşçi :
 - b) Diğer :
7. Tesisteki vardiya sayısı, saatleri ve çalışan personel sayısı
 1. vardiya : saatlerinde kişi
 2. vardiya : saatlerinde kişi
 3. vardiya : saatlerinde kişi
8. Tesisin çalışma zamanları
Günde saat
Haftada gün
Yılda ay
9. Tesiste kullanılan enerji
 - a) Enerji kaynağı :
Günlük Tüketim
Kömür
Fuel Oil
Doğal Gaz
Diğer.....
 - b) Günlük elektrik enerjisi tüketimi

Üretim ile İlgili Bilgileri

10. Tesisin kuruluş kapasitesi (birim/yıl)
11. Tesisin bugünkü üretim kapasitesi (birim/yıl).....
12. Kullanılan hammaddeler ve ürünler (yan ürünler dahil)

Hammadde ve Y. maddeler	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Birim
TOPLAM								

Ürün ve yan ürünler	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Birim
TOPLAM								

13. Tesisin çalışması ile ilgili mevsimsel değişiklikler
a) vardır yoktur
b) Mevsimsel değişiklikler "var" ise Çalışmanın en fazla olduğu aylar :
.....
Çalışmanın en az olduğu aylar :
.....

14. Tesiste hammadde ve ürün depolama nasıl yapılıyor ?
	<u>Hammadde</u>	<u>Ürün</u>
Açıkta		
Kapalı depo veya siloda		
Soğuk hava deposunda		
Bekletilmiyor		
15. Gelecek 3 yıl içinde tevsiî düşünülüyor mu ?
Evet Hayır
16. Yapılacak tevsiî aşağıdakilerden hangisini kapsıyor ?
Üretim miktarı
 artacak azalacak
 toplam üretim
- Teknoloji değişikliği
- Üretim değişikliği
17. Üretim proseslerinin isimlerini ve mümkünse akım şemasını ekte veriniz

Su İle İlgili Bilgiler

18. Su Temin Şekli
a) Şebekeden	m ³ /gün
b) Kaynaktan	m ³ /gün
c) Kuyudan	m ³ /gün
d) Deniz, Göl ve Akarsudan	m ³ /gün
e) Diğerleri	m ³ /gün
19. Mevcut suyunuz yeterli mi ?
Evet Hayır
20. Suyunuz yetersizse ne kadar suya ihtiyacınız var ? Tevsiî halinde su ihtiyacınız ne olabilir ?
.....

21. Suyun kullanım durumu

	Yıl	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Birim m ³ /gün
Kullanılan									
a) Proses suyu									
b) Kazan suyu									
c) Proses yıkama suyu									
d) Soğutma suyu Temaslı soğutma suyu Temassız soğutma suyu									
e) Evsel su (içme, yıkama, WC, duş, lokanta, çamaşırhane vb.)									
f) Diğer (Yangın, bançe sulama vb.)									

22. Tesisten çevreye deşarj edilen sular

	Yıl	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Birim m ³ /gün
Tesisten çevreye deşarj edilen									
a) Proses suyu									
b) Kazan suyu									
c) Proses yıkama suyu									
d) Soğutma suyu									
e) Evsel atıksu (yıkama, WC, duş, lokanta, çamaşırhane vb.)									
f) Diğer (Yangın, bançe sulama vb.)									
g) Toplam Atıksu									

23. Atıksu akımı

sürekli olarak
kesiklidir (Periyodunu belirtin).....

24. Atıksu akımına ilişkin ek bilgiler
.....
.....
.....
25. Atıksuyun deşarj edildiği ortam ve miktarı (m³/gün)
- a) Belediye kanalına
b) Denize Adı
c) Göle Adı
d) Akarsuya/dereye Adı
e) Araziye
26. Atıksu uzaklaştırma şebekesi projesi Ek
27. İşletmeye ait atıksuların (Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ndeki ilgili sektörlerle göre) analiz sonuçları Ek

Arıtma İle İlgili Bilgiler

28. Tesisinizde atıksuların arıtılması için arıtma tesisleri mevcut mu ?
Evet Hayır
29. Arıtma tesisiniz mevcut ise
- a) Tüm atıksularınız arıtma tesisinden geçirilmekte midir ?
Evet
Hayır sular arıtma tesisine girmemektedir.
30. Arıtma sistemleri nelerdir ?
.....
.....
.....
31. Arıtma sisteminin/sistemlerinin akım şeması Ek
32. Arıtma tesisine m³/gün atıksu girmektedir
Arıtma tesisinden m³/gün atıksu çıkmaktadır
Çıkış suyundan m³/gün arıtılmış su pro-
sesine geri dönmektedir.
Çıkış suyundan m³/gün arıtılmış su
..... deşarj edilmektedir. (Deşarj edilen yer)

Arıtma tesisinin

- a) İlk yatırım maliyeti TL
 b) Günlük işletme gideri TL
 (Enerji+kullanılan maddeler+işçilik)
 c) Günlük enerji tüketimi Kwh
 d) İşletmeye başlama tarihi

34. Arıtma tesisi verimi

	<u>Tesis girişi</u>	<u>Tesis çıkışı</u>
BOI5 (mg/lt)
KOI (mg/lt)
Yağ ve gres (mg/lt)
AKM (mg/lt)
pH

35. Arıtmadan çıkan katı atık ve çamurun

- a) miktarım³/gün
 b) bileşimi (kimyasal yapısı)

.....

36. Arıtma tesisinden çıkan katı artık ve çamurların bertaraf yöntemi

- a) Belediye'ye ait çöp sahasına
 b) Fabrika içine
 c) Herhangi bir araziye
 d) Diğer

37. Arıtma sistemi/sistemlerini kullanırken karşılaşılan problemler nelerdir ?

.....

38. Atık sularınızı, bölgenizdeki benzer üretim yapan diğer endüstrilerle ortak olarak arıtmayı düşünüyor musunuz ? Bunun için yatırım yapar mısınız ?

.....

39. Arıtma tesisi çıkış suyuna ait (Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ndeki ilgili sektörlere göre) analiz sonuçları

Ek

Hava İle İlgili Bilgiler

40. Tesisinizde hava kirliliğine neden olacak bir prosesiniz var mı ?

Evet Hayır

41. Var ise, kaynağı ve miktarı nedir (birim/gün) ?

Prosesin adı Kirletici miktarı

42. Hava kirliliği ölçümleri yapılıyor mu ? Yapılıyor ise analiz sonuçlarını veriniz.

43. 2.11. 1986 tarihli Hava Kalitesini Koruma Yönetmeliği uyarınca emisyon izni veya ön izin başvurusu yaptınız mı ? Yaptınızsa, bu amaçla hazırladığınız evrakın kopyasını ekleyiniz.

44. Hava kirliliğini önlemek için yapılan çalışmalar

.....
.....
.....
.....

Katı Atıklar İle İlgili Bilgiler

45. Tesisinizde katı atık problemi var mı ?

Evet Hayır

46. Var ise kaynağı ve miktarı nedir (birim/gün) ?

47. Katı atık analizi yapılıyor mu ?

Yapılıyor ise, katı atık analiz sonuçlarını veriniz.

48. Katı atık uzaklaştırmak için yapılan çalışmalar

.....
.....
.....
.....

49. Tesisinizde herhangi bir amaçla kullandığınız laboratuvar varmı ?

Evet

Hayır

50. Laboratuvarda "Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliği" ndeki analizlerin hangisi yapılabilir ?

Ek

51. Tesisinize ait belirtilmesini istediğiniz başka bir konu varsa belirtiniz.

.....
.....
.....

Tarih : .. / .. / 1991

Bilgi alan kişinin mesleği ve ünvanı :

Bilgi veren kişinin mesleği ve ünvanı :

Ayrıntılı bilgi için: Ömür Türksoy, Tülay Sarısoy, Şenol Ataman
TÜBİTAK-DEBÇAG
İstanbul Cad. No:88 İskitler-ANKARA
Tel: 342 08 77

EK - 2

ANKET FORMATI

ORGANIZE SANAYI BOLGELERİ

1. KURULUSUN ADI

KURULUSUN ADRESİ

İLİ

TELEFON

FAX

TELEX

KURULUSUN TİCARİ STATUSU

END.CESİDİ

2. TESISİN ADI

TESİSİN ADRESİ

TESİS TLF

TESİS FAX

TESİS TELEX

3. RESMİ TEMASLARDA KURULUSU TEMSİL EDECEK YETKİLİ SAHŞIN

YETKİLİ SAHŞIN ADI

Y. UNVANI

4-5 FAALİYET ALANI

ALAN PAFTA NO

ADA NO

PARSEL NO

TOPLAM ALAN

URETİM ALANI

DEPO ALANI

SOSYAL ALAN

YESİL ALAN

6-7 PERSONEL (İSÇİ)

PERSONEL (DİĞER)

TESİSTEKİ VARDIYA SAYISI VE ÇALIŞAN PERSONEL SAYISI

1. VARDIYA

2. VARDIYA

3. VARDIYA

8. TESISİN ÇALIŞMA ZAMANLARI

GÜNDE (SAAT)

HAFTADA (GÜN)

YILDA (AY)

9. TESİSTE KULLANILAN ENERJİ KAYNAĞI VE GÜNLÜK TÜKETİM

KÖMÜR

FUEL Ö.

DOĞAL G.

DİĞER

ELEKTİRİK

10-11 TES.KAP.(BİRİM/YIL)

URE. KAP.(BİR/Y)

JRULUSUN ADI
12. KULLANILAN HAMMADDELER VE URUNLER (YAN URUNLER DAHIL) ILI

HAMMADDE VE YAN MADDELER	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	BIRIM
TOPLAM								

ENDUSTRI CESITI

URUN VE YAN URUNLER	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	BIRIM
TOPLAM								

13. TESISIN CALISMASINDA MEVSİMSEL DEĞİŞİM VAR MI?
TESISIN CALISMASI MEVSİMLERE GÖRE DEĞİŞİYORSA HANGİ AYLARDA
CALISMA FAZLA OLDUGU AYLAR AZ OLDUGU

14. HAM MADDE VE URUN DEPOLAMA NASIL YAPILYOR
15-16 TEVSİİ DÜŞÜNÜLÜYOR MU? TEVSİİ SEKLI

TEKNOLOJİK DEĞİŞİM.
URETİM PROSESLERİ memo

URETİM DEĞ.

TESİSTE KULLANILAN SU İLE İLGİLİ BİLGİLER

18. SU TEMİN SEKLI VE MİKTARI

SEBEKE	KAYNAK	KUYU	DENİZ
	DİĞER		

19. MEVCUT SU YETERLİ Mİ?

20. SU İHTİYACI VAR Mİ?

23. ATIKSU AKIMI ŞÜREKLİ Mİ YAKSA KESİKLİ Mİ?

24. ATIKSU ATIMINA İLİSKİN EK BİLGİLER

25. ATIKSUYUN DESARJ EDİLDİĞİ ORTAM

26. ATIKSU UZAKLAŞTIRMA PROJESİ memo

27. ATIKSU ANALİZ SONUÇLARI memo

- TESİSTE UYGULANAN ARITMA İLE İLGİLİ BİLGİLER -

28. ARITMA TESİSİ VAR Mİ?

29. TÜM ATIK SULAR ARITILYOR MU?

30. ARITMA SİSTEMLERİ NELERDİR

32. A. TESİSİNE GİREN SU (M³/G)

A. TESİSİNDEN ÇIKAN SU (M³/G)

ÇIKIŞ SUYUNDAN

ARITILMIŞ SU PROSESE GERİ DÖNMEKTEDİR.

ÇIKIŞ SUYUNDAN

ARITILMIŞ SU DESARJ EDİLMEKTEDİR.

33. A. TES. YATIRIM MAALİYETİ

İŞLETME GİDERİ

GÜNLÜK ENERJİ TÜKETİMİ

İŞL. BAŞLAMA TARİHİ

31. ARITIM SİSTEMİ AKIM SEMASI memo

21. SUYUN KULLANIM DURUMU

KULLANILAN	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	BIRIM
PROSES SUYU								
KAZAN SUYU								
PROSES YIKAMA								
TEMASLI SOG.								
EVSEL ATIKSU								
DIGER								

KURULUSUN ADI :

SEKTÖRÜ : ENDUSTRI CESIDI:

22. TESISTEN CEVREYE DESARJ EDILEN SULAR

ESARJ EDILEN	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	BIRIM
PROSES SUYU								
KAZAN SUYU								
YIKAMA SUYU								
DEĞİTMA SUYU								
EVSEL ATIKSU								
DIGER								
TOPLAM								

34. ARITMA TESİSİ VERİNİ

GİRİS BOİS	ÇIKIŞ BOİS
GİRİS KOİ	ÇIKIŞ KOİ
GİRİS YAG	ÇIKIŞ YAG
GİRİS AKM	ÇIKIŞ AKM
GİRİS pH	ÇIKIŞ pH

ARITMADAN ÇIKAN KATI ATIK VE CAMURUN

35. MİKTARI (M3/G) YAPISI

36. CAMURUN BERTARAFI

37. AR. TES. PROBLEMLER

38. ORTAK ARITIM

39. ARITMA TESİSİ ÇIKIŞ SUYU ANALİZLERİ memo

- HAVA KİRLİLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER -

40. TESİSTE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLACAK ÜNİTE VAR MI?

41. VAR İSE KAYNAĞI VE MİK. (BİRİM/g)

42. HAVA KİRLİLİĞİ ÖLÇÜMLERİ

HAVA KİRLİLİĞİ ÖLÇÜM SONUÇLARI memo

43. EMİSYON İZİNİ VAR MI?

44. KİRLİLİĞİ ÖNLEME ÇAL.

- KATI ATIK İLE İLGİLİ BİLGİLER -

45. TESİSTE KATI ATIK PROBLEMİ VAR MI?

46. KATI ATIK KAYNAĞI VE MİKTARI

47. KATI ATIK ANALİZİ YAPILIYOR MU?

48. KATI ATIK İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

49. TESİSİNİZDE LABORATUVAR VAR MI?

50. LABORATUVARDA HANGİ ANALİZLER YAPILABİLİR? memo

51. TESİSİNİZDE BELİRTMEK İSTEDİĞİNİZ EK KONU VAR MI?

BİLGİ ALAN KİŞİNİN MESLEĞİ VE ÜNVANI:

BİLGİ VEREN KİŞİNİN MESLEĞİ VE ÜNVANI:

TARİH / /

EK - 3

DUNYA SAĞLIK TEŞKILATI

ULUSLARARASI İKTISADI FAALİYET KOLLARI SINIFLANDIRMASI

ULUSLARARASI STANDART İKTİSADİ FAALİYET KOLLARI SINIFLANDIRMASI

- 1- TARIM, AVCILIK, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK
 - 11- TARIM VE AVCILIK
 - 1110- TARIMSAL ÜRETİM VE HAYVANCILIK
 - 1120- TARIMA BAĞLI FAALİYETLER
 - 1130- AVCILIK, TUZAKLA AVLANMA VE AV HAYVANLARI ÜRETME
 - 12- ORMANCILIK
 - 1210- ORMAN YETİŞTİRİLMESİ
 - 1220- ORMAN İŞLETİLMESİ
 - 13- BALIKÇILIK
 - 1301- DENİZ BALIKÇILIĞI
 - 1302- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ BALIKÇILIK FAALİYETLERİ
- 2- MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI
 - 21- KÖMÜR MADENCİLİĞİ
 - 2101- TAŞ KÖMÜRÜ ÜRETİMİ
 - 2102- LİNYİT KÖMÜRÜ ÜRETİMİ
 - 2103- DİĞER KÖMÜRLER ÜRETİMİ
 - 22- HAM PETROL VE DOĞAL GAZ ÜRETİMİ
 - 2201- HAM PETROL ÜRETİMİ
 - 2202- DOĞAL GAZ ÜRETİMİ
 - 2203- ASFALTİT ÜRETİMİ
 - 23- METALİK CEVHER ÜRETİMİ VE ZENGİNLEŞTİRME
 - 2301- DEMİR CEVHERİ ÜRETİMİ
 - 2302- DEMİR CEVHERİ ÜRETİMİ DIŞINDAKİ DİĞER METALİK CEVHER ÜRETİMİ
 - 29- METALİK OLMAYAN VE MADENCİLİK KONUSUNA GİREN
 - 2901- TAŞ, KUM, KİL VE BENZERİ MADDE OCARLARI İŞLETMESİ
 - 2902- KİMYA VE GÜBRE SANAYİNDE KULLANILAN MADDELER ÜRETİMİ
 - 2903- TUZ (SODYUM KlorÜR) ÜRETİMİ
 - 2904- YUKARIDA SAYILAN MADENLERİ İHTİVA EDEN SULAR VE GAZLAR ÜRETİMİ
 - 2909- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MADENCİLİK VE AÇIK OCAR İŞLETMECİLİĞİ
- 3- İMALAT SANAYİİ
 - 31- GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİİ
 - 3111- MEZBAHA ÜRÛNLERİ
 - 3112- SÛT VE SÛT ÜRÛNLERİ SANAYİİ
 - 3113- SEBZE VE MEYVE İŞLEME SANAYİİ
 - 3114- SU ÜRÛNLERİ SANAYİİ
 - 3115- BİTKİSEL VE HAYVANSAL YAĞLAR SANAYİİ
 - 3116- UN VE UNLU MAMULLER SANAYİİ
 - 3117- İŞLENMİŞ UNLU ÜRÛNLER SANAYİİ
 - 3118- ŞEKER ÜRETİMİ VE ARITIMI SANAYİİ
 - 3119- ŞEKERLEME, KAKAO, ÇİKOLATA VB. MADDELER SANAYİİ
 - 3121- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ GIDA MADDELERİ SANAYİİ
 - 3122- YEM SANAYİİ
 - 3131- DAMITIK ALKOLLÜ İÇKİLER ÜRETİMİ
 - 3132- ŞARAP SANAYİİ
 - 3133- MALT VE BİRA SANAYİİ
 - 3134- ALKOLSÜZ İÇKİLER VE GAZLANDIRILMIŞ MEYVE SULARI, DOĞAL MADEN SULARI VE MEMBA SULARI SANAYİİ
 - 3140- TÛTÛN SANAYİİ
 - 32- DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
 - 3211- ELYAFIN HAZIRLANMASI, İPLİK HALİNE' GETİRİLMESİ, DOKUNMASI, BOYANMASI VB. BİTİRME İŞLEMLERİ
 - 3212- GİYİM EŞYASI DIŞINDA KALAN HAZIR DOKUMA EŞYA ÜRETİMİ
 - 3213- ÖRME SANAYİİ
 - 3214- HALI VE KİLİM SANAYİİ
 - 3215- İP, SİCİM, AĞ VE URCAN SANAYİİ
 - 3219- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ DOKUMA ÜRÛNLERİ SANAYİİ
 - 3221- DERİ VE KÛRK GİYİM EŞYASI SANAYİİ
 - 3222- DERİ VE KÛRK DIŞINDA KALAN HAZIR GİYİM EŞYASI SANAYİİ
- KONFEKSİYON, YAPAY SÛET KÛRK VE PLASTİK GİYİM EŞYASI SANAYİİ

- 3231- DERİ İŞLEME SANAYİİ
3232- KÜRK İŞLEME VE BOYAMA SANAYİİ
3233- DERİ VE MADDELERDEN YAPILMIŞ EŞYA SANAYİİ (AYAKKABI VE GİYİM EŞYASI HARIÇ)
3240- HER ÇEŞİT AYAKKABI SANAYİİ (KALIP MAMULÜ LASTİK VE PLASTİK AYAKKABILAR HARIÇ)
33- ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA SANAYİİ
3311- KERESTE VE PARKE SANAYİİ
3312- AMBALAJ SANAYİİ
3319- DİĞER AĞAÇ VE MANTAR ÜRÜNLERİ SANAYİİ
3320- AĞAÇ MOBİLYA VE DÖŞEME SANAYİİ
34- KAĞIT-KAĞIT ÜRÜNLERİ VE BASIM SANAYİİ
3411- SELÜLOZ KAĞIT VE KARTON SANAYİİ
3412- KAĞIT VE KARTON AMBALAJ MADDELERİ SANAYİİ
3419- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ SELÜLOZ KAĞIT VE KARTON ÜRÜNLERİ
3421- BASIM, YAYIN VE BUNLARA BAĞLI SANAYİİ
35- KİMYA-PETROL, KÖMÜR, KAÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ
3511- ANA KİMYASAL MADDELER SANAYİİ (GÜBRE HARIÇ)
3512- KİMYASAL GÜBRE VE TARIMSAL İLAÇLAR SANAYİİ
3513- SENTETİK REÇİNELER, PLASTİKLER, YAPAY VE SENTETİK LİFLER (CAM LİFLERİ HARIÇ) SANAYİİ
3521- BOYA VERNİK-LAK SANAYİİ
3522- İLAÇ SANAYİİ (VETERİNER İLAÇLARI DAHİL)
3523- SABUN, TEMİZLEYİCİ MADDELER, PARFÜM, KOZMETİK VE DİĞER TUVALET MALZEMESİ SANAYİİ
3529- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİİ
3530- PETROL RAFİNERİLERİ
3541- BİTÜM KÖKENLİ İNŞAAT İZOLASYON VE BAĞLAYICI MADDELER ÜRETİMİ
3542- ROK KÖMÜRÜ VE BRİKET ÜRETİMİ
3543- MADENİ YAĞ HAZIRLAMA VE HARMANLAMA İŞLEMLERİ
3551- TEKERLER İÇ VE DIŞ LASTİĞİ YAPIMI
3559- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ LASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ
3560- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ
36- TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİİ
3610- ÇANAK, ÇÖMLEK, ÇİNİ, PORSELEN VB.SANAYİİ
3620- CAM VE CAM ÜRÜNLERİ SANAYİİ
3691- PİŞMİŞ KILDEN YAPI GEREÇLERİ ÜRETİMİ
3692- ÇİMENTO, KİREÇ VE ALÇI SANAYİİ
3699- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ ÜRÜNLER YAPIMI
37- METAL ANA SANAYİİ
3710- DEMİR, ÇELİK METAL ANA SANAYİİ
3720- DEMİR ÇELİK DIŞINDA METAL ANA SANAYİİ
38- METAL EŞYA- MAKİNA VE TECHİZAT, ULAŞIM ARACI, İLMİ VE MESLEKİ ÖLÇME ALETLERİ SANAYİİ
3811- HERTÜRLÜ BIÇAK EL ALETLERİ VE HIRDAVAT MALZEMESİ SANAYİİ
3812- METAL MOBİLYA VE DONATIM SANAYİİ
3813- METAL YAPI MALZEMESİ SANAYİİ
3819- DİĞER METAL EŞYA SANAYİİ
3821- İÇTEN YANMALI MOTORLAR VE TÜRBÜNLER SANAYİİ
3822- TARIMSAL MAKİNA VE GEREÇLERİN YAPIMI VE ONARIMI
3823- METAL VE METAL DIŞI MAKİNALARI İŞLEYEN MAKİNALARIN YAPIM VE ONARIMI
3824- ÖZEL ENDÜSTRİ MAKİNALARI VE GEREÇLERİ YAPIM VE ONARIMI
3825- BİLGİ İŞLEM, BÜRO MUHASEBE VE HESAP MAKİNALARI YAPIM VE ONARIMI
3829- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAYAN MAKİNA VE GEREÇ YAPIM SANAYİİ (ELEKTRİK MAKİNALARI SANAYİİ HARIÇ)
3831- ELEKTRİK SANAYİİ MAKİNALARI VE AYGITLARI SANAYİİ
3832- RADYO, TELEVİZYON VE HABERLEŞME ALET VE AYGITLARI SANAYİİ
3833- ELEKTRİKLİ EV ALETLERİ SANAYİİ
3839- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ ELEKTRİK MAKİNA VE ALETLERİ YAPIM SANAYİİ
3841- DENİZ TAŞITLARI YAPIM VE ONARIMI SANAYİİ
3842- DEMİR YOLLARI ULAŞIM ARAÇLARI YAPIM, MONTAJ VE ONARIM SANAYİİ
3843- MOTORLU KARA TAŞITLARI YAPIM, MONTAJ VE ONARIM SANAYİİ
3844- TRİPORTER, MOTOSİKLET, MOBİLET VE BİSİKLET YAPIM VE ONARIMI SANAYİİ
3845- UÇAK YAPIM VE ONARIM SANAYİİ
3849- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ TAŞITLAR YAPIM SANAYİİ

- 3851- MESLEKİ VE İLMİ ALETLERİ İLE BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ ÖLÇME VE KONTROL ALETLERİ YAPIM SANAYİİ
3852- FOTOĞRAFÇILIK MALZEMESİ VE OPTİK EŞYA MALZEMESİ
3853- SAAT SANAYİİ
39- DİĞER İMALAT SANAYİİ
3901- KUYUMCULUK VE ÜRETİM SANAYİİ
3902- MÜZİK ALETLERİ ÜRETİMİ
3903- HER TÜRLÜ SPOR, ATLETİZM, JİMNASTİK ALET VE MALZEMESİ ÜRETİMİ
3909- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ İMALAT SANAYİİ
4- ELEKTRİK, GAZ, SU
4101- AYDINLATMA İÇİN VE HAREKET KAYNAĞI OLARAK ELEKTRİK
4102- HAVAGAZI ÜRETİMİ VE DAĞITIMI
4103- BUHAR VE SICAK SU DAĞITIMI
4200- SU DAĞITIMI, HAZIR SU VERME KURULUŞLARI
5- BAYINDIRLIK VE YAPIM İŞLERİ
50- İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
5010- BİNA İNŞAATI (BİNALAR İLİŞKİN ONARIM, DEĞİŞİKLİK VE YIKIM FAALİYETİ DAHİL)
5021- KARAYOLU İNŞAATI
5022- DEMİRYOLU İNŞAATI
5023- HAVA MEYDANLARI İNŞAATI
5024- KÖPRÜ İNŞAATI
5025- TÜNEL İNŞAATI
5026- DİĞER (ARABA PARK YERLERİ İNŞAATI VS.)
5031- BARAJ İNŞAATI
5032- SU BENTLERİ KANALLARI İLE ARTEZYENLER İNŞAATI
5041- LİMAN İNŞAATI
5042- İSKELE, RIHTIM VE DALGAKIRAN İNŞAATI
5043- TERSANE İNŞAATI
5091- ŞEHİRİÇİ KANALİZASYON İNŞAATI (TEMİZ VE PİS SU)
5092- PTT HATLARI İNŞAATI
5093- ŞEHİR İÇİ VE DIŞI ELEKTRİK VE HAVAGAZI TESİSLERİ İNŞAATI
5094- BİNA VE BENZER İNŞAATI ELEKTRİK VE HAVAGAZI TESİSATININ YAPIMI
5095- BİNALARIN ASANSÖR VE YÜRÜYEN MERDİVENLERİ İLE BORU TERTİBATININ, YANGIN SÖNDÜRME, SU DEPOSU, MERKEZİ ISITMA, HAVALANDIRMA GİBİ CİHAZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ
5099- YUKARIDAKİ SINIFLARA GİRMİYEN HER TÜRLÜ İNŞAAT
6- TOPTAN VE PAREKENDE TİCARET
61- TOPTAN TİCARET
6111- YAŞ MEYVE VE SEBZE TOPTAN TİCARETİ
6112- SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TOPTAN TİCARETİ (PEYNİR, SADE YAĞ YOĞURT VS.)
6113- ZEYTİN, ZEYTİN YAĞI VE DİĞER BİTKİSEL YAĞLAR TOPTAN TİCARETİ
6114- KURU ÜZÜM TOPTAN TİCARETİ
6115- KURU İNCİR TOPTAN TİCARETİ
6116- FINDIK (KABUKLU, KABUKSUZ,) TOPTAN TİCARETİ
6117- DİĞER KURU MEYVELER VE ÇEREZLER (BADEM CEVİZ VS.) TOPTAN TİCARETİ
6118- ET, BALIK, ET VE BALIK ÜRÜNLERİ İLE KESİLMİŞ KÜMES HAYVANLARI TİCARETİ
6119- DİĞER GIDA MADDELERİ TOPTAN TİCARETİ (YUKARIDAKİ GRUPLARDA GÖSTERİLMİYEN GIDA MADDELERİ TİCARET VE CANLI HAYVAN TİCARETİ BURADA GÖSTERİLECEKTİR.)
6121- HUBUBAT TOPTAN TİCARETİ
6122- PAMUK TOPTAN TİCARETİ
6123- TÜTÜN TOPTAN TİCARETİ
6124- YAPAĞI, YÜN VE TİFTİK TOPTAN TİCARETİ
6125- İPEK KOZASI VE İPLİĞİ TOPTAN TİCARETİ
6126- HAYVAN DERİSİ, POST VE BAĞIRSAK TOPTAN TİCARETİ
6127- PALAMUT TOPTAN TİCARETİ
6129- YUKARIDA SINIFLANDIRILMAYAN TARIMSAL MADDELER TOPTAN TİCARETİ (HAYVAN YEMLERİ, OT VE SAMAN VB.)
6131- MANİFATURA TOPTAN TİCARETİ
6132- TUHAFİYE TOPTAN TİCARETİ
6133- KONFEKSİYON TOPTAN TİCARETİ
6134- AYAKKABI TOPTAN TİCARETİ
6139- YUKARIDA SINIFLANDIRILMAYAN DİĞER MENSUCAT VE GİYİM EŞYASI TOPTAN TİCARETİ

- 6141- KERESTE, PARKE VB. TOPTAN TİCARETİ
- 6142- İNŞAAT VE DEMİR ÇELİK TOPTAN TİCARETİ
- 6143- TUĞLA, KİREMİT VE BİRİKET TOPTAN TİCARETİ
- 6144- SAĞLIK DONATIM GEREÇLERİ (SIHHi TESİSAT) TOPTAN TİCARETİ
- 6145- ÇİMENTO TOPTAN TİCARETİ
- 6149- DİĞER İNŞAAT MALZEMESİ (ALÇI, KİREÇ) TOPTAN TİCARETİ (KUM, ÇAKIL, MOZAIK, KAROLAR VB)
- 6151- KÖMÜR TOPTAN TİCARETİ
- 6152- METAL DIŞI DİĞER MADENLER TOPTAN TİCARETİ
- 6153- HAM PETROL VE DOĞAL GAZ TOPTAN TİCARETİ
- 6154- PETROL ÜRÜNLERİ TOPTAN TİCARETİ
- 6155- SİNAİ VE KİMYASAL MADDELER TOPTAN TİCARETİ
- 6156- METAL VE SUNİ GÜBRE TOPTAN TİCARETİ
- 6159- DİĞER MADEN TOPTAN TİCARETİ
- 6161- TARIM, MAKİNA VE DONANIMLARI İLE YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6162- MOTOR TAŞIT ARAÇLARI VE YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6163- SİNAİ MAKİNA VE DONANIMLARI İLE YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6164- RADYO, TEYP, PİKAP, BUZDOLABI, ÇAMAŐIR MAKİNASI, ELEKTRİK SÜPÜRGESİ, KLİMA, ELEKTRONİK AYGITLAR İLE YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6165- TIBBİ AYGITLAR İLE YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6166- BÜRO MAKİNALARI YEDEK PARÇALARI TOPTAN TİCARETİ
- 6169- YUKARIDA SINIFLANDIRILMAYAN DİĞER MAKİNA VE DONANIM TOPTAN
- 6171- CAM (HER TÜRLÜ PENCERE CAMI) TOPTAN TİCARETİ
- 6172- CAM, CAM EŞYA VE ÇİNI TOPTAN TİCARETİ
- 6180- TİCARET KOMİSYONCULUĞU, AJANLIĞI
- 6191- KAĞIT, KAĞIT ÜRÜNLERİ, KİTAP, KIRTASIYE VB. TOPTAN TİCARETİ
- 6192- OPTİK EŐYALAR TOPTAN TİCARETİ
- 6193- TIBBİ İLAÇLAR TOPTAN TİCARETİ (ECZA DEPOLARI)
- 6199- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAYAN TOPTAN TİCARET
- 62- PERAKENDE TİCARET
- 6211- EKMEK BAYİİLERİ
- 6212- BAKKAL DÜKKANLARI, ŐARRÜTERİLER
- 6213- KASAPLAR, TAVUKÇULAR, BALIKÇILAR
- 6214- HUBUBAT, UN, KEPEK VE HAYVAN YEMİ SATAN YERLER
- 6215- MANAVLAR
- 6216- SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ SATANLAR (SÜT, TEREYAĞ, YOĞURT, PEYNİR VB.)
- 6217- KAHVE VE KURUYEMİŐ SATANLAR
- 6218- ALKOLLÜ VE ALKOLSÜZ İÇRİLER (SİGARA, TÜTÜN, SANDVIÇ VB. MADDELER SATAN YERLER, BÜFELER)
- 6219- DİĞER GIDA MADDELERİ SATANLAR
- 6221- MANİFATURACILAR
- 6222- TUBAFİYECİLER
- 6223- KONFEKSİYON SATIŞ YERLERİ
- 6224- AYAKKABI SATIŞ YERLERİ
- 6225- DERİDEN GİYİM EŞYASI SATIŞ YERLERİ (AYAKKABI HARİÇ)
- 6226- KULLANILMIŞ EŐKİ ELBİSE SATIŞ YERLERİ
- 6227- ŐAPKA VE KASKET SATIŞ YERLERİ
- 6229- DİĞER GİYİM EŞYASI SATIŞ YERLERİ
- 6231- MOBİLYA VE DÖŞEME SATIŞ YERLERİ
- 6232- HALI, KİLİM, BATTANİYE SATIŞ YERLERİ
- 6233- RADYO, PİKAP, BUZDOLABI, ÇAMAŐIR MAKİNASI, ELEKTRİK SÜPÜRGESİ, DİŐİŐ MAKİNASI, FIRIN, SOBA, VB. SATIŞ YERLERİ
- 6234- CAM EŞYA VE ÇİNI SATIŞ YERLERİ
- 6235- KULLANILMIŞ HERTÜRLÜ EŞYA SATIŞ YERLERİ
- 6236- ELEKTRİKLİ ALET VE GEREÇLER (6233 RADYO, PİKAP, TV, ELEKTRİK SÜPÜRGESİ VB. HARİÇ) HIRDAVAT SATIŞ YERLERİ
- 6237- MADENİ EV EŞYASI SATIŞ YERLERİ
- 6239- DİĞER ÇEŞİTLİ EV EŞYASI SATIŞ YERLERİ
- 6241- ECZANELER
- 6242- PARFÜMERİ SATIŞ YERLERİ
- 6249- DİĞER İLAÇ VB. SATIŞ YERLERİ
- 6251- OTOMOBİL, KAMYON, MOTOSİKLET, BİŐİKLET VB. İLE YEDEK PARÇALARI SATIŞ YERLERİ

- 6252- TARIM MAKİNA ALET VE YEDEK PARÇALARI SATIŞ YERLERİ
6253- MAKİNA, MOTOR VB. AYGITLARIN SATIŞ YERLERİ
6259- YUKARIDA SINIFLANDIRILMAYAN MAKİNA, TAŞIT VE ARAÇLAR SATIŞ YERLERİ
6261- KERESTE, KONTRAPLAK, FORMİKA, DURALİT, SUNTA VB. SATIŞ YERLERİ
6262- SAĞLIK DONATIM GEREÇLERİ SATIŞ YERLERİ
6263- CAM VE ÇERÇEVE SATIŞ YERLERİ
6264- DEMİR ÇİVİ VB. MADDELER SATIŞ YERLERİ
6265- ÇİMENTO, KİREÇ, ALÇI, KİREMİT, TUĞLA, KUM VB. SATIŞ YERLERİ
6266- FAYANS, MARLEY, MUŞAMBA, DUVAR KAĞIDI, PARKE VB. SATIŞ YERLERİ
6267- YAĞLI BOYA, PLASTİK BOYA, HAZIR SIVA VB. SATIŞLAR
6271- AKARYAKIT SATIŞ YERLERİ (BENZİN İSTASYONLARI)
6272- KÖMÜR SATIŞ YERLERİ (MANGAL KÖMÜRÜ HARIÇ)
6273- ODUN VE MANGAL KÖMÜRÜ SATIŞ YERLERİ
6279- YUKARIDA SINIFLANDIRILMAYAN YAKACAK MADDELERİ SATIŞ YERLERİ
6280- HER ÇEŞİT EŞYA VE YİYECEK SATAN BÜYÜK MAĞAZALAR (SÜPERMARKET)
6291- ANTIKA EŞYA SATIŞ YERLERİ
6292- TURİSTİK VE HEDİYELİK EŞYA SATIŞ YERLERİ
6293- AKTERİYE SATIŞ YERLERİ
6294- ALTIN, GÜMÜŞ, PLATİN VE DEĞERLİ TAŞLARDAN YAPILAN SÜS EŞYALARI VE SAAT SATIŞ YERLERİ (SARAF DAHİL)
6295- OPTİK EŞYA SATIŞ YERLERİ
6296- KİTAP, DERGİ, GAZETE, KIRTASIYE VE BÜRO MALZEMESİ SATIŞ YERLERİ
6297- HURDA SATIŞ YERLERİ
6299- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ EŞYA SATIŞ YERLERİ
63- LOKANTA VE OTELLER
6311- İÇKİLİ VE İÇKİSİZ LOKANTALAR (ÇORBACILAR, İŞKEMBECİLER DAHİL)
6312- KÖFTECİ VE KEBAPÇILAR
6313- MUHALLEBİ, PASTA, TATLI VE BÖREK SATIŞ YERLERİ
6314- MEYHANELER VE BİRAHANELER
6315- KAHVEHANELER VE ÇAYHANELER
6319- DİĞER YEME İÇME YERLERİ
6321- OTELLER MOTELLER
6322- PANSİYONLAR
6323- KAMPLAR VE KONAKLAMA YERLERİ
6324- HANLAR, AHİRLER VE DİĞERLERİ
7- ULAŞTIRMA, HABERLEŞME VE DEPOLAMA
71- ULAŞTIRMA
7111- DEMİRYOLU ULAŞIMI
7112- ŞEHİRLERARASI VE ŞEHİR İÇİ KARAYOLU YOLCU ULAŞIMI
7113- ŞEHİRLERARASI VE ŞEHİR İÇİ TAKSİLERİN VE DİĞER MOTORLU KARA TAŞITLARI ULAŞIM FAALİYETİ
7114- ŞEHİRLERARASI VE ŞEHİR İÇİ KARA YOLU EŞYA NAKLİYATI
7115- BORULARLA PETROL DOĞAL GAZ NAKLİYATI
7116- ŞEHİRLERARASI VE ŞEHİRİÇİ MOTORSUZ ARABA İLE NAKLİYECİLİK
7117- HAYVAN İLE NAKLİYECİLİK
7119- DİĞER KARA ULAŞIMI İLE İLGİLİ İŞLER
7121- KABOTAJ VE ULUSLARARASI DENİZ ULAŞIMI
7122- DAHİLİ SU YOLLARINDAKİ ULAŞIM
7123- SU ULAŞIMINA EK FAALİYETLER (LİMAN VE SAHİL HİZMETLERİ)
7131- HAVA ULAŞIM ŞİRKETLERİ
7132- HAVA MEYDANLARI FAALİYETLERİ
7191- SEVK VE AMBALAJ HİZMETLERİ GİBİ NAKLİYATLA İLGİLİ İŞLER
7192- ARDIYE, ANBAR VE ANTREPOCULUK
7193- SOĞUK HAVA DEPOLARI VE BUZHANELER
7194- EMANETÇİLER
7199- DİĞER
72- HABERLEŞME
7200- HABERLEŞME

- 8- MALİ KURULUŞLAR VE SİGORTALAR
- 81- MALİ KURULUŞLAR
- 8101- PARA İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ KURULUŞLAR
- 8102- DİĞER MALİ KURULUŞLAR
- 8103- MALİ HİZMETLER
- 82- SİGORTA KURULUŞLARI
- 8200- SİGORTA KURULUŞLARI
- 8321- HUKUK HİZMETLERİ
- 8322- MUHASEBE, HESAP TUTMA VE KONTROL İŞLERİ
- 8323- BİLGİLERİN TABLOLAŞTIRILMASI VE VERİLERİN İŞLENMESİ
- 8324- MÜHENDİSLİK, MİMARLIK VE TEKNİK HİZMETLER (JEOLOJİK ARAŞTIRMA VE KAZI İŞLERİ DAHİL)
- 8325- REKLAM HİZMETLERİ, PİYASA ARAŞTIRMALARI
- 8329- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAYAN YARDIMCI İŞ HİZMETLERİ
- 8330- MAKİNA VE TEÇHİZAT KİRALANMASI
- 9- TOPLUM HİZMETLERİ, SOSYAL VE KİŞİSEL HİZMETLER
- 91- RAMU İDARESİ VE SAVUNMA
- 9111- DEVLET HİZMETLERİ (SAVUNMA VE GÜVENLİK HİZMETLERİ HARİÇ)
- 9112- ÖZEL İDARE HİZMETLERİ
- 9113- BELEDİYE HİZMETLERİ
- 9114- KÖY HİZMETLERİ
- 9119- DİĞER RAMU HİZMETLERİ
- 9121- SUBAY VE ASTSUBAYLAR
- 9122- SİLAHLI KUVVET MENSUPLARI
- 9131- JANDARMA (SUBAY, ASTSUBAY VE ERAT)
- 9132- POLİS, BERÇİ, KÖY KORUCULARI
- 92- ÇEVRE SAĞLIĞI VE HİZMETLERİ
- 9200- ÇEVRE SAĞLIĞI VE HİZMETLERİ
- 93- EĞİTİM, SAĞLIK VE DİĞER HİZMETLER
- 9310- EĞİTİM HİZMETLERİ
- 9320- ARAŞTIRMA VE BİLİM KURUMLARI
- 9331- TIBBİ VE DİŞLE İLGİLİ SAĞLIK HİZMETLERİ
- 9332- VETERİNER HİZMETLERİ
- 9340- SOSYAL YARDIM KURUMLARI
- 9350- TİCARİ, MESLEKİ VE SENDİKAL KURULUŞLAR
- 9391- DİNİ KURULUŞLAR
- 9399- DİĞER SOSYAL HİZMETLER
- 94- KÜLTÜR-EĞLENCE VE BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRME HİZMETLERİ
- 9411- SİNEMA FİLİMLERİ HAZIRLANMASI
- 9412- SİNEMA FİLİMLERİ DAĞITIMI VE GÖSTERİLMESİ
- 9413- RADYO VE TELEVİZYON HİZMETLERİ
- 9414- TİYATRO VB. EĞLENCE HİZMETLERİ
- 9415- YAZARLAR VE KOMPOZİTÖRLER; BESTEKARLAR, BAĞIMSIZ MÜZİSYENLER VE DİĞER SANATKARLAR
- 9420- KÜTÜPHANELER, MÜZELER, HAYVANAT BAHÇELERİ VE BENZERLERİ
- 9490- DİĞER EĞLENCE VE BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAYAN BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRME HİZMETLERİ
- 95- KİŞİLERE VE AİLELERE YAPILAN HİZMETLER
- 9511- AYAKKABI VE DİĞER DERİ ÜRÜNLERİNİN TAMİRİ
- 9512- ELEKTRİK AYGITLARI ONARIMI
- 9513- MOTORLU ARAÇLARIN VE MOTOSİKLETLERİN KÜÇÜK ONARIM VE BAKIM İŞLERİ
- 9514- SAAT VE DEĞERLİ SÜS EŞYASI ONARIMI (BU EŞYALARIN SATIŞINI YAPAN İŞYERLERİ PARAKENDE TİCARET KODUNDA GÖSTERİLİR)
- 9519- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ ONARIM HİZMETLERİ
- 9520- ÇAMAŞIRHANELER, BOYAHANELER, TEMİZLEYİCİ VE ONARICILAR
- 9530- EVLERE HİZMET İŞLERİ
- 9591- KADIN VE ERKEK BERBER SALONLARI VE GÜZELLİK SALONLARI
- 9592- FOTOĞRAF STÜDYOLARI (SİNEMA VE TELEVİZYON GİRİŞİMLERİ İÇİN SİNEMA FİLMLERİ BANYOSU BURADA DEĞİL 9411' DE GÖSTERİLİR.)
- 9599- BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ KİŞİ HİZMETLERİ (AYAKKABI BOYAMA, TÜRK BANYOLARI, MASAJ EVLERİ, CENAZE İŞLERİ İLE UĞRAŞANLAR, MEZARLIK BAKIM HİZMETLERİ)

EK - 4

SANAYI ve TİCARET BAKANLIĞI

23.1.1992 TARİHLİ PARSEL DAĞILIM LİSTESİ

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE BULUNAN SANAYİ PARSELLERİNDEKİ FAALİYETLERİ GÖSTEREN

T A B L O

15.1.1992

O.S.B. PROJELERİNİN DURUMLARI	O.S.B. SAYISI	ALANI (Ha)	PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSELLER				TAHSİSİ YAPILMAYAN PARSELLER
				ÜRETİME GEÇEN	İNŞA HALİNDE	PROJE SAFHASINDA	TOPLAM	
A. 1965 - 1991 Yılı Sonuna Kadar Hizmet Sunulanlar	18	4790	2802	1126(894)	654(543)	876 (754)	2656(2191)	146
B. İnşaatı Devam Edenler	37	9807	4802	371(257)	536(466)	1244(1103)	2151(1826)	2651
C. Yeni Projeler	26	2930	-	-	-	-	-	-
GENEL TOPLAM	81	17527	7604	1497(1151)	1190(1009)	2120(1857)	4807(4017)	2797

NOT : 1) () PARANTEZ İÇİNDEKİ RAKAMLAR TESİS ADETLERİNİ GÖSTERMEKTEDİR:

2) ÜRETİME GEÇEN TESİS SAYISI : 1151

3) YENİ PROJELERDE PARSELLER HENÜZ BELİRLENMEMİŞTİR:

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ
SANAYİ PARSELLERİ

15.1.1992

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN YERİ	SANAYİ PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSELLER				TAHSİSİ YAPILMAYAN PARSELLER
		ÖRETIME GEÇEN	İNŞAAT HALİNDE	PROJE SAFH.	TOPLAM	
A. BITENLER						
1. BURSA	145	122	4	16	142	3
2. MANİSA I	145	134(68)	8(4)	2	144(74)	1
3. KONYA I	74	72	2	-	74	-
4. ERZURUM	75	51(38)	11(9)	13	75(60)	-
5. ESKİŞEHİR I	64	64(39)	-	-	64(39)	-
6. GAZİANTEP I	208	207(136)	-	-	207(136)	1
7. BİLECİK	96	26(15)	20(6)	27(7)	73(28)	23
8. BURSA-İNEGÖL	82	66	16	-	82	-
9. ESKİŞEHİR II	121	60(57)	19	11(5)	90(81)	31
10. ÇORUM	82	12	17	12	41	41
11. İZMİR-ATATURK	495	44	27	424	495	-
12. KAYSERİ	344	101(79)	95(89)	130	326(298)	18
13. TEKİRDAĞ- ÇERKEZKÖY I	134	51(43)	54(42)	27(25)	132(110)	2
14. ANKARA	200	15	185(184)	-	200(199)	-
15. MALATYA	276	35(22)	103(40)	129(35)	267(97)	9
16. DENİZLİ	141	53	38	43	134	7
17. BOLU	61	8	47(38)	5	60(51)	1
18. HATAY-İSKENDERUN	59	5	8	37	50	9
T O P L A M	2802	1126(894)	654(543)	876(754)	2656(2191)	146
B. DEVAM EDENLER						
19. ADAHA	184	5(2)	5(2)	77(55)	87(59)	97
20. AFYON	177	61(37)	9	51(38)	121(84)	56
21. ANTALYA	110	5(4)	23(10)	27(22)	55(36)	55
22. BURDUR	68	8(5)	10(5)	15(10)	33(20)	35
23. ÇANKIRI	80	1	12(6)	49(29)	62(36)	18
24. ELAZIĞ	47	25(21)	16	6	47(43)	-
25. İSTANBUL(DERİ)	282	15	170	34	219	63
26. İSTANBUL-İKİTELLİ	-	-	-	-	-	-
27. İZMİR-MENEMEN (DERİ)	194	-	-	141	141	53

NOT: TAHSİS EDİLEN PARSELLERDE;

1) PARANTEZ İÇİNDEKİ RAKAMLAR TESİS-FİRMA ADETLERİNİ GÖSTERMEKTEDİR.

2) PARANTEZ OLMAYAN RAKAMLARDA, PARSEL SAYILARI İLE TESİS FİRMA

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN YERİ	SANAYİ PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSELLER				TAHSİSİ YAPILMAYAN PARSELLER
		ÜRETIME GEÇEN	İNŞAAT HALİNDE	PROJE SAFH.	TOPLAM	
28. KARS	106	-	5	2	7	99
29. KOCAELİ-GEBZE	95	5	15	68	88	7
30. KONYA II	243	25	120	93	238	5
31. MARDİN	145	13(9)	40(31)	10(8)	63(48)	82
32. NİĞDE	118	5(4)	5(4)	30(28)	40(36)	78
33. TOKAT	47	15(6)	17(11)	-	32(17)	15
34. UŞAK	415	45(4)	42(18)	189(140)	276(162)	139
35. AYDIN	83	-	-	-	-	83
36. BALIKESİR	150	-	-	-	-	150
37. GAZİANTEP II	282	3	14	245	262	20
38. İÇEL-TARSUS	209	-	-	-	-	209
39. KÜTAHYA(SERAMİK)	110	-	-	-	-	110
40. MANİSA II	41	17(3)	7(4)	7(5)	31(12)	10
41. AKSARAY	140	-	-	-	-	140
42. SAKARYA	50	-	-	-	-	50
43. SAMSUN	132	13(3)	8	63(42)	84(53)	48
44. TRABZON	109	-	-	-	-	109
45. BURSA-DEMİRTAŞ	186	95	9	82	186	-
46. GİRESUN	50	-	-	-	-	50
47. ERZİNCAN	110	-	-	-	-	110
48. KIRŞEHİR	90	-	-	-	-	90
49. K.MARAŞ	130	-	-	-	-	130
50. ORDU-MERKEZ	60	-	-	-	-	60
51. ORDU-ÜNYE	50	-	-	-	-	50
52. SİVAS	145	-	-	-	-	145
53. UŞAK (DERİ)	155	-	-	-	-	155
54. YOZGAT	130	-	-	-	-	130
55. KARAMAN	79	15	9	55	79	-
T O P L A M	4802	371(257)	536(466)	124(1103)	2151(1826)	2651

NOT: TAHSİS EDİLEN PARSELLERDE:

- 1) PARANZET İÇİNDEKİ RAKAMLAR TESİS-FİRMA ADETLERİNİ GÖSTERMEKTEDİR.
- 2) PARANTEZ OLMAYAN RAKAMLARDA; PARSEL SAYILARI İLE TESİS-FİRMA SAYILARI AYNIYDİR.

15.1.1992

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN YERİ	SANAYİ PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSELLER				TAHSİSİ YAPILMAYAN PARSELLER
		ÜRETİME GEÇEN	İNŞAAT HALİNDE	PROJE SAFH.	TOPLAM	
C. YENİ PROJELER						
56. ADIYAMAN	-	-	-	-	-	-
57. AĞRI	-	-	-	-	-	-
58. AMASYA-MERZİFON	-	-	-	-	-	-
59. ANKARA-İVEDİK	-	-	-	-	-	-
60. BİNGÖL	-	-	-	-	-	-
61. BİTLİS	-	-	-	-	-	-
62. BURSA-M.K. PAŞA	-	-	-	-	-	-
63. ÇANAKKALE	-	-	-	-	-	-
64. DİYARBAKIR	-	-	-	-	-	-
65. G. ANTEP-KİLİS	-	-	-	-	-	-
66. G. ANTEP-NİZİP	-	-	-	-	-	-
67. HAKKARİ	-	-	-	-	-	-
68. İZMİR-K. PAŞA	-	-	-	-	-	-
69. KIRKLARELİ	-	-	-	-	-	-
70. KOCaelİ-GEBZE I	-	-	-	-	-	-
71. MANİSA-AKHIŞAR	-	-	-	-	-	-
72. MUŞ	-	-	-	-	-	-
73. SİİRT	-	-	-	-	-	-
74. SİNOP	-	-	-	-	-	-
75. TEKİRDAĞ ÇERKEZKÖY II	-	-	-	-	-	-
76. TUNCELİ	-	-	-	-	-	-
77. ŞANLIURFA	-	-	-	-	-	-
78. VAN	-	-	-	-	-	-
79. ZONGULDAK ÇAYCUMA	-	-	-	-	-	-
80. BATMAN	-	-	-	-	-	-
81. KIRIKALE	-	-	-	-	-	-
GENEL TOPLAM	7604	1497 (1151)	1190(1009)	2120(1857)	4807(4017)	2797

NOT: TAHSİS EDİLEN PARSELLERDE;

1) PARANTEZ İÇİNDEKİ RAKAMLAR TESİS-FİRMA ADETLERİNİ GÖSTERMEKTEDİR.

2) PARANTEZ OLMAYAN RAKAMLARDA, PARSEL SAYILARI İLE TESİS-FİRMA SAYILARI AYNIYDUR.

3) YENİ PROJELERDE PARSELLER HENÜZ BELİRLENMEMİŞTİR.

4) ÜRETİME GEÇEN TESİS SAYISI : 1151

EK - 5

ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİ

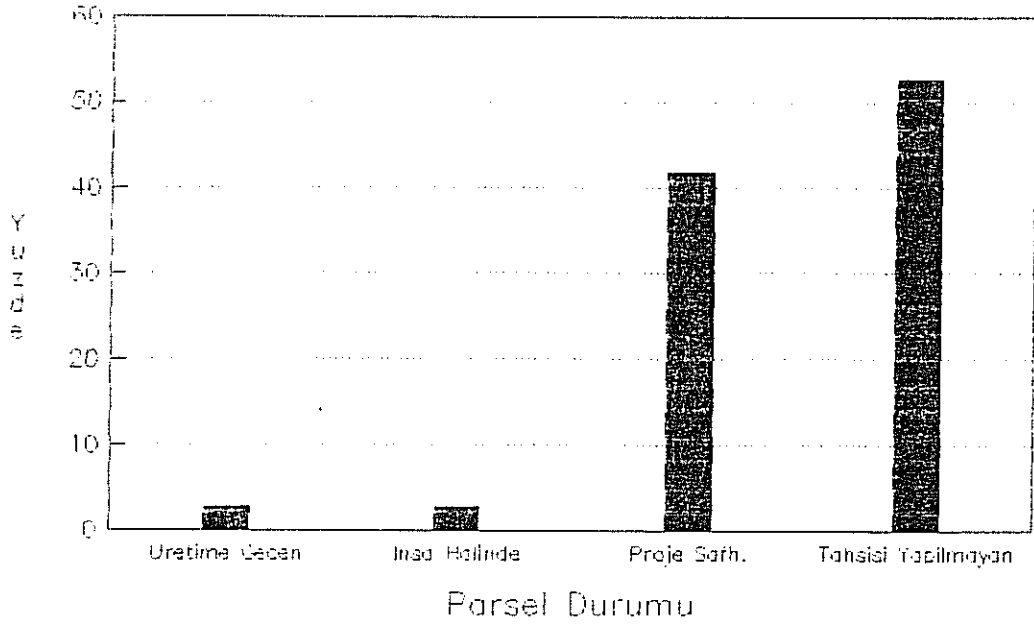
PARSEL SAYILARININ DAĞILIM YUZDELERİ

ve

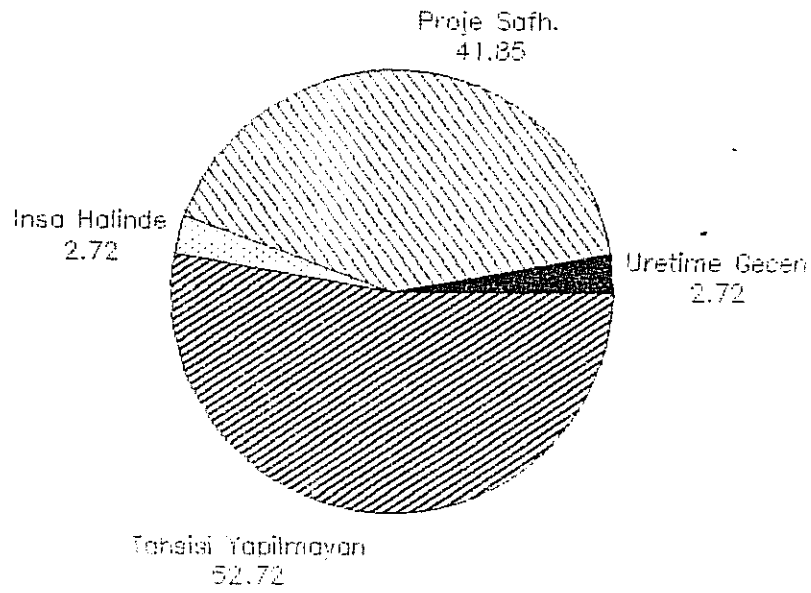
GRAFİKLE GÖSTERİLMESİ

(Üretime geçen, inşaat halinde ve proje safhasında
olmak üzere tahsis edilen parsel sayıları
üzerinden hesaplanmıştır.)

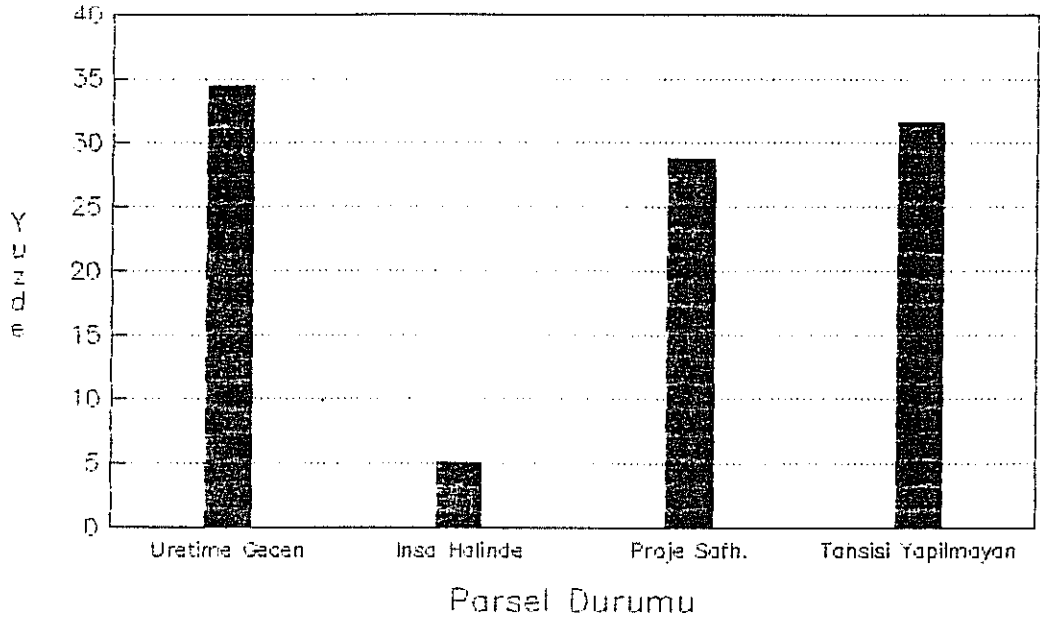
(OSB'ler alfabetik sıraya göre dizilmiştir)

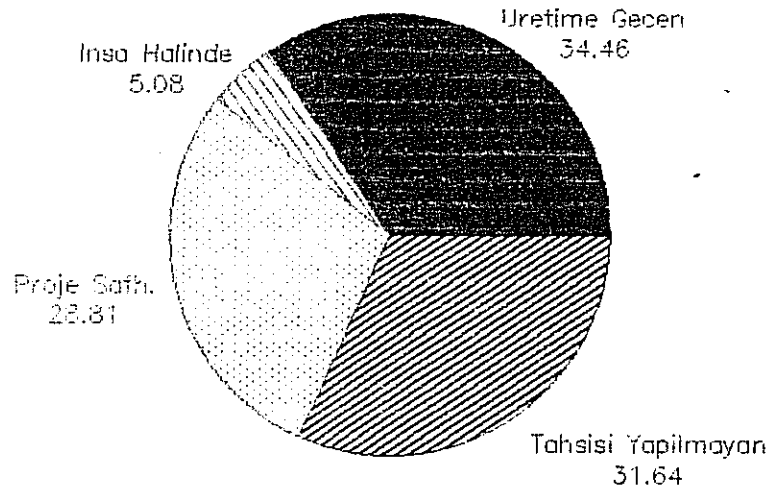
Adana OSB Parsel Dagilimi

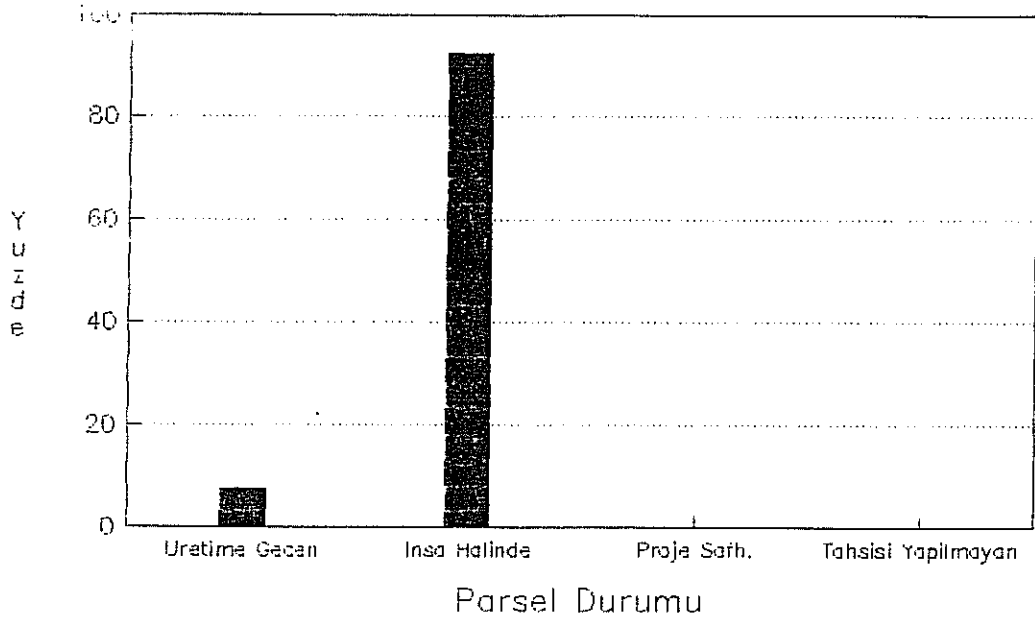
Adana OSB Parsel Dagilimi

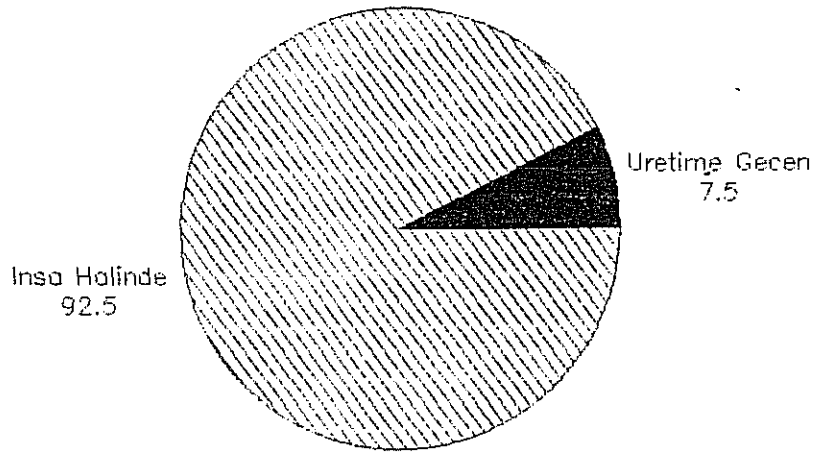
Afyon OSB Parsel Dagilimi

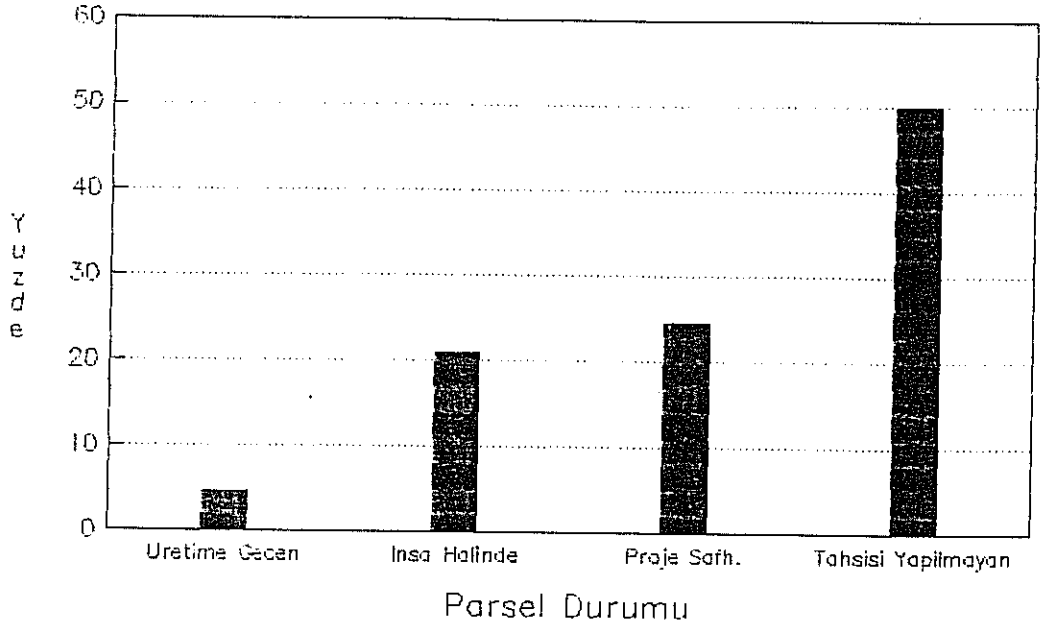
Afyon OSB Parsel Dagilimi

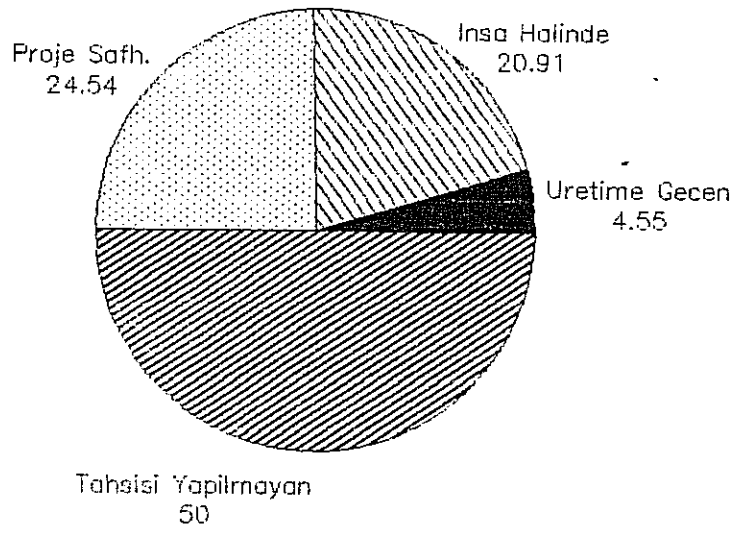
Ankara OSB Parsel Dagilimi

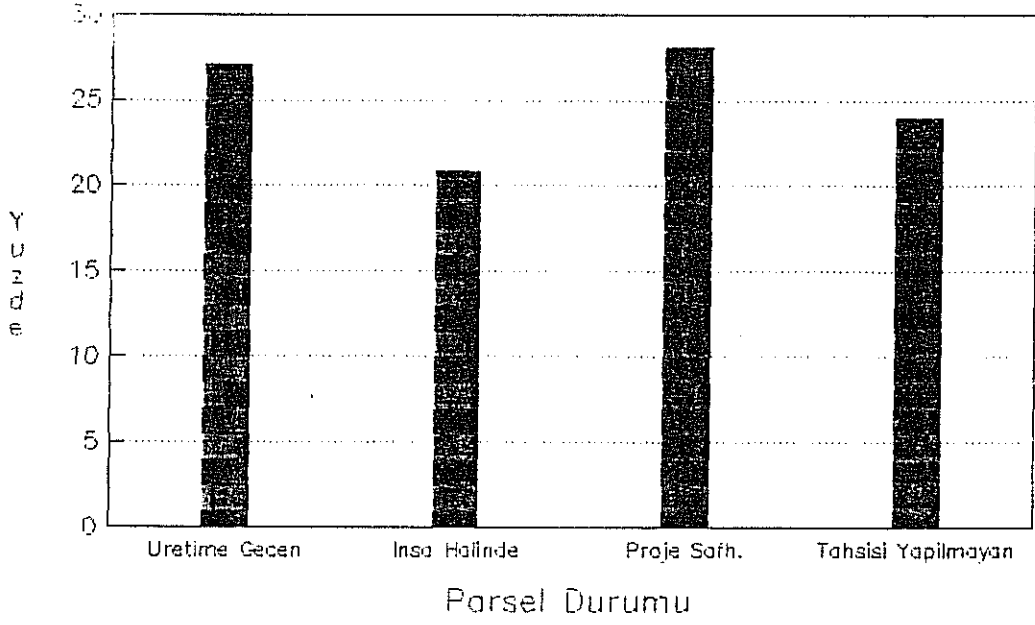
Ankara OSB Parsel Dagilimi

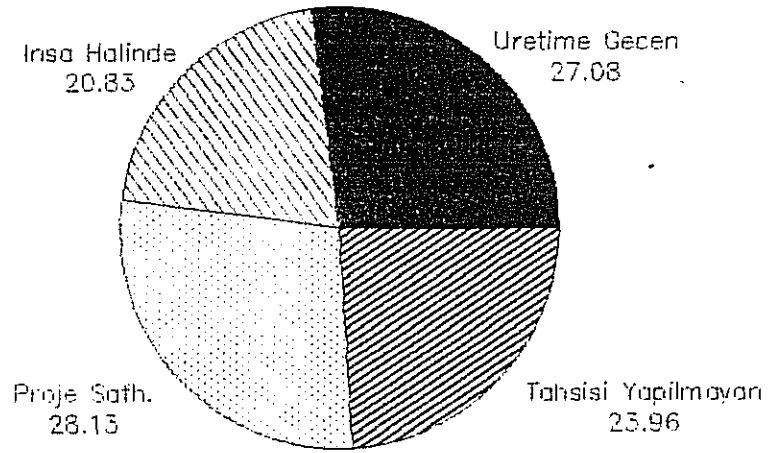
Antalya OSB Parsel Dagilimi

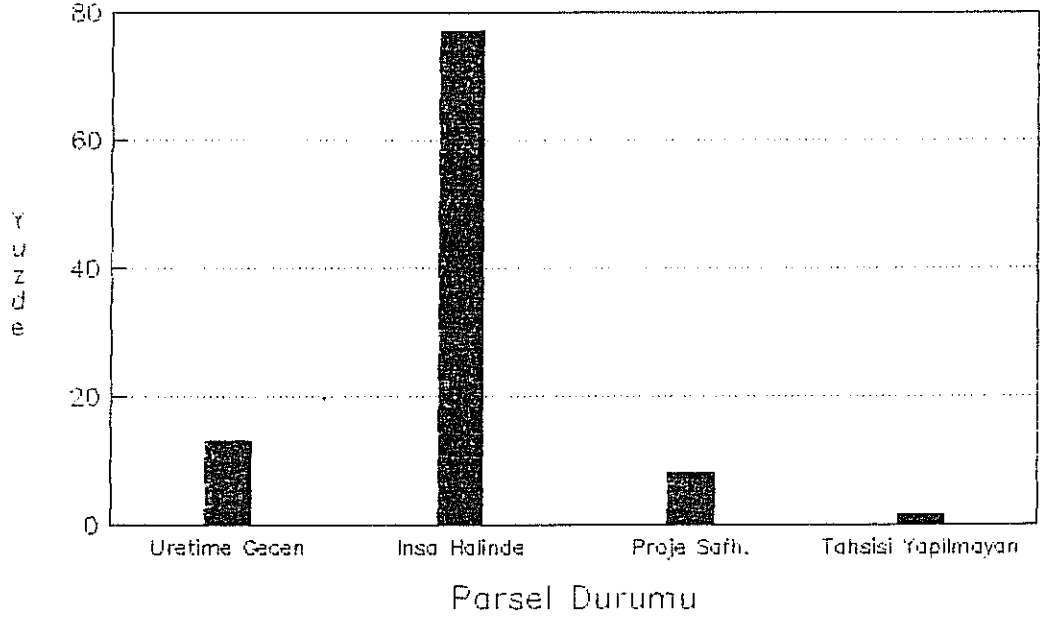
Antalya OSB Parsel Dagilimi

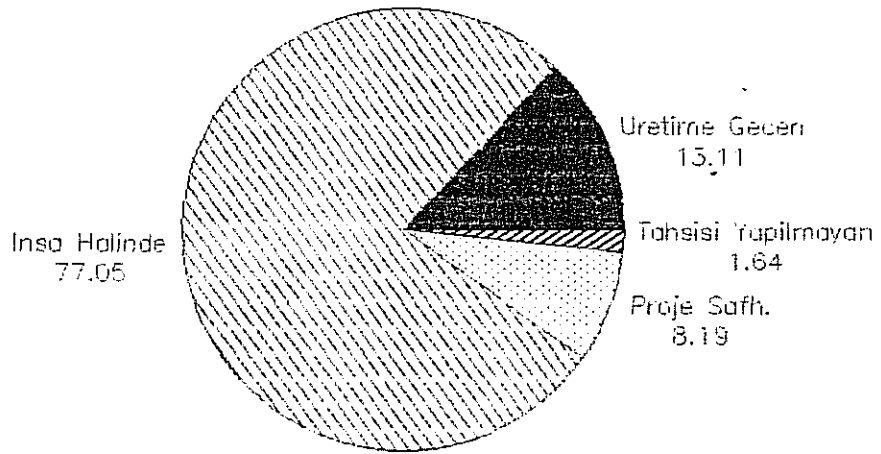
Bilecik OSB Parsel Dagilimi

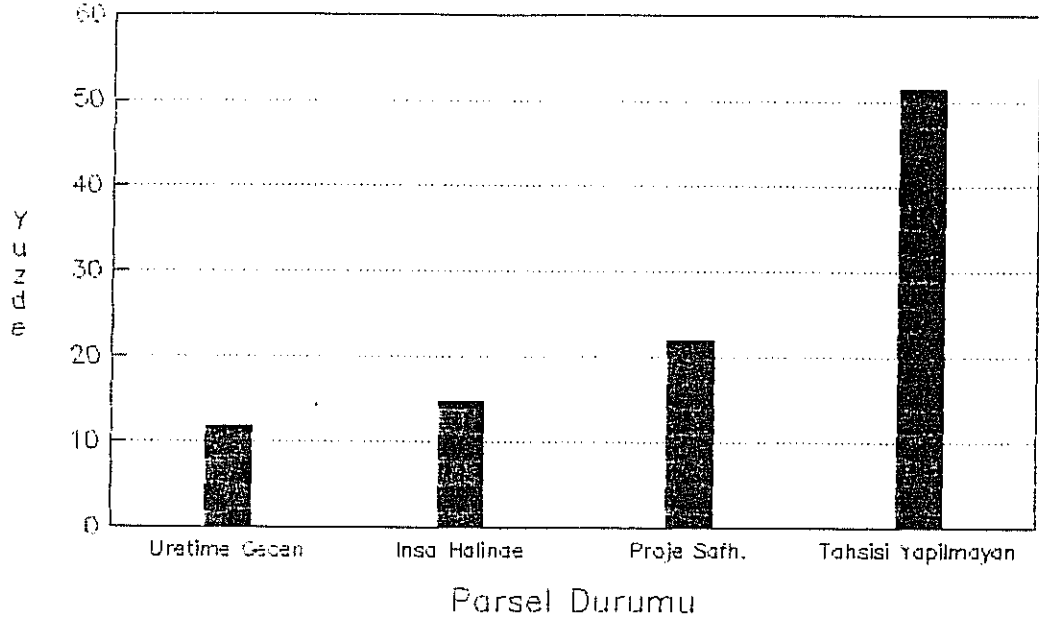
Bilecik OSB Parsel Dagilimi

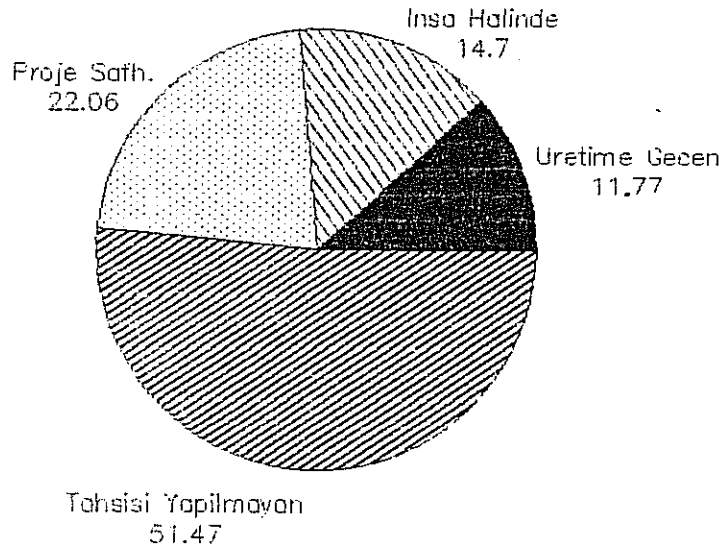
Bolu OSB Parsel Dagilimi

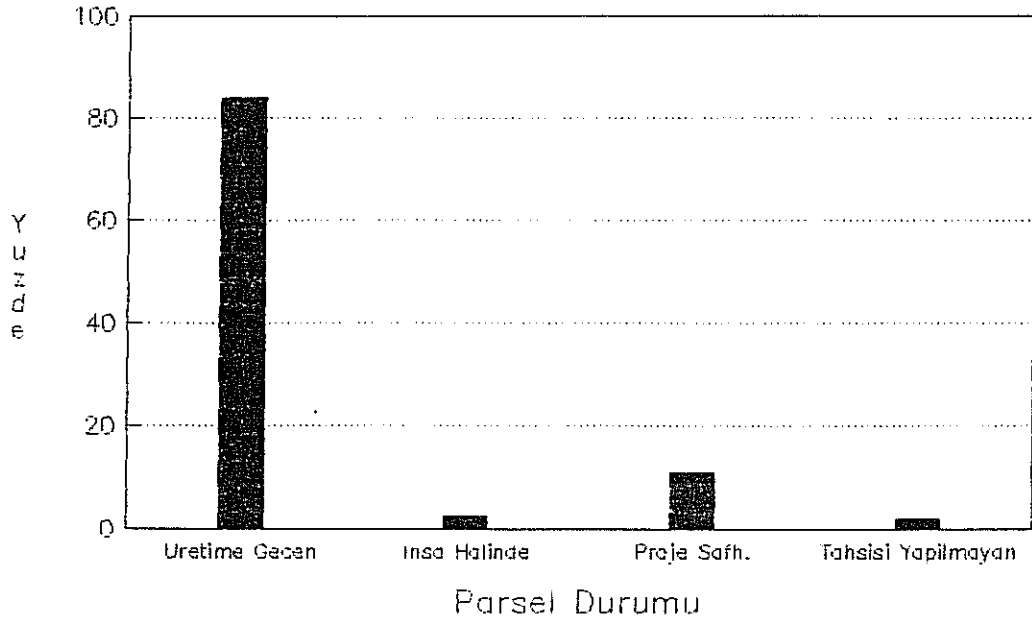
Bolu OSB Parsel Dagilimi

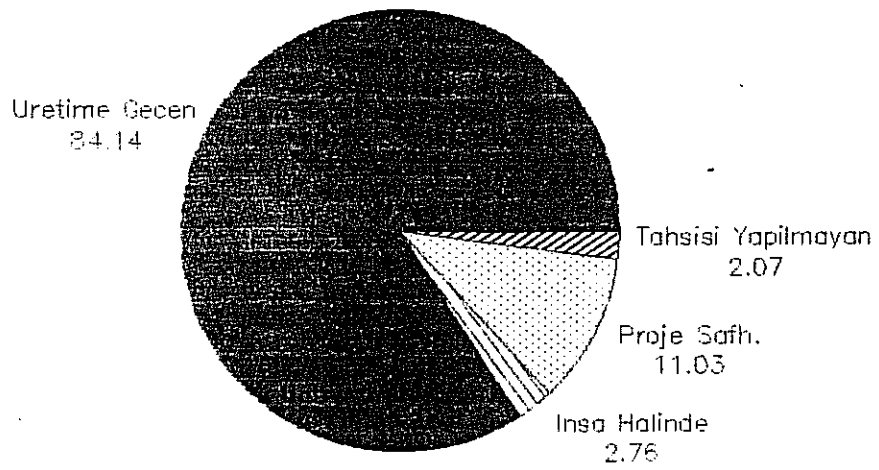
Burdur OSB Parsel Dagilimi

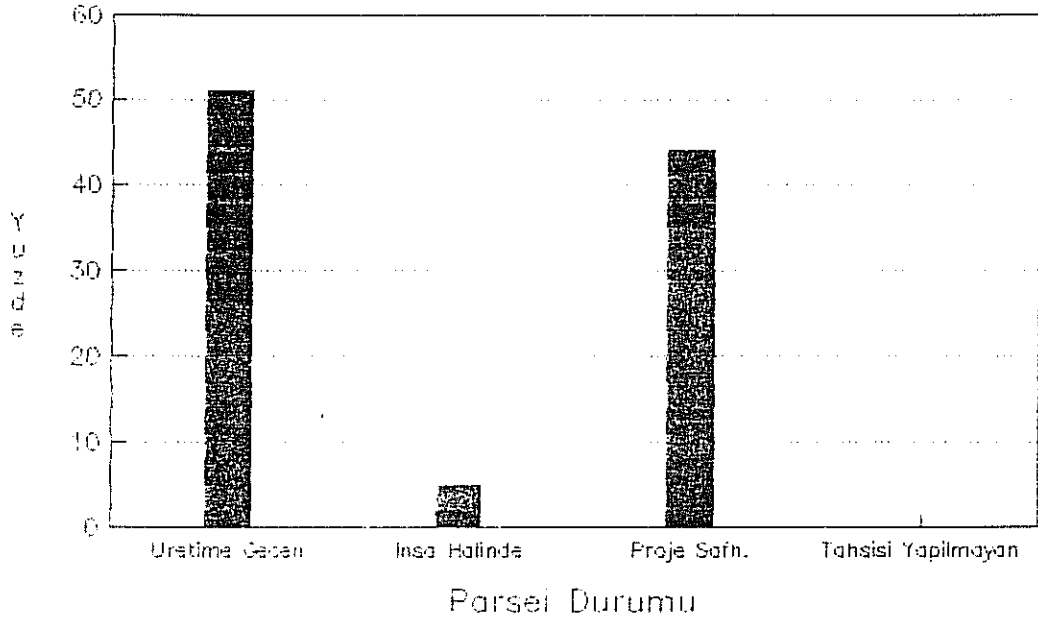
Burdur OSB Parsel Dagilimi

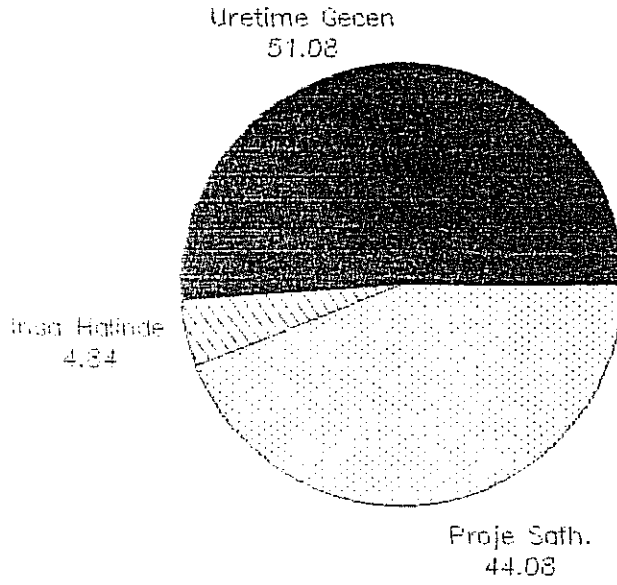
Bursa I OSB Parsel Dagilimi

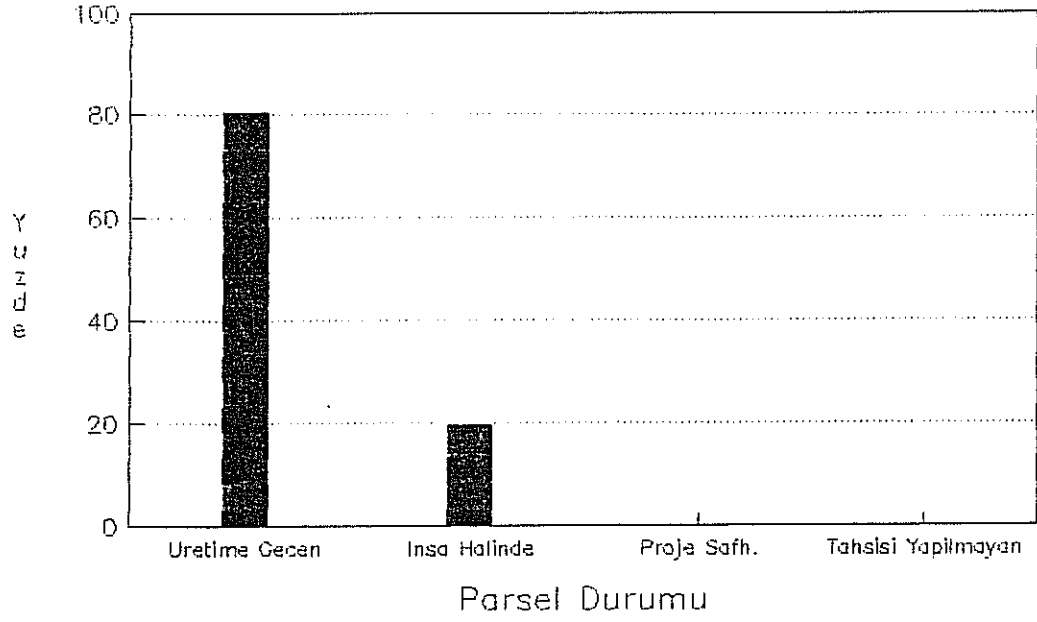
Bursa I OSB Parsel Dagilimi

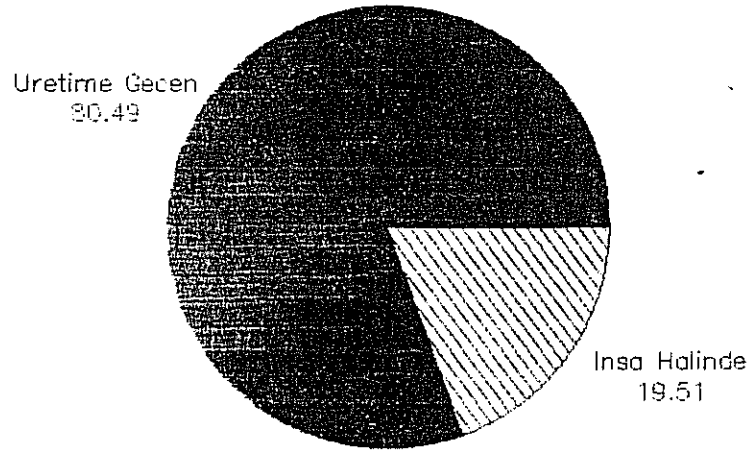
Bursa Demirtaş OSB Parşel Dağılımı

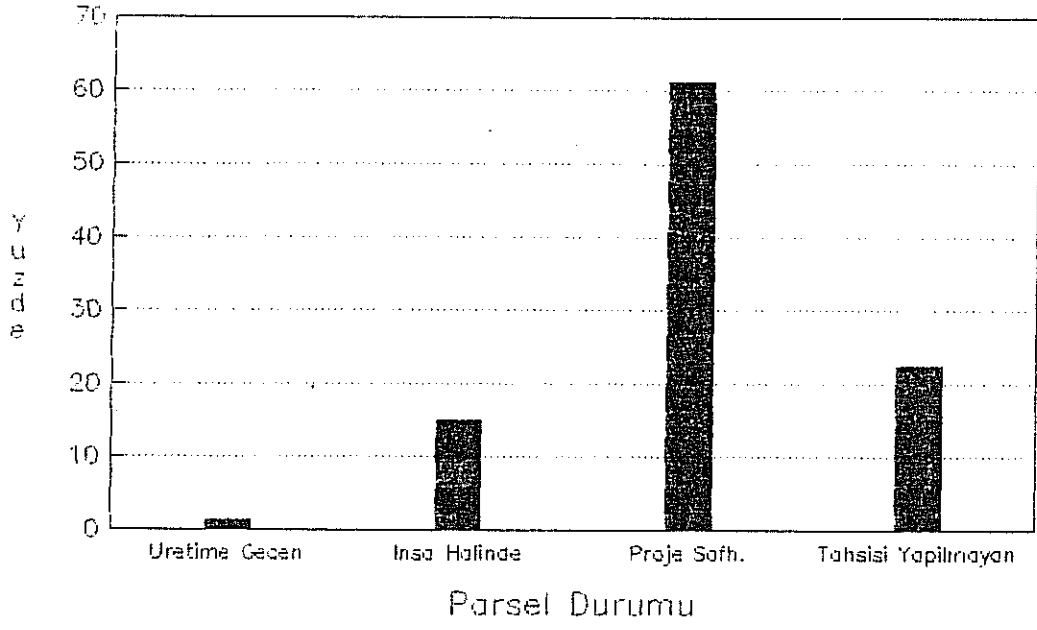
Bursa Demirtaş OSB Parşel Dağılımı

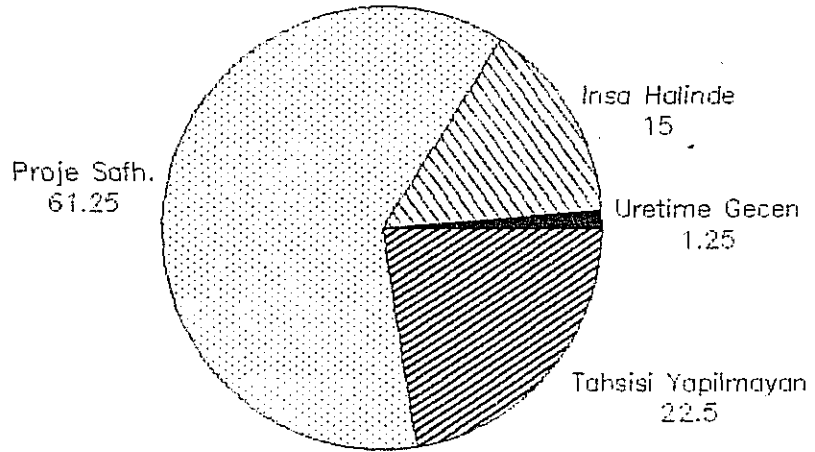
Bursa Inegol OSB Parsel Dagilimi

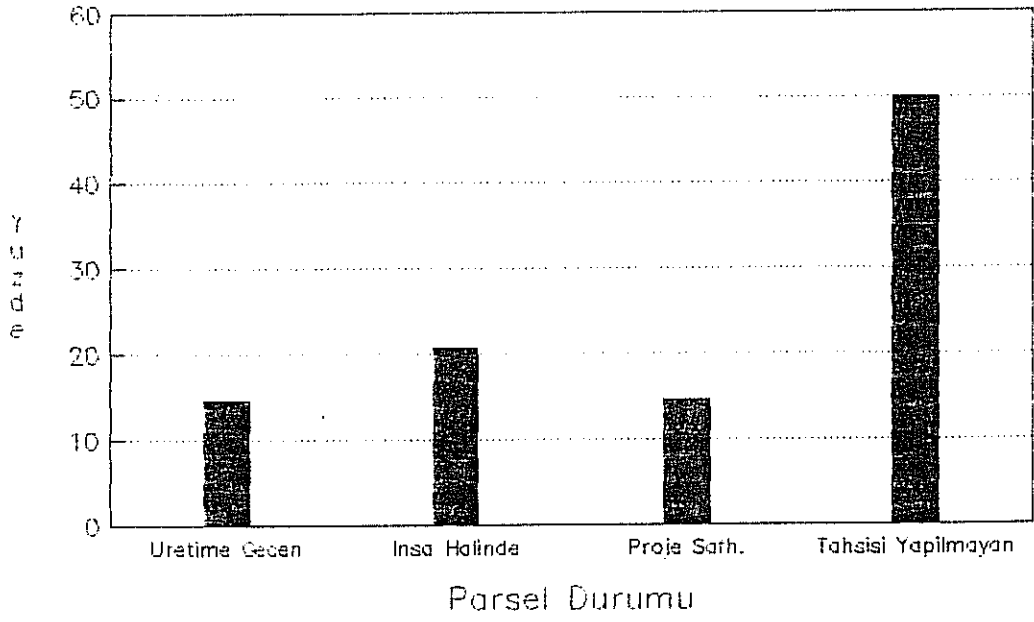
Bursa Inegol OSB Parsel Dagilimi

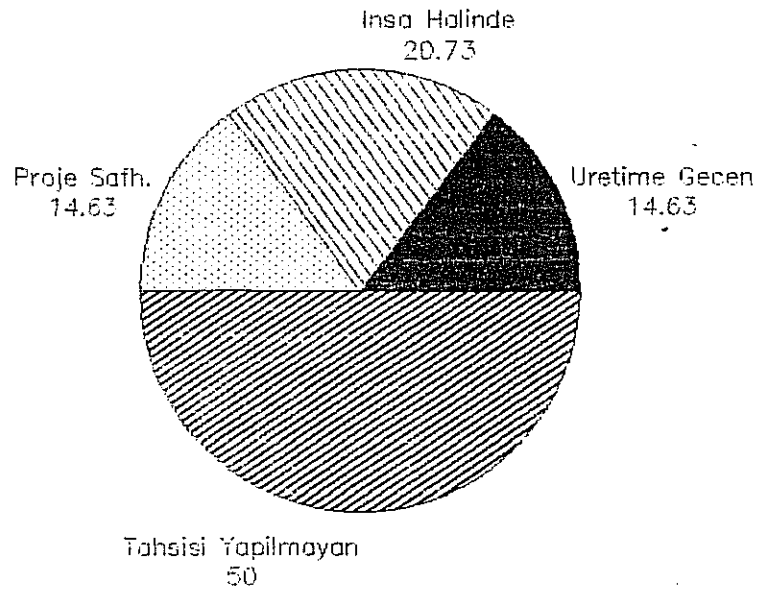
Cankiri OSB Parsel Dağılımı

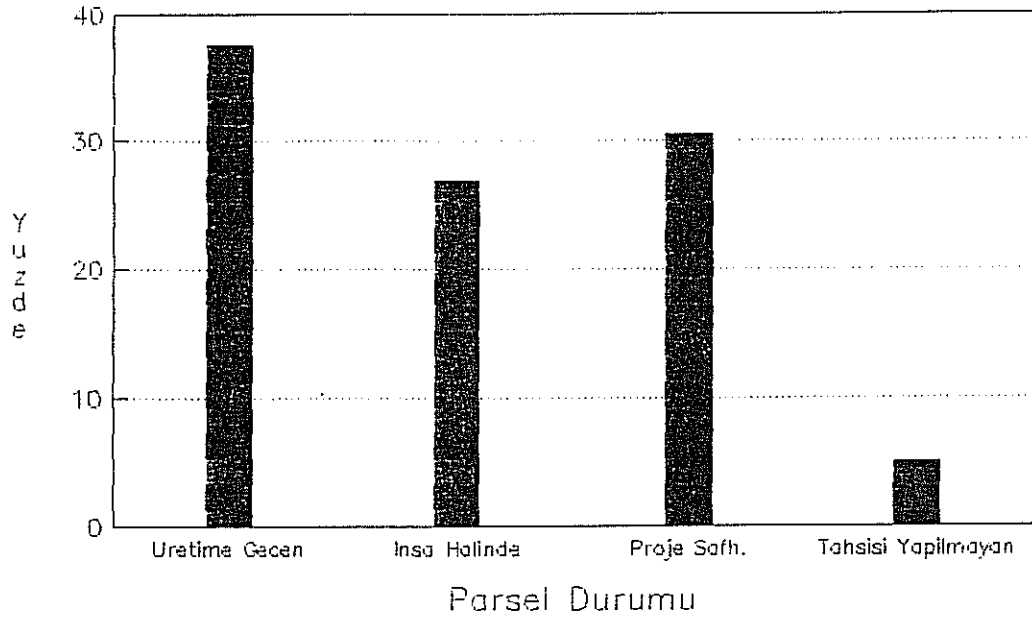
Cankiri OSB Parsel Dağılımı

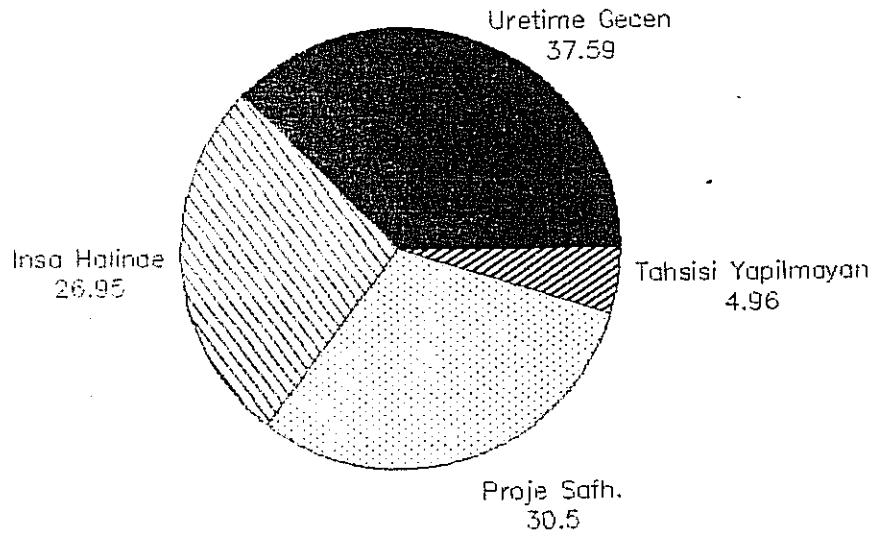
Corum OSB Parsel Dagilimi

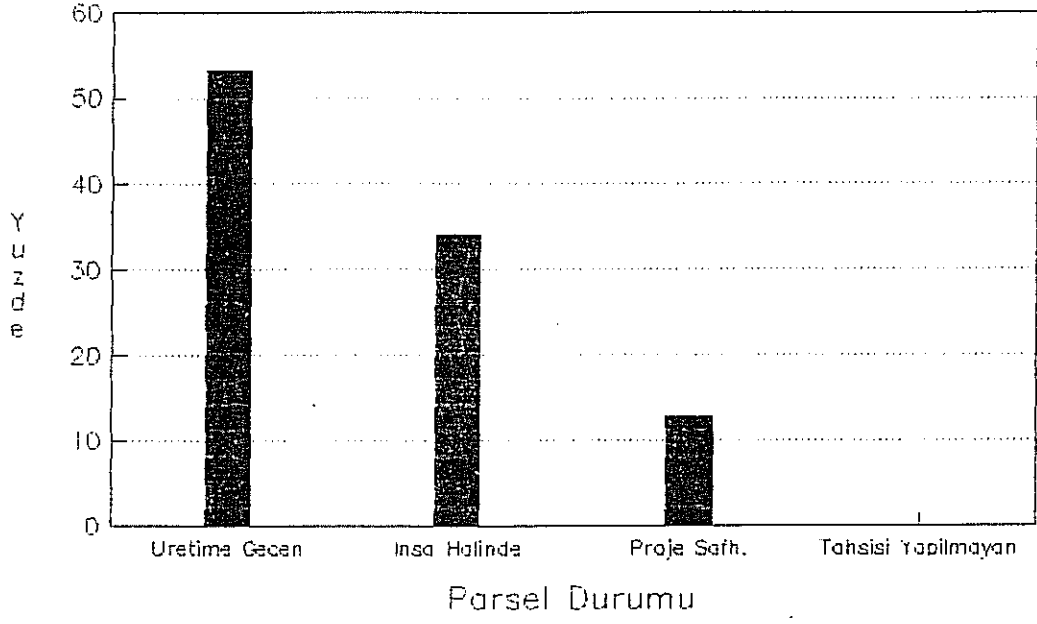
Corum OSB Parsel Dagilimi

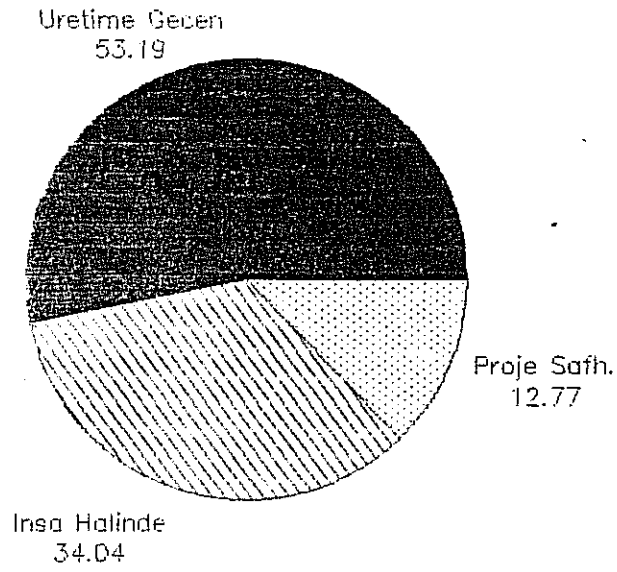
Denizli OSB Parsel Dagilimi

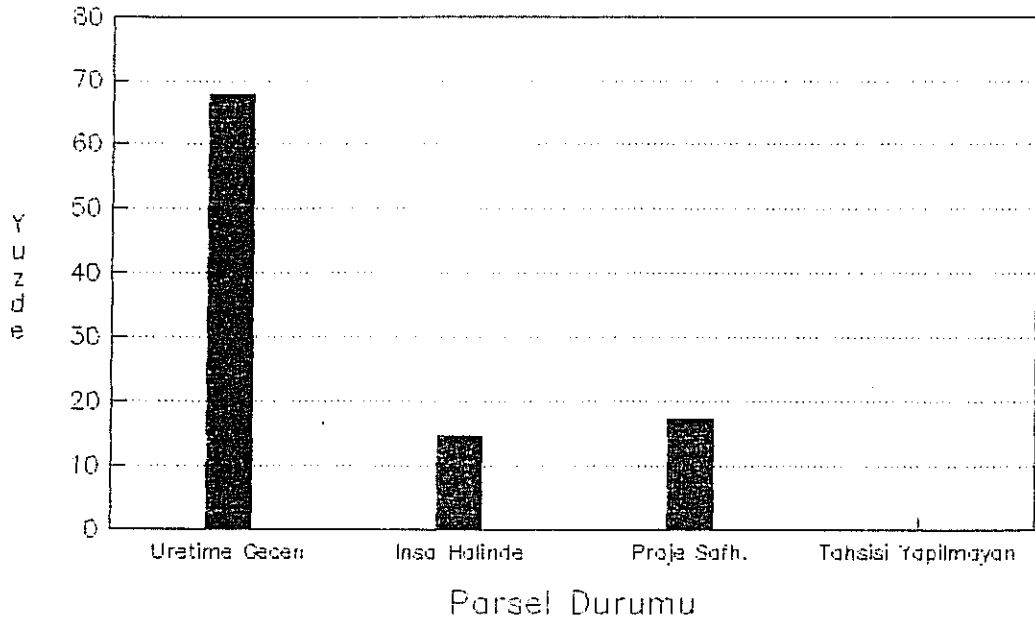
Denizli OSB Parsel Dagilimi

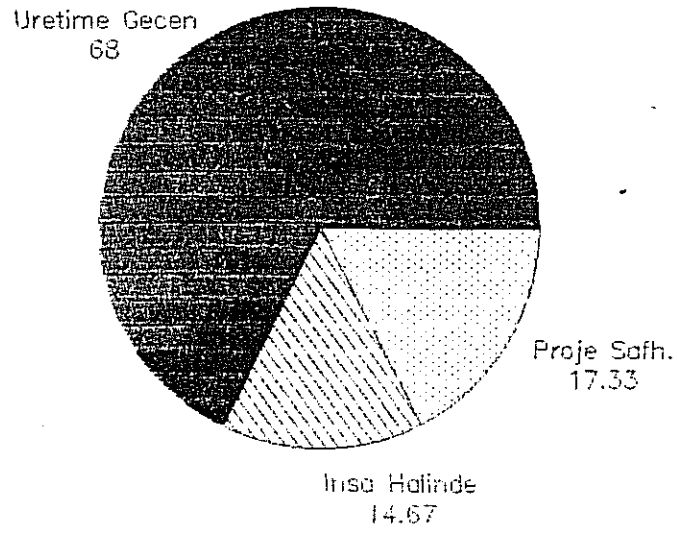
Elazığ OSB Parsel Dağılımı

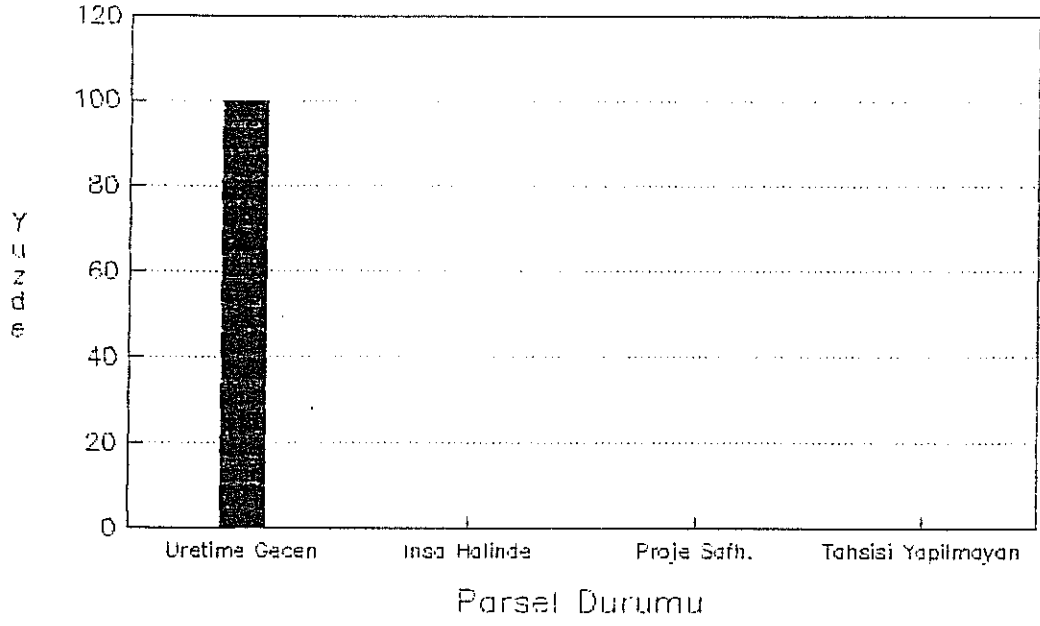
Elazığ OSB Parsel Dağılımı

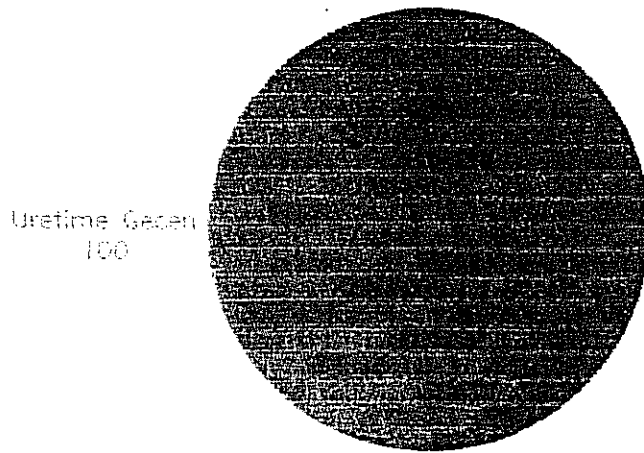
Erzurum OSB Parsel Dagilimi

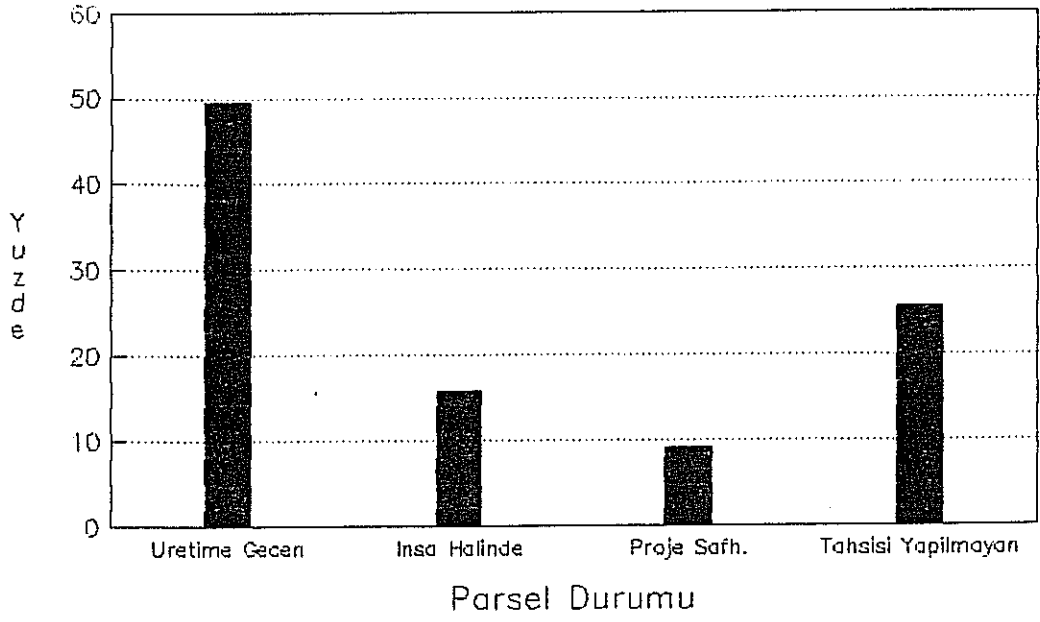
Erzurum OSB Parsel Dagilimi

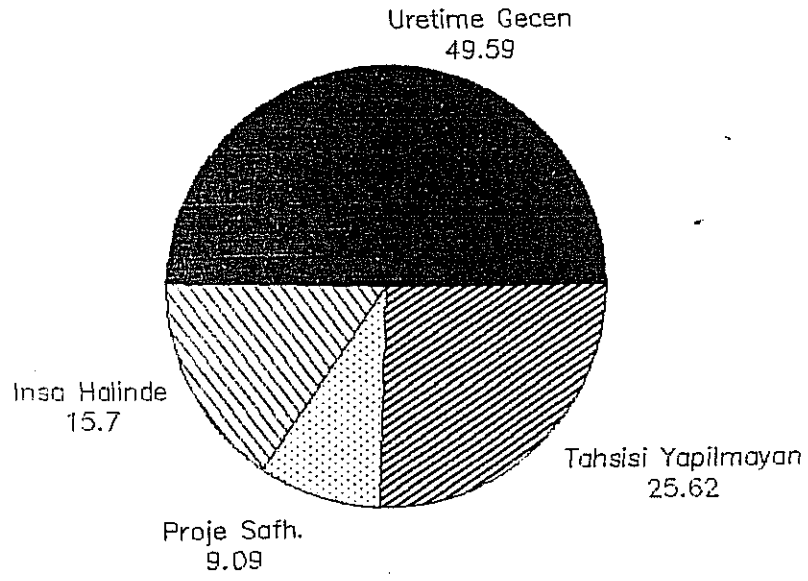
Eskisehir I OSB Parsel Dagilimi

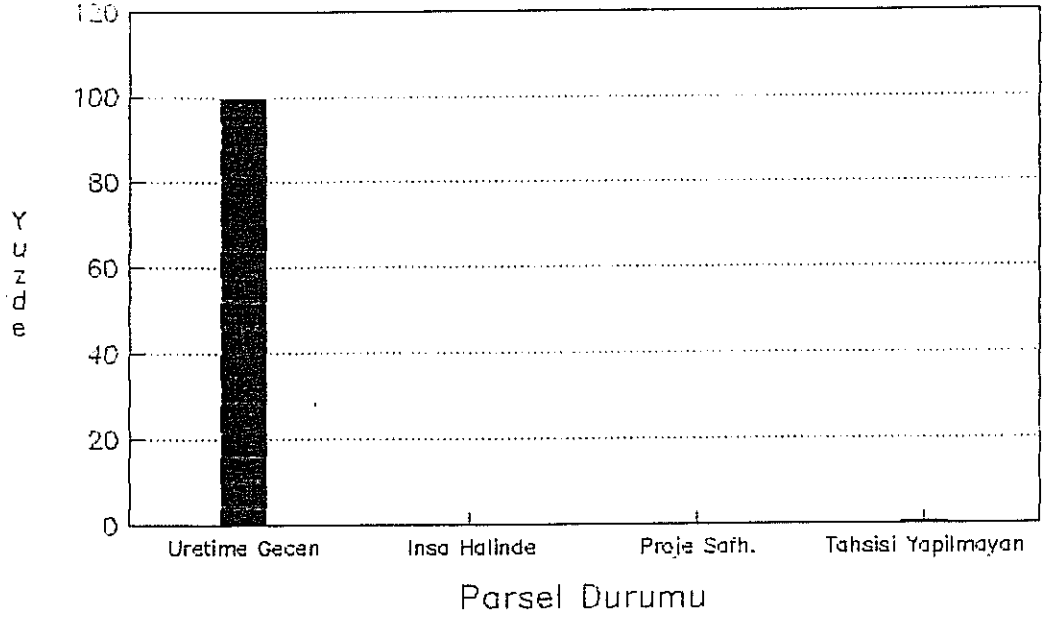
Eskisehir I OSB Parsel Dagilimi

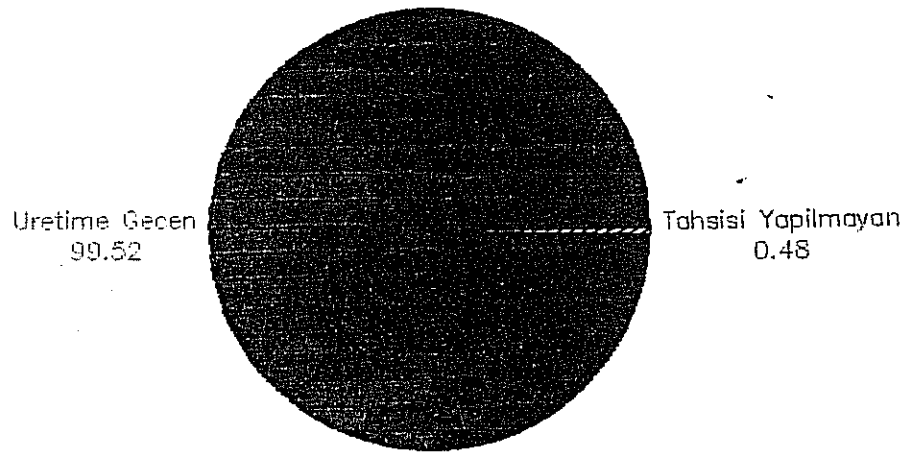
Eskisehir II OSB Parsel Dagilimi

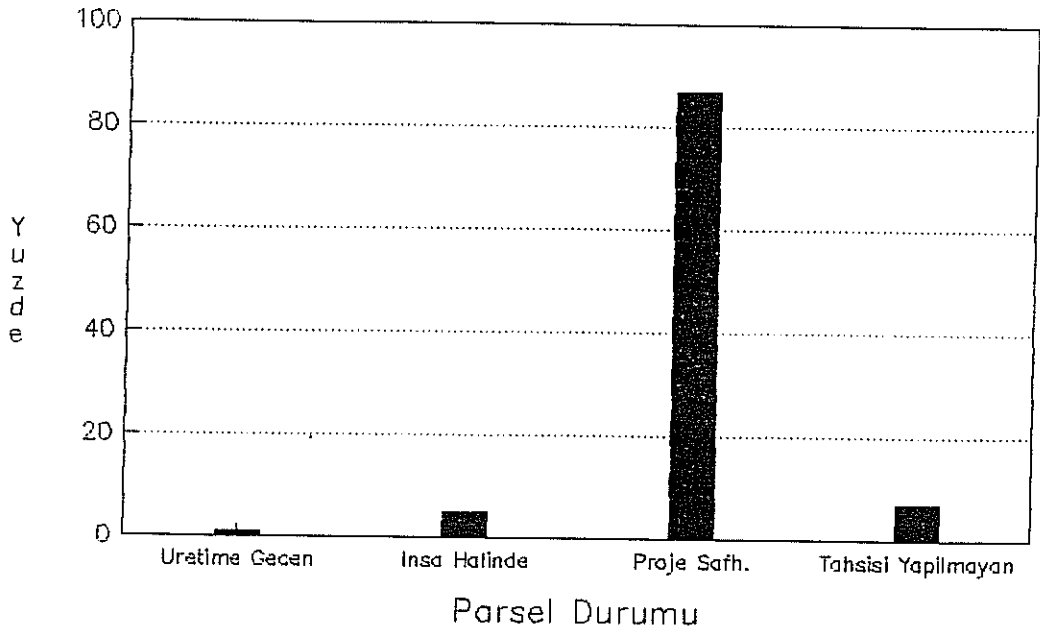
Eskisehir II OSB Parsel Dagilimi

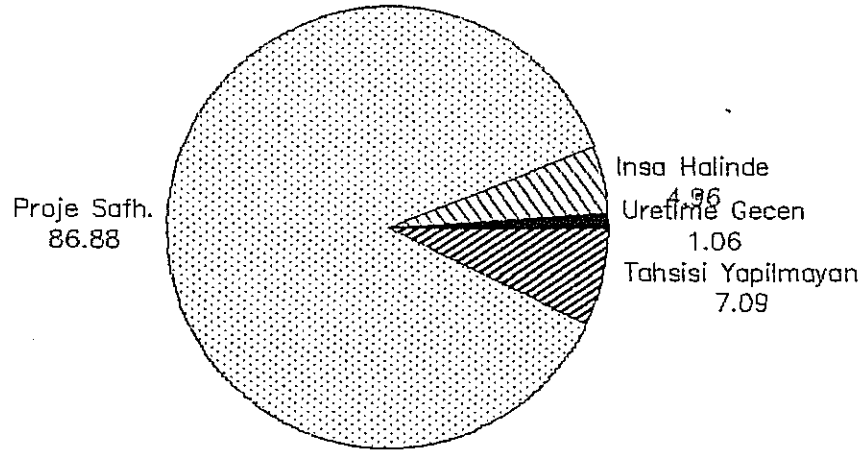
Gaziantep I OSB Parsel Dagilimi

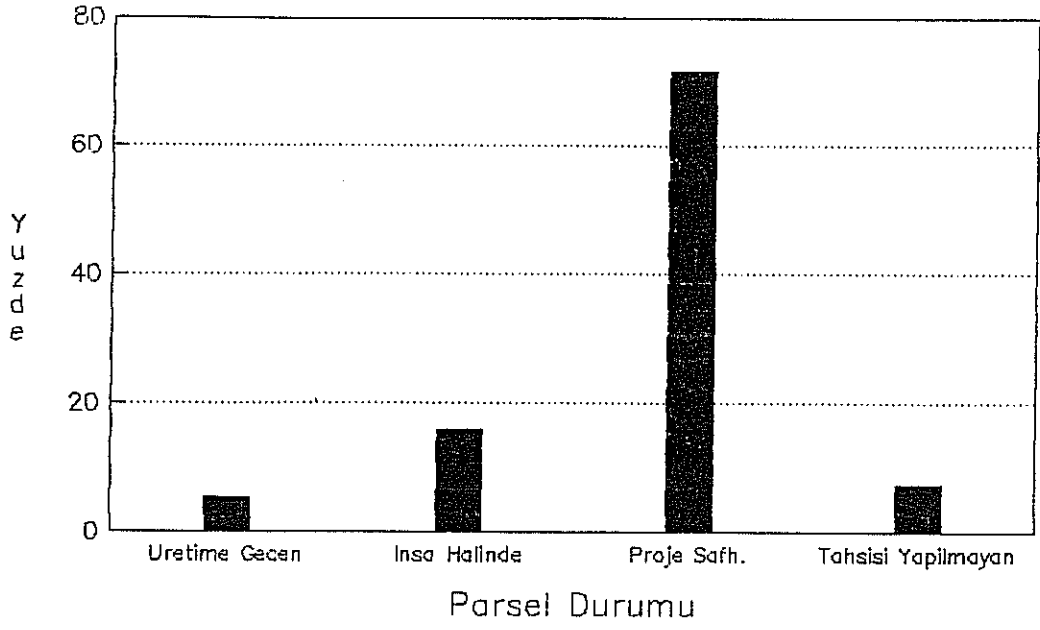
Gaziantep I OSB Parsel Dagilimi

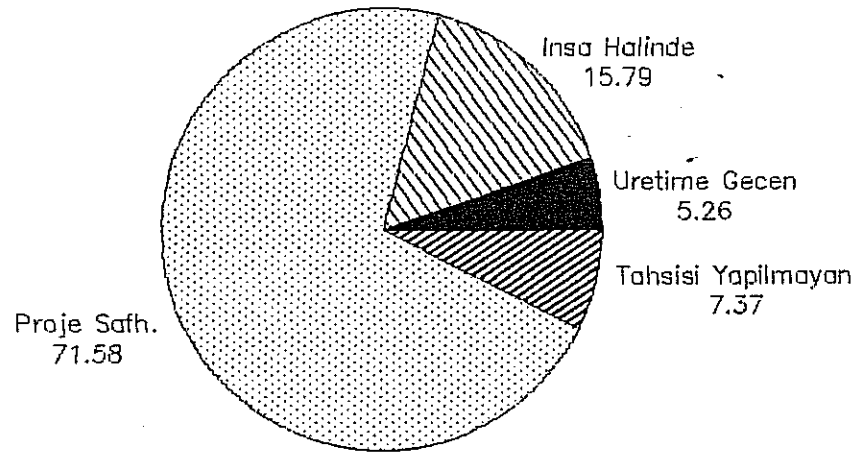
Gaziantep II OSB Parsel Dagilimi

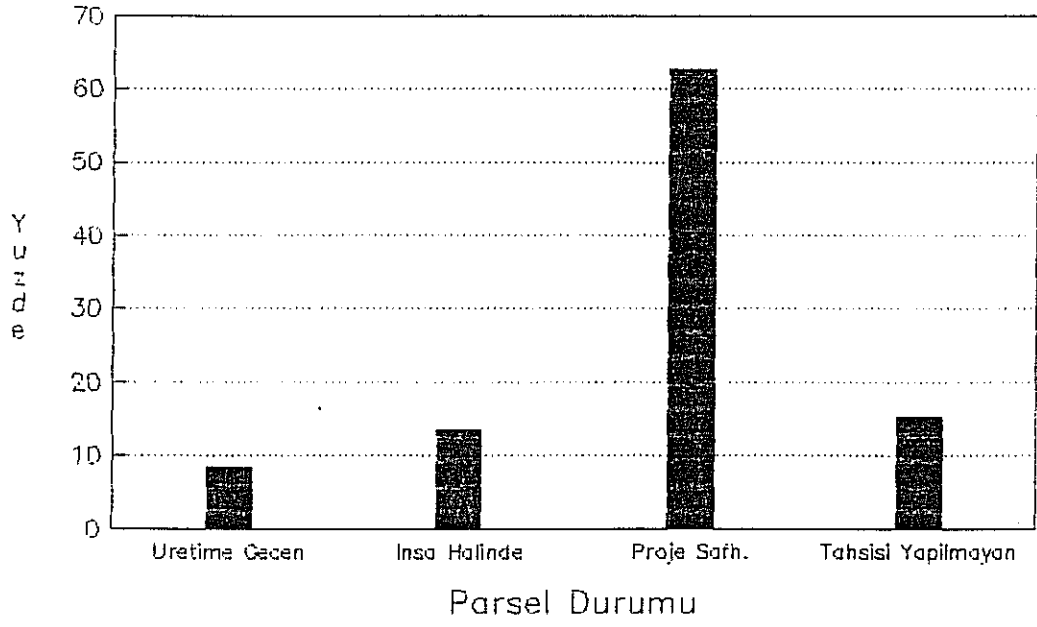
Gaziantep II OSB Parsel Dagilimi

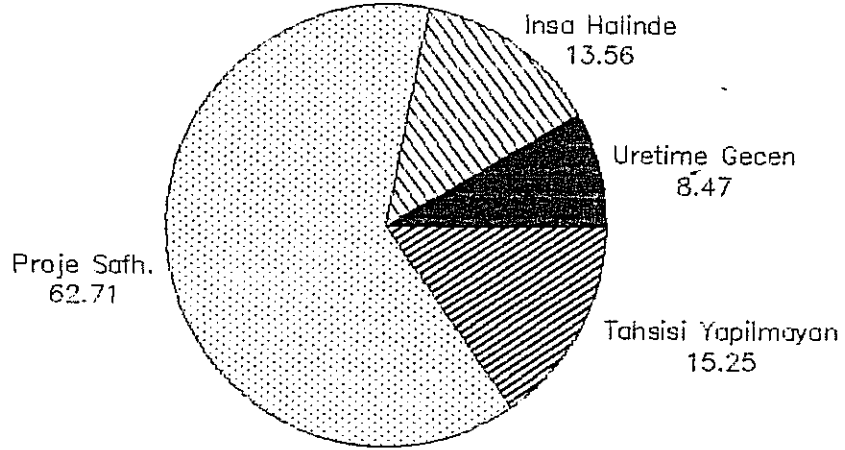
Gebze OSB Parsel Dagilimi

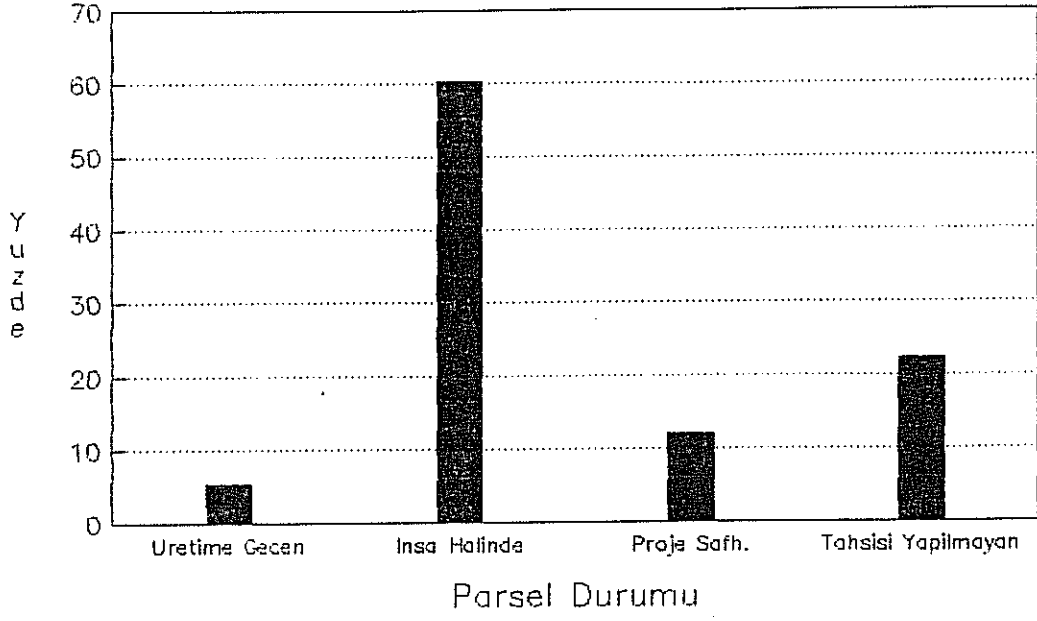
Gebze OSB Parsel Dagilimi

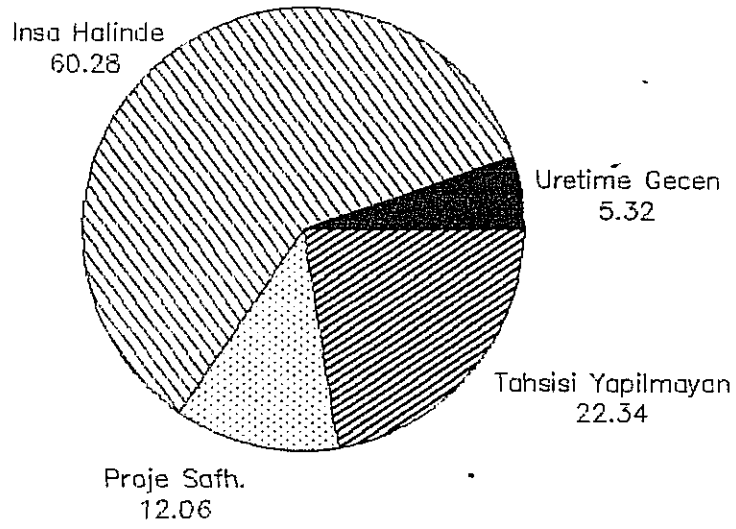
Iskenderun OSB Parsel Dagilimi

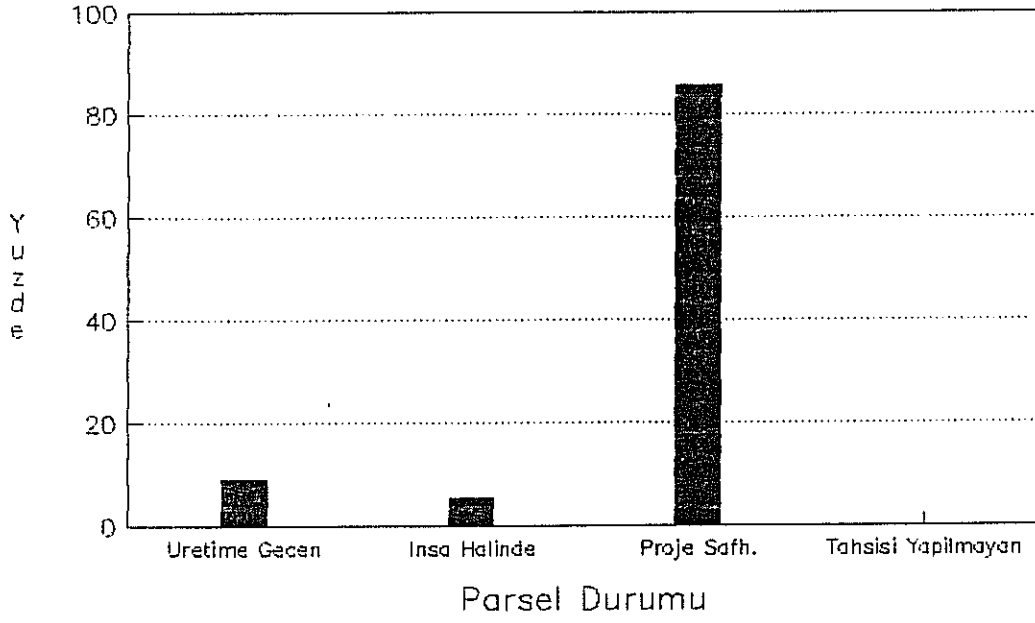
Iskenderun OSB Parsel Dagilimi

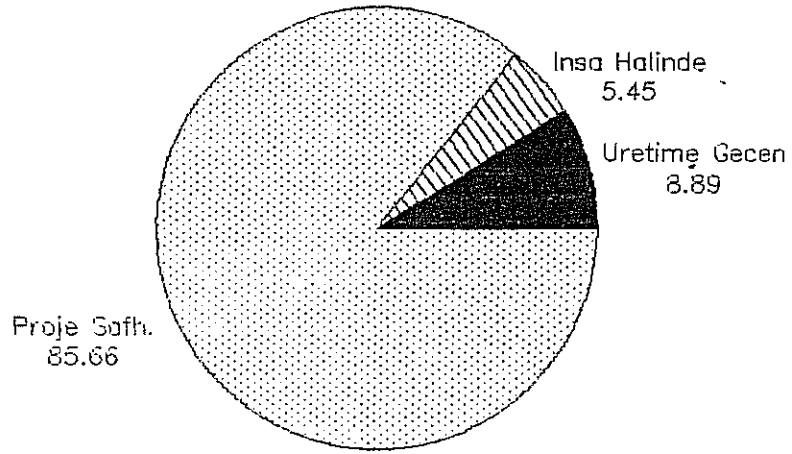
Istanbul Deri OSB Parsel Dagilimi

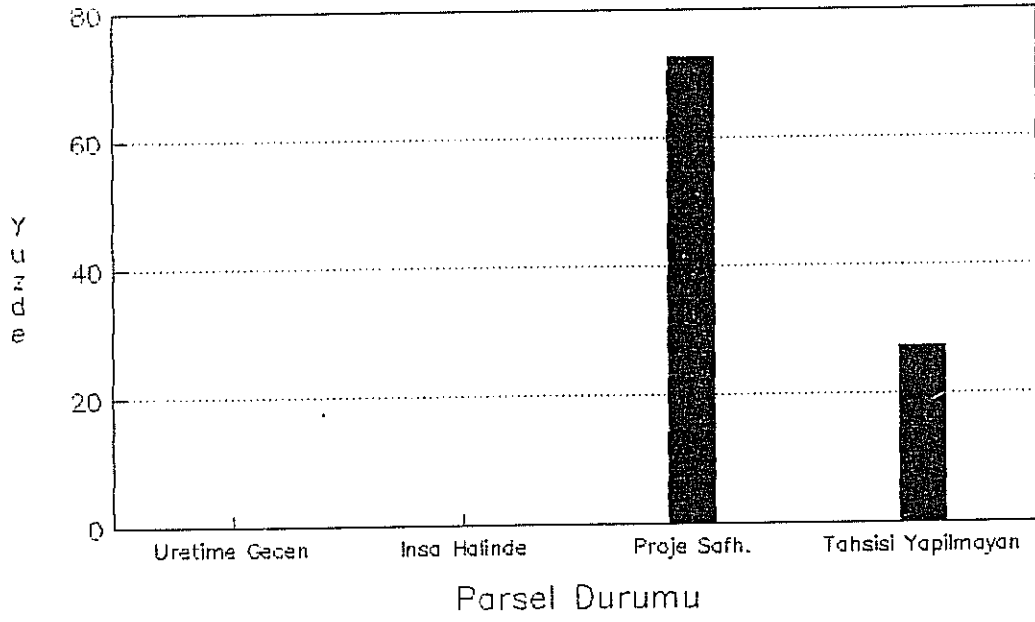
Istanbul Deri OSB Parsel Dagilimi

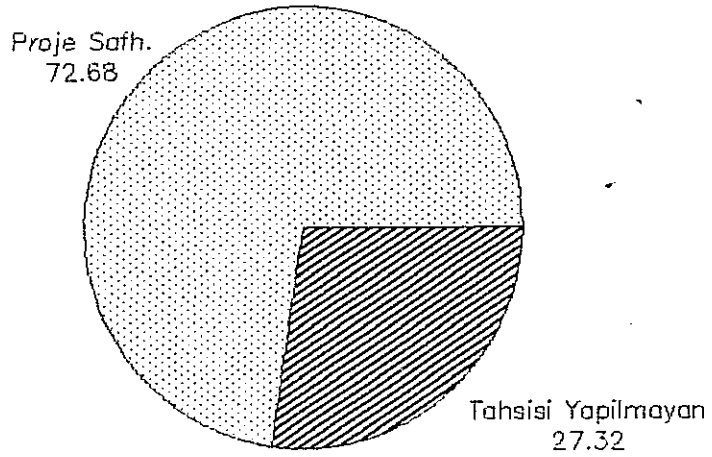
Izmir Ataturk OSB Parsel Dagilimi

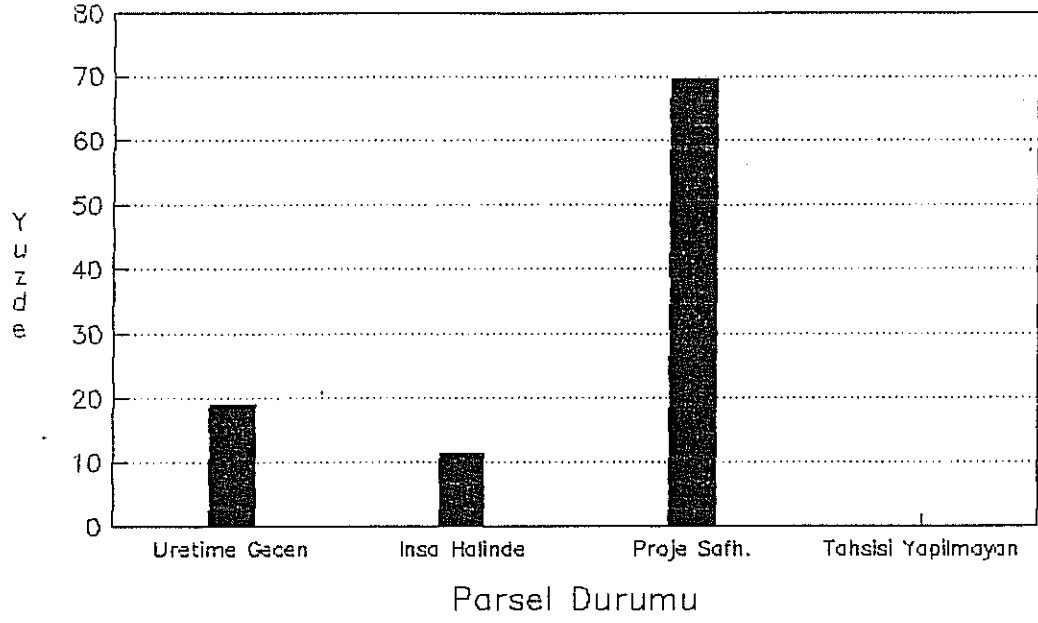
Izmir Ataturk OSB Parsel Dagilimi

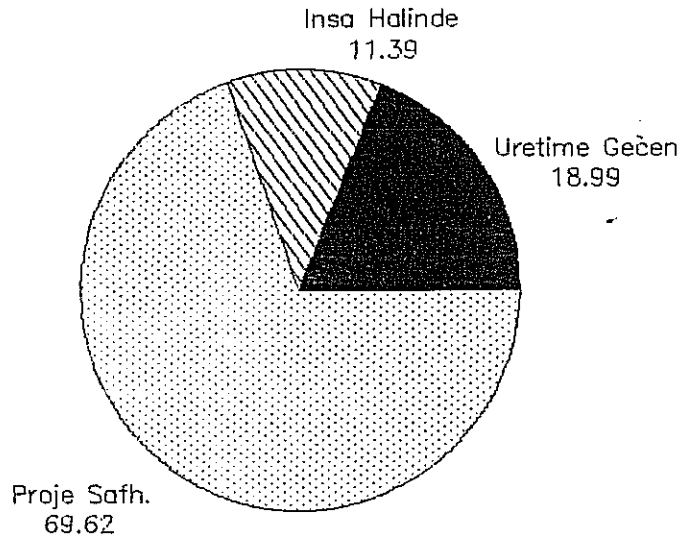
Izmir Menemen OSB Parsel Dagilimi

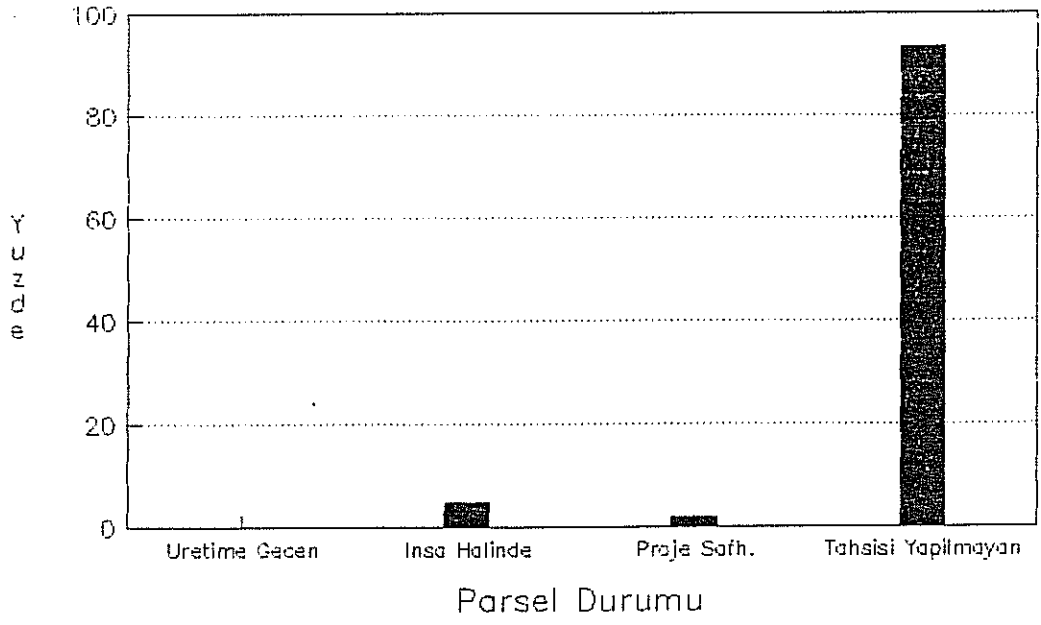
Izmir Menemen OSB Parsel Dagilimi

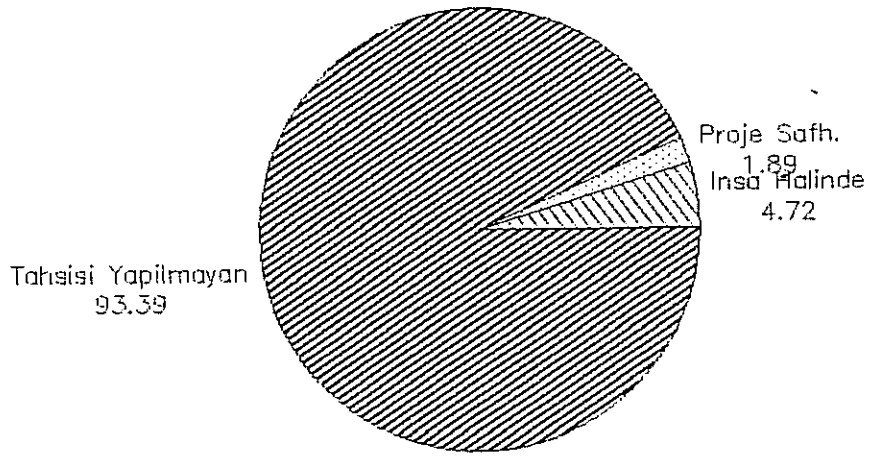
Karaman OSB Parsel Dagilimi

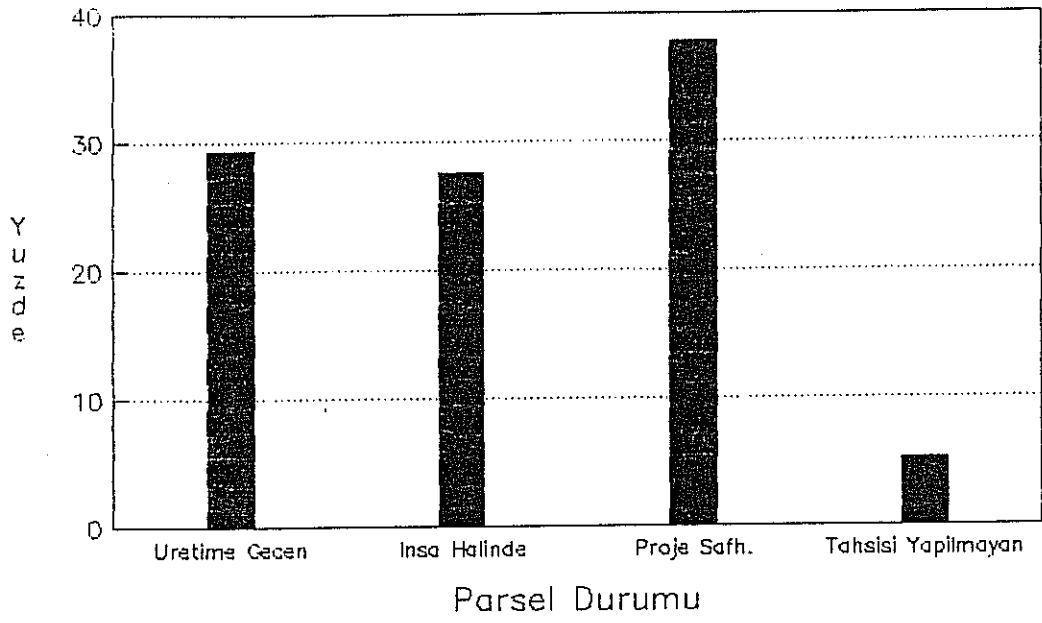
Karaman OSB Parsel Dagilimi

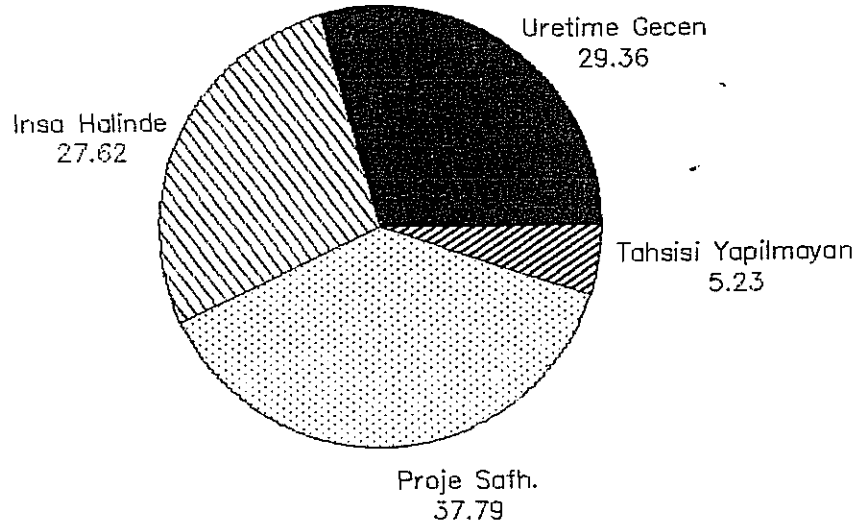
Kars OSB Parsel Dagilimi

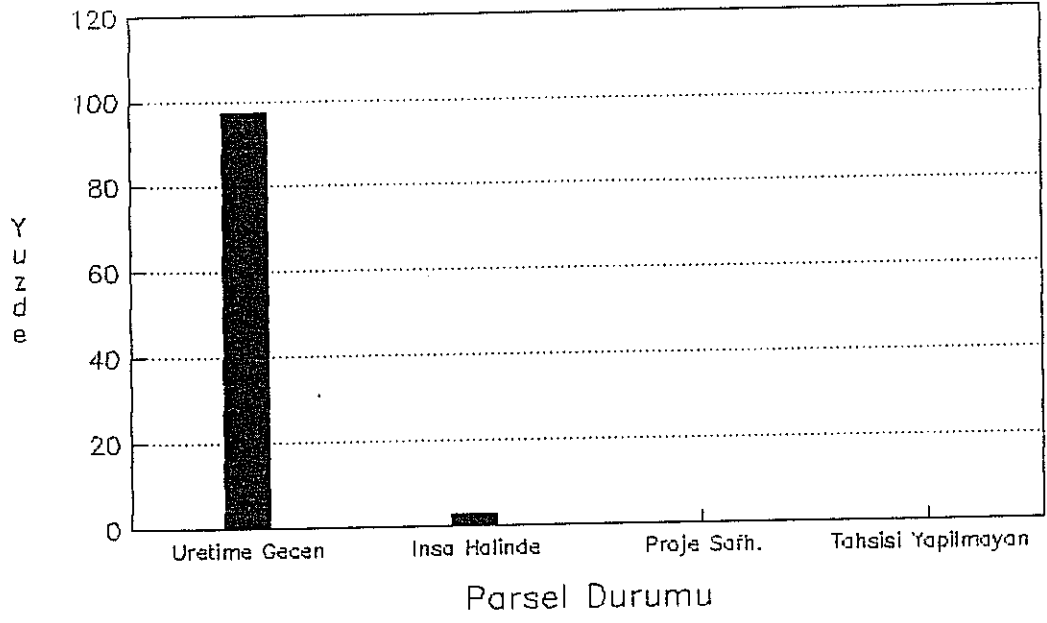
Kars OSB Parsel Dagilimi

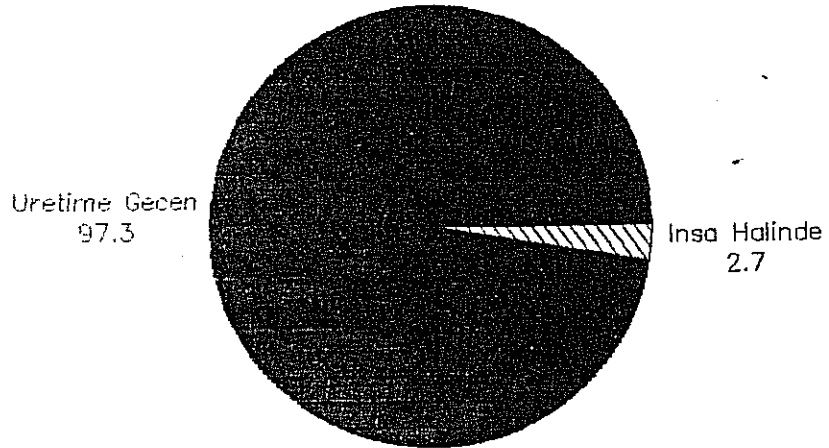
Kayseri OSB Parsel Dagilimi

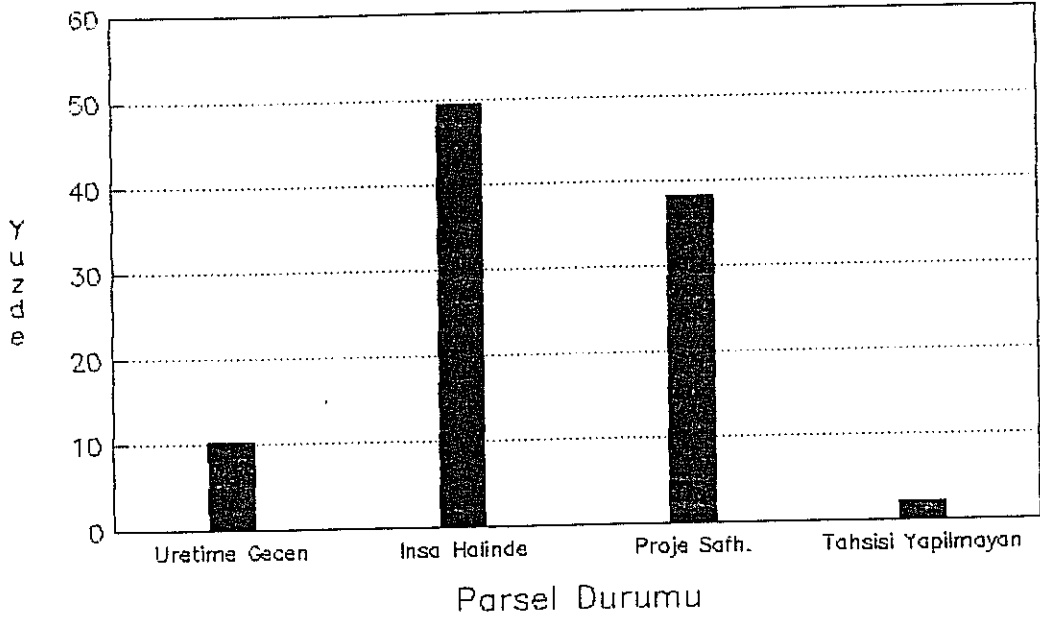
Kayseri OSB Parsel Dagilimi

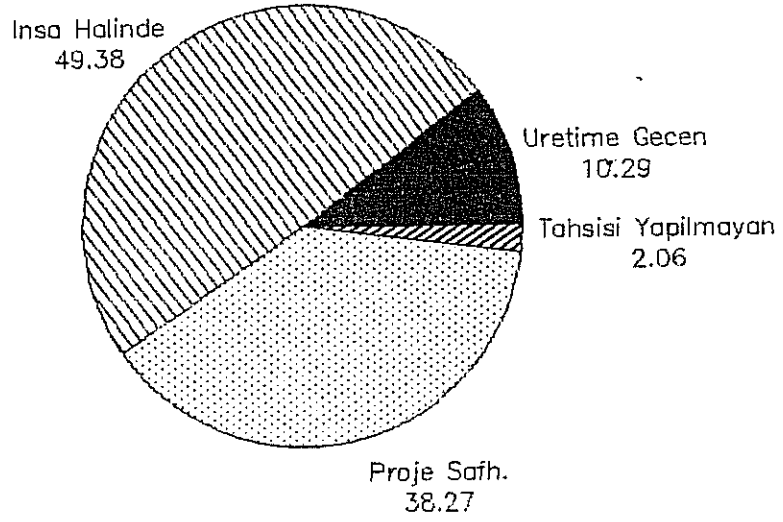
Konya I OSB Parsel Dagilimi

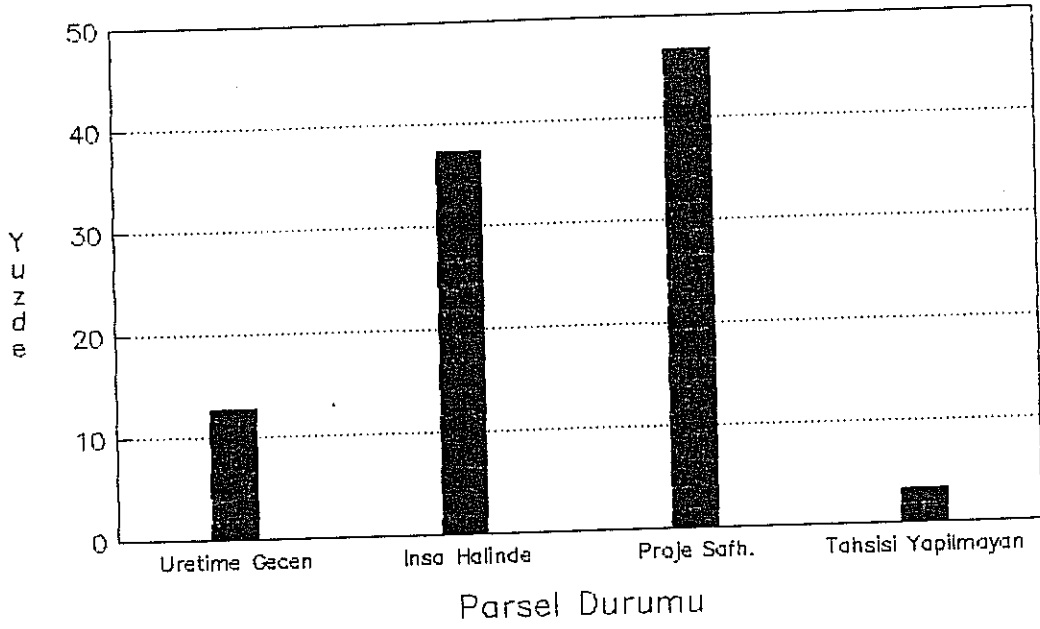
Konya I OSB Parsel Dagilimi

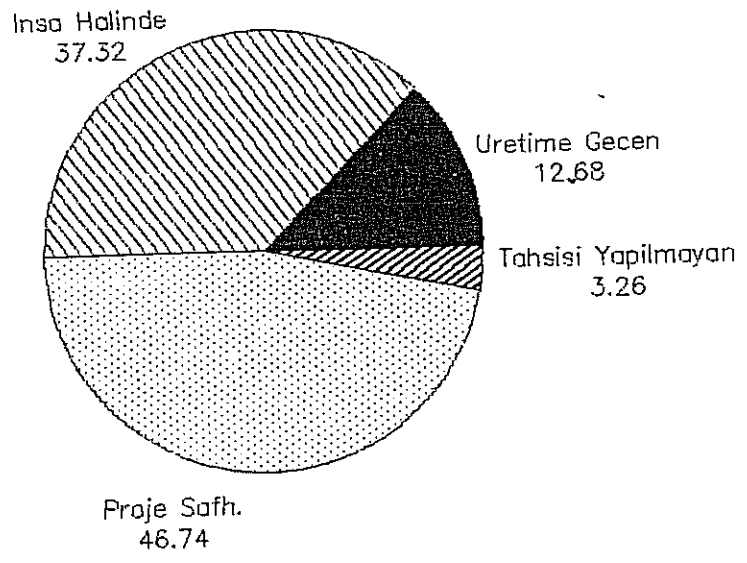
Konya II OSB Parsel Dagilimi

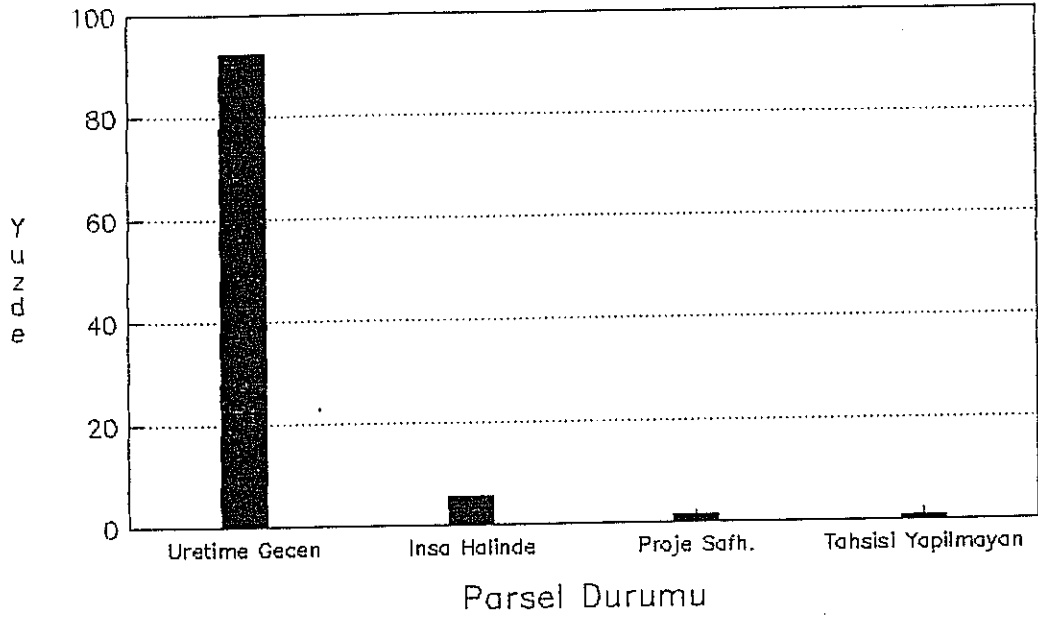
Konya II OSB Parsel Dagilimi

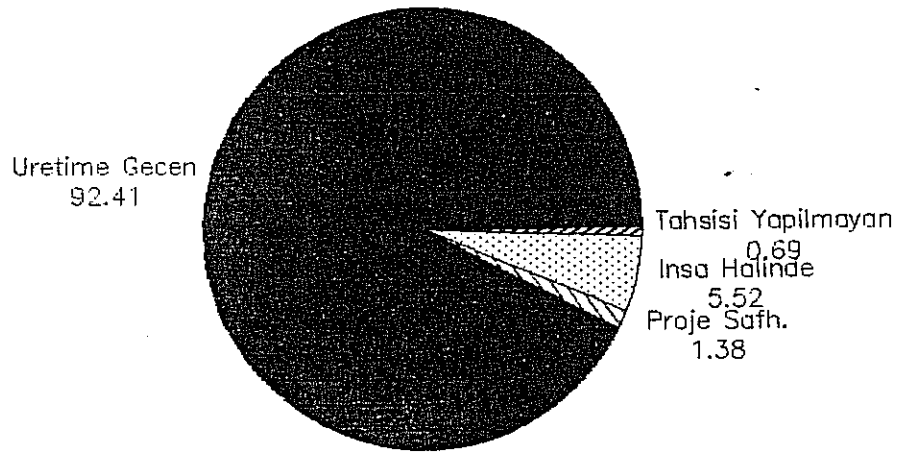
Malatya OSB Parsel Dagilimi

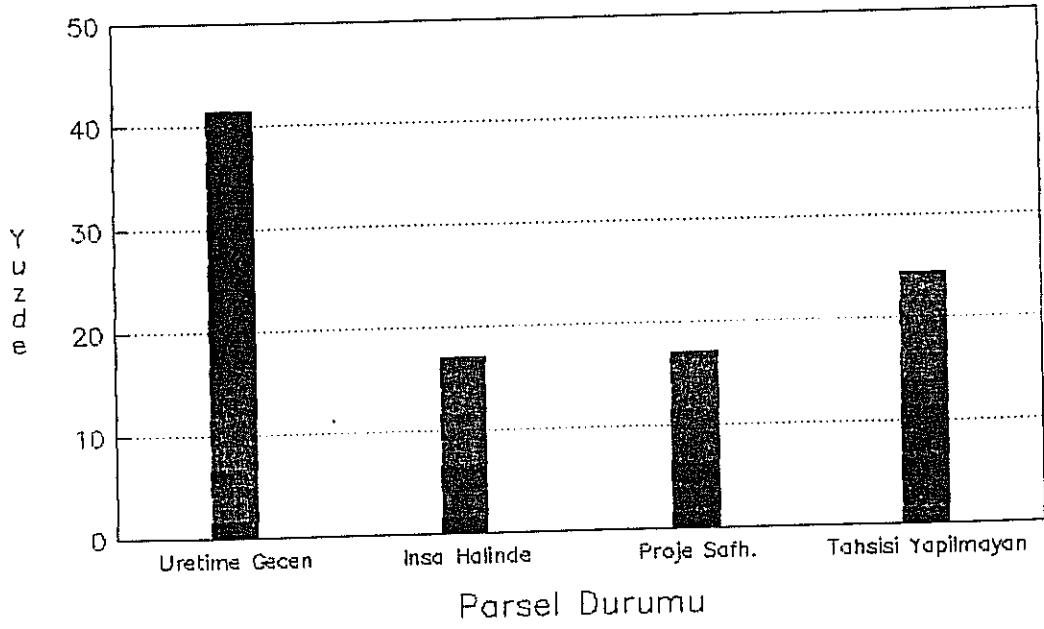
Malatya OSB Parsel Dagilimi

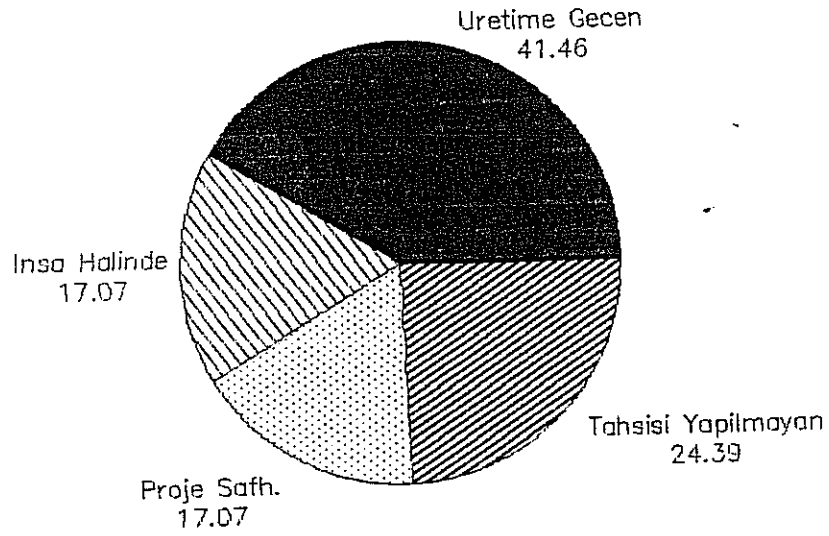
Manisa I OSB Parsel Dagilimi

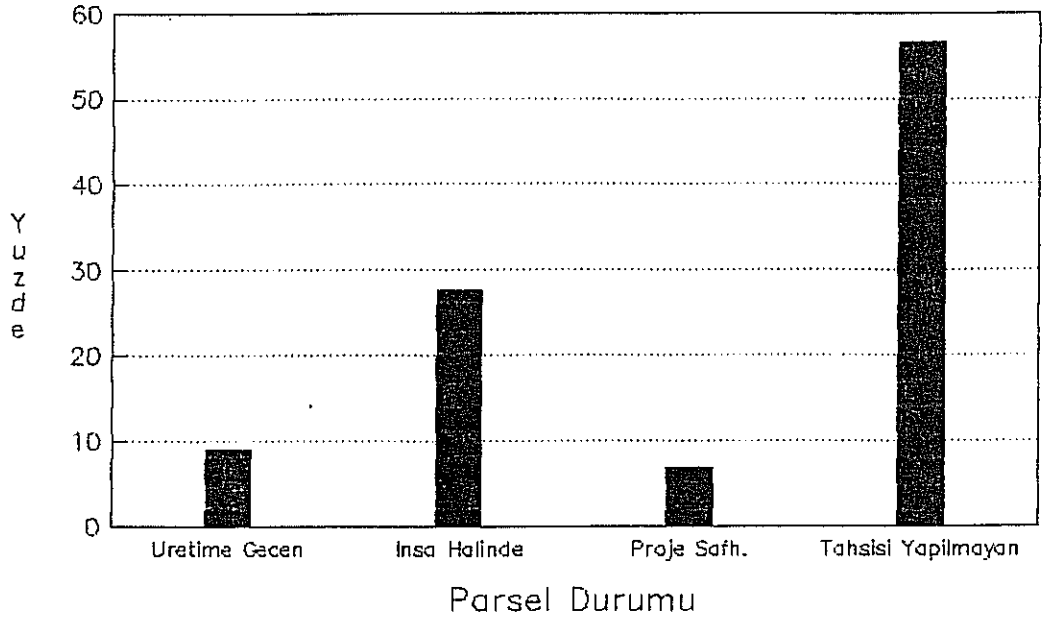
Manisa I OSB Parsel Dagilimi

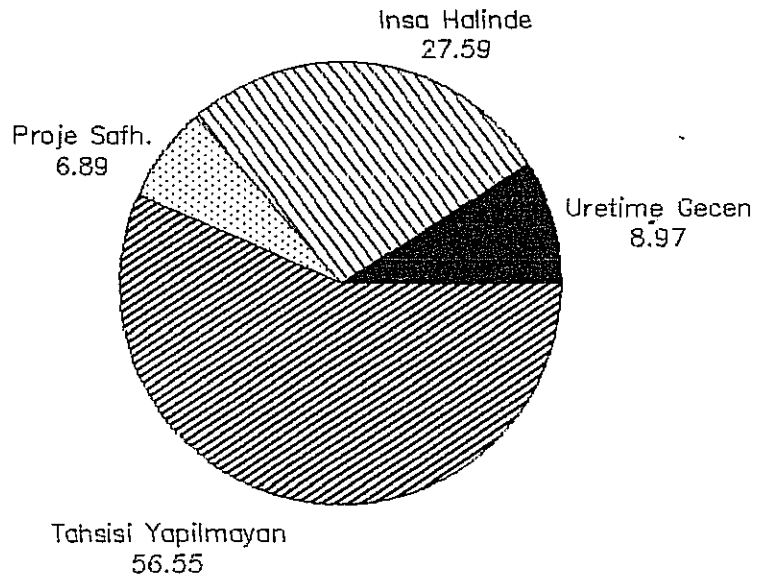
Manisa II OSB Parsel Dagilimi

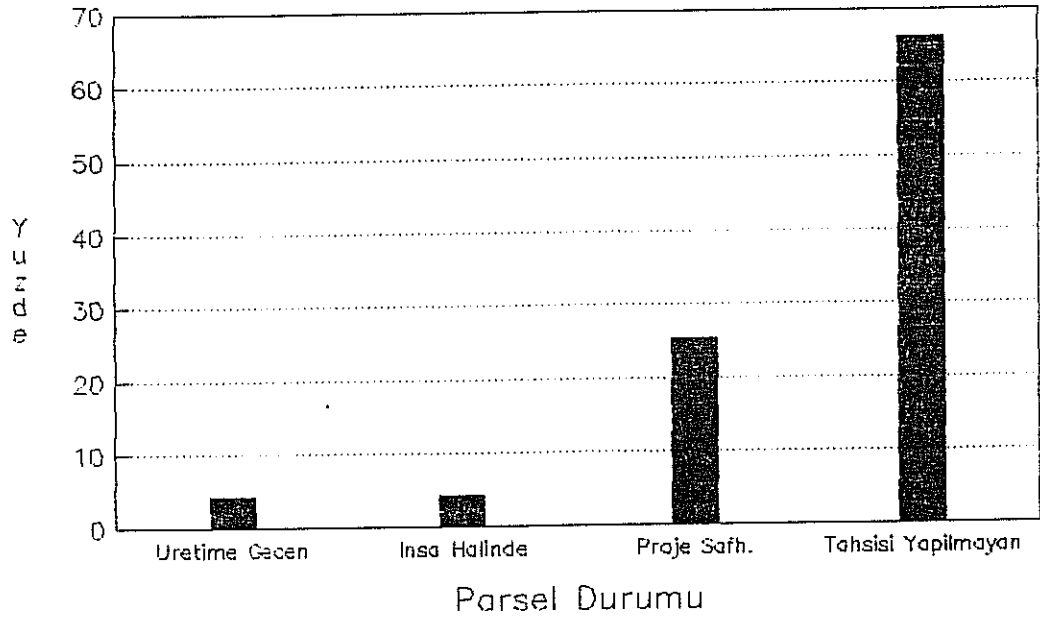
Manisa II OSB Parsel Dagilimi

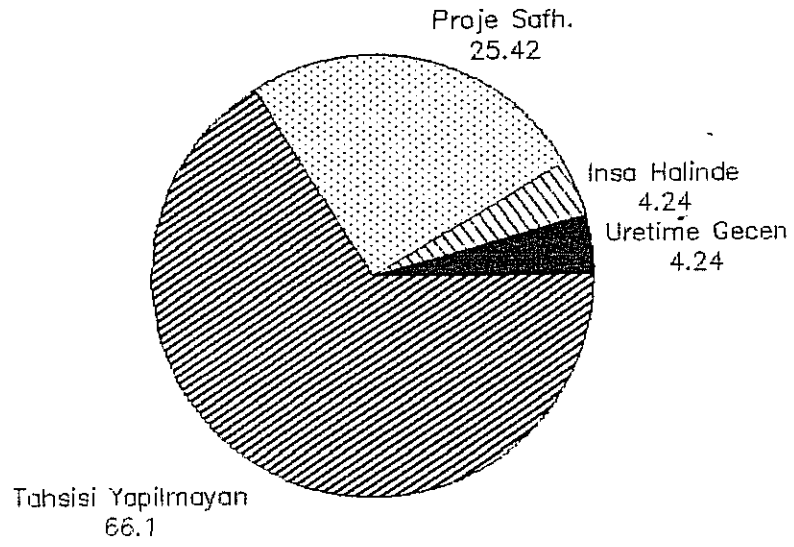
Mardin OSB Parsel Dagilimi

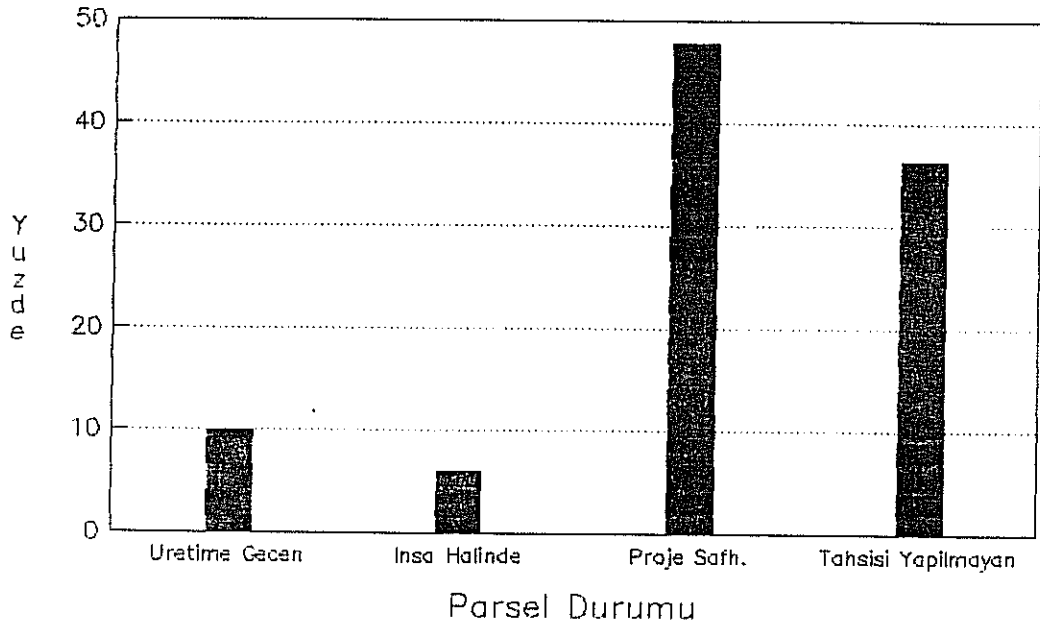
Mardin OSB Parsel Dagilimi

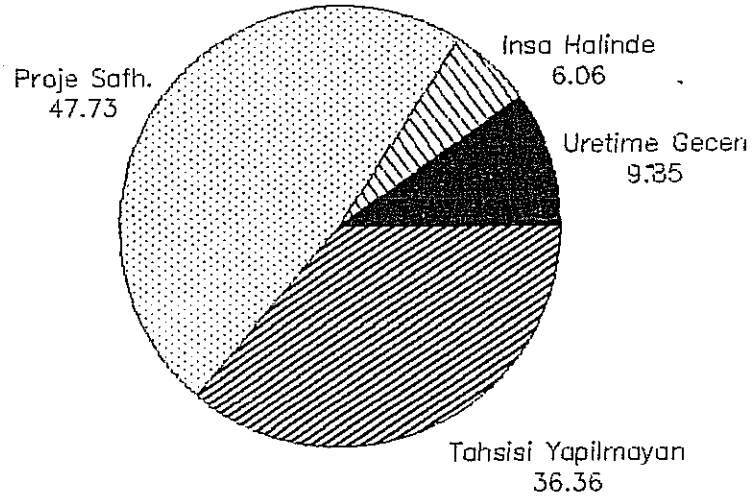
Nigde OSB Parsel Dagilimi

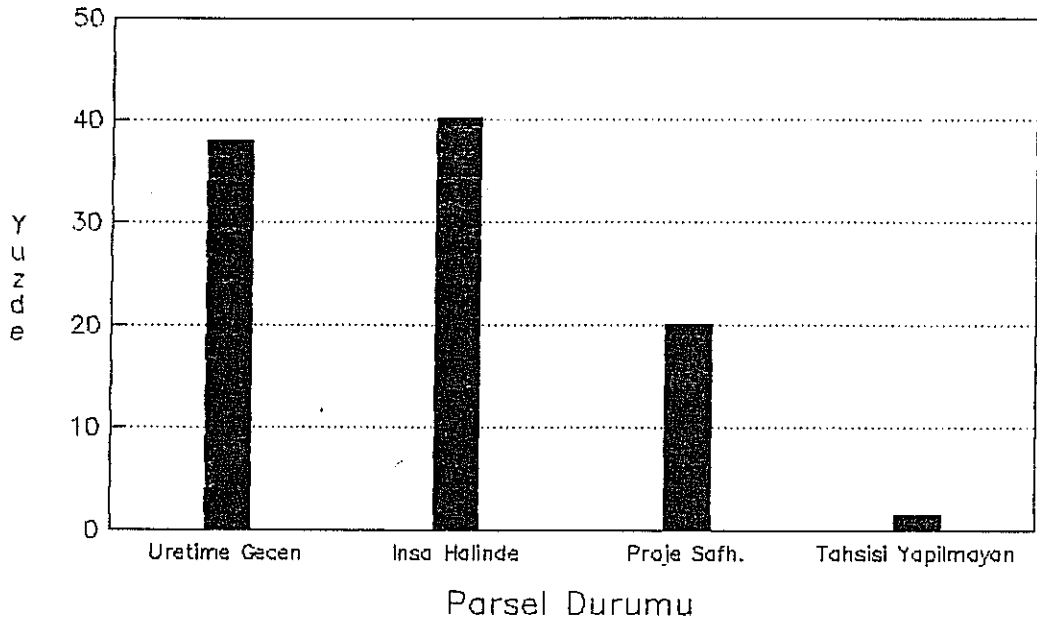
Nigde OSB Parsel Dagilimi

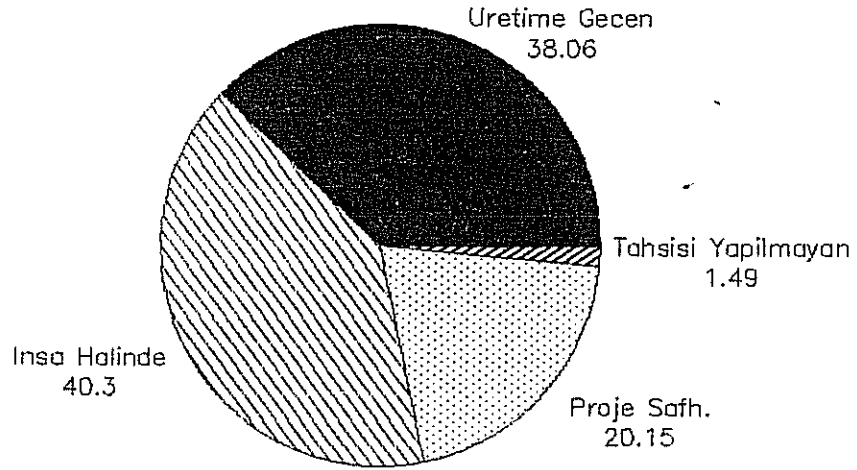
Samsun OSB Parsel Dagilimi

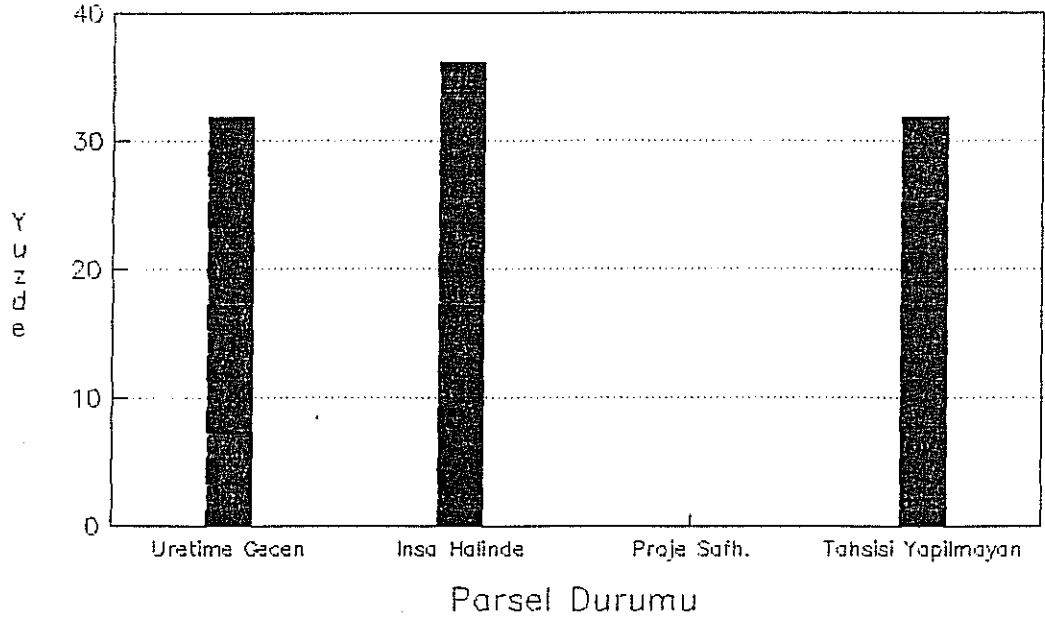
Samsun OSB Parsel Dagilimi

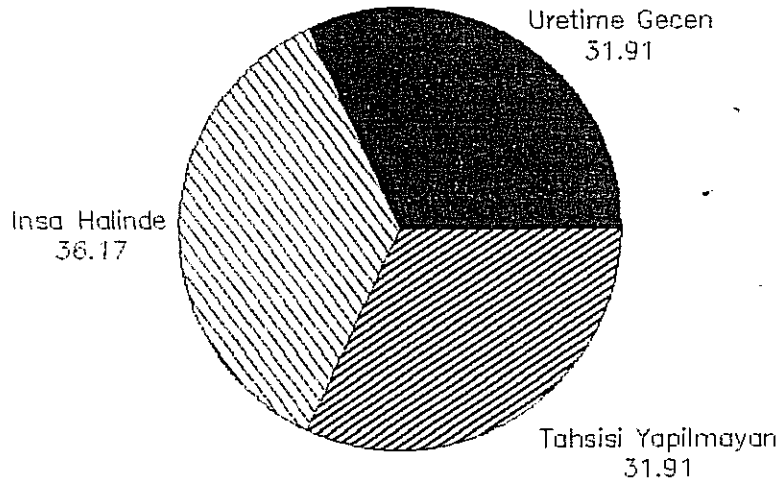
Tekirdag Cerkeskoy I OSB Parsel Dagilimi

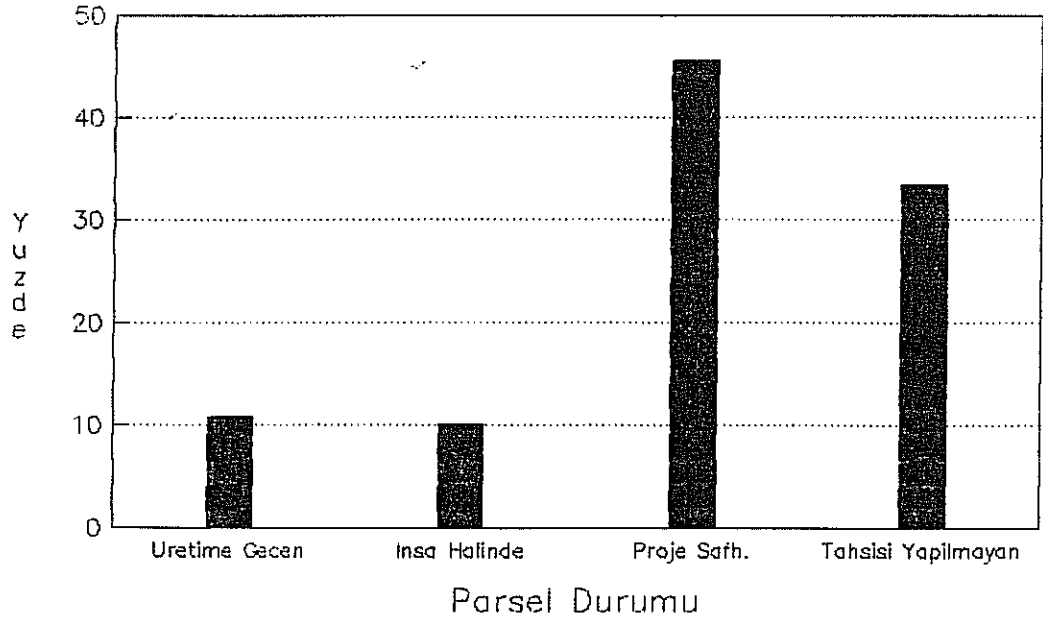
Tekirdag Cerkeskoy I OSB Parsel Dagilimi

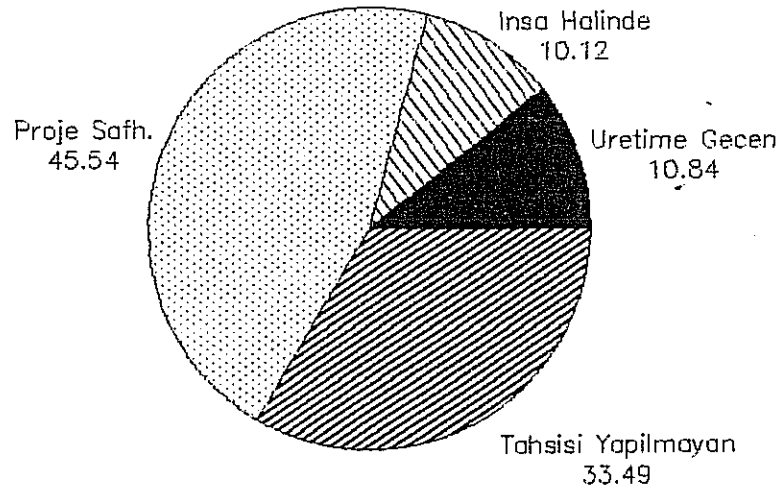
Tokat OSB Parsel Dagilimi

Tokat OSB Parsel Dagilimi

Usak OSB Parsel Dagilimi

Usak OSB Parsel Dagilimi

EK - 6

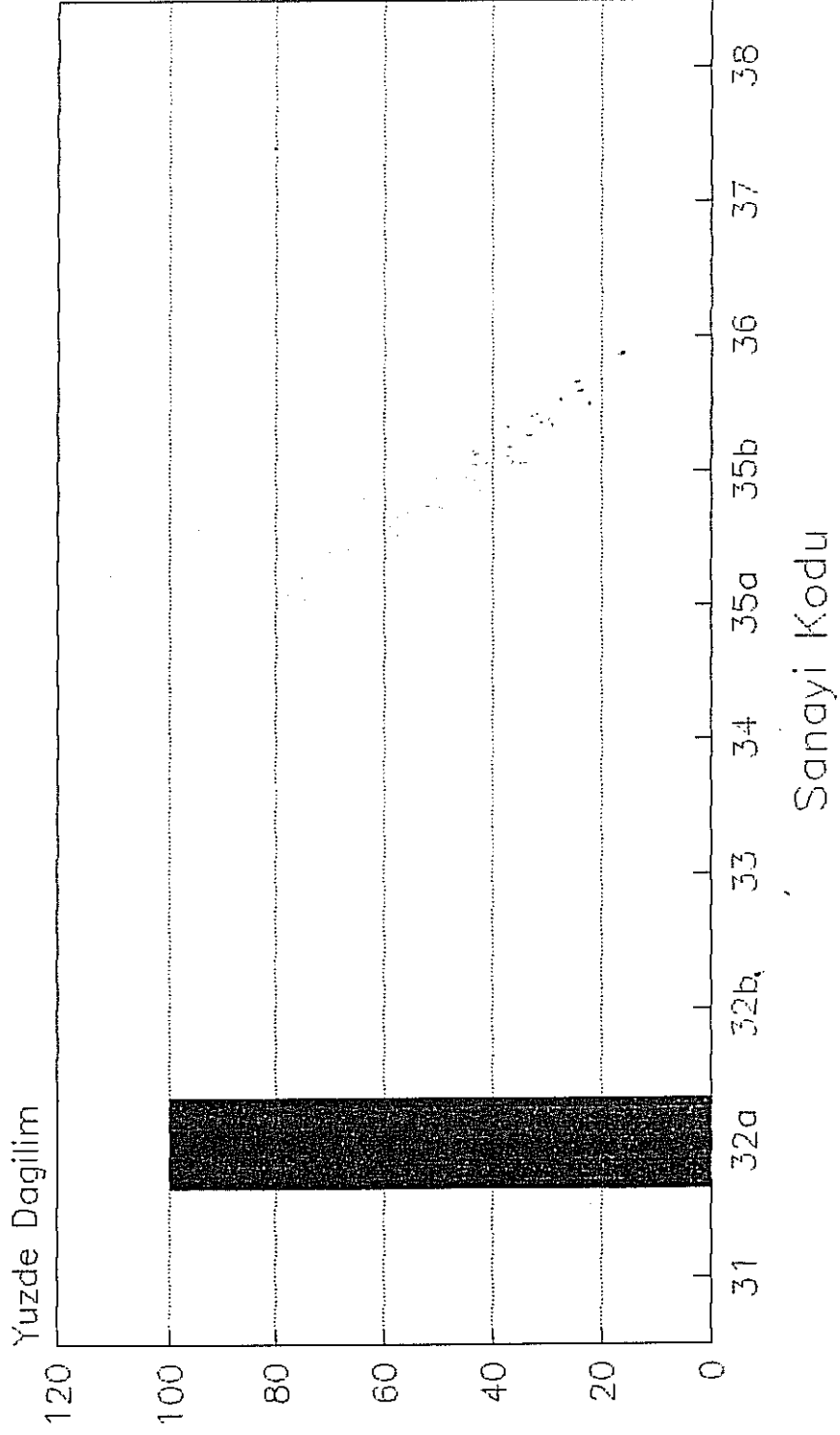
ORGANIZE SANAYI BOLGELERİ

SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI

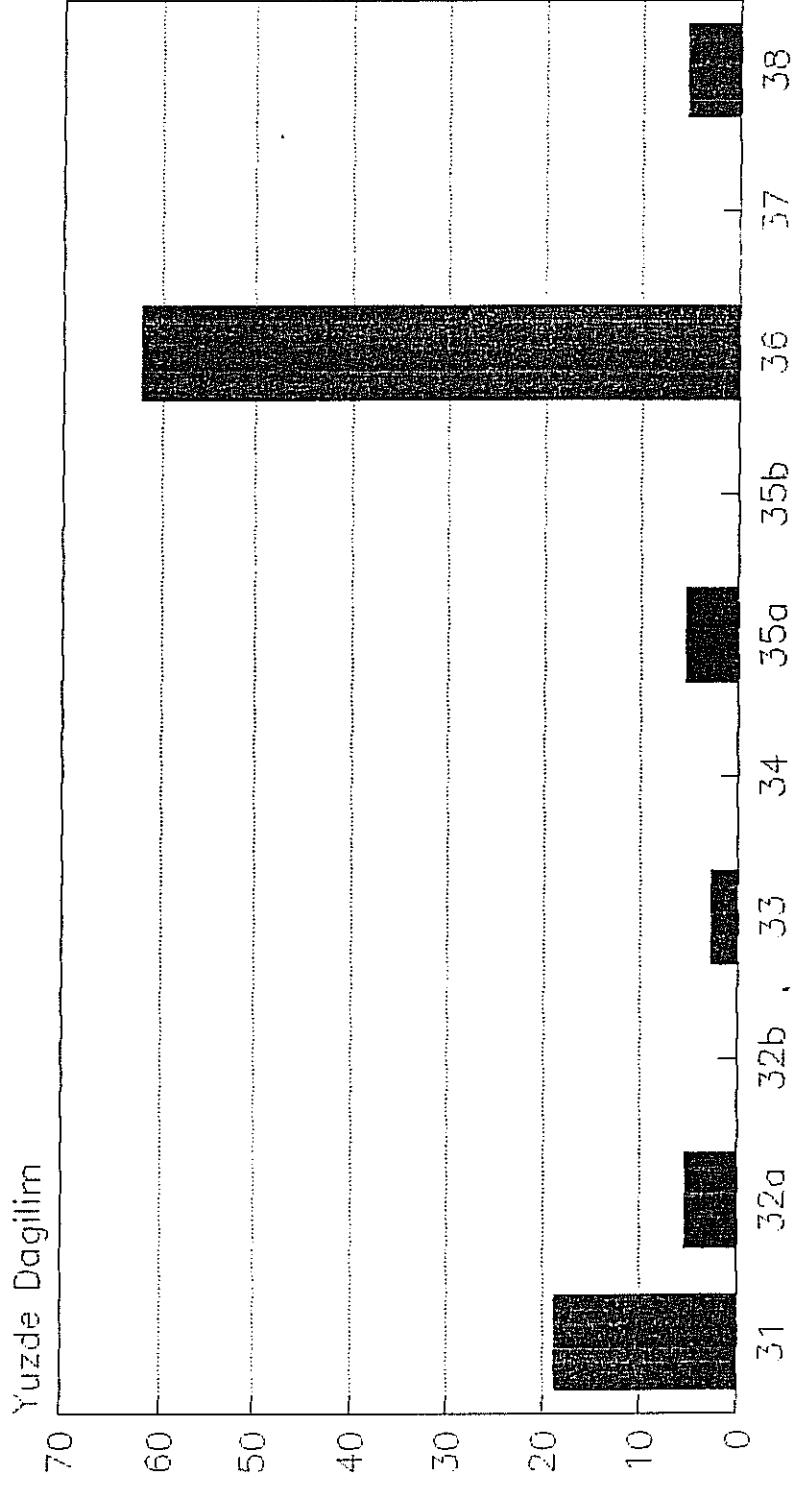
(Üretime geçmiş tesis sayıları

üzerinden hesaplanmıştır.)

(OSB'ler alfabetik sıraya göre dizilmiştir)

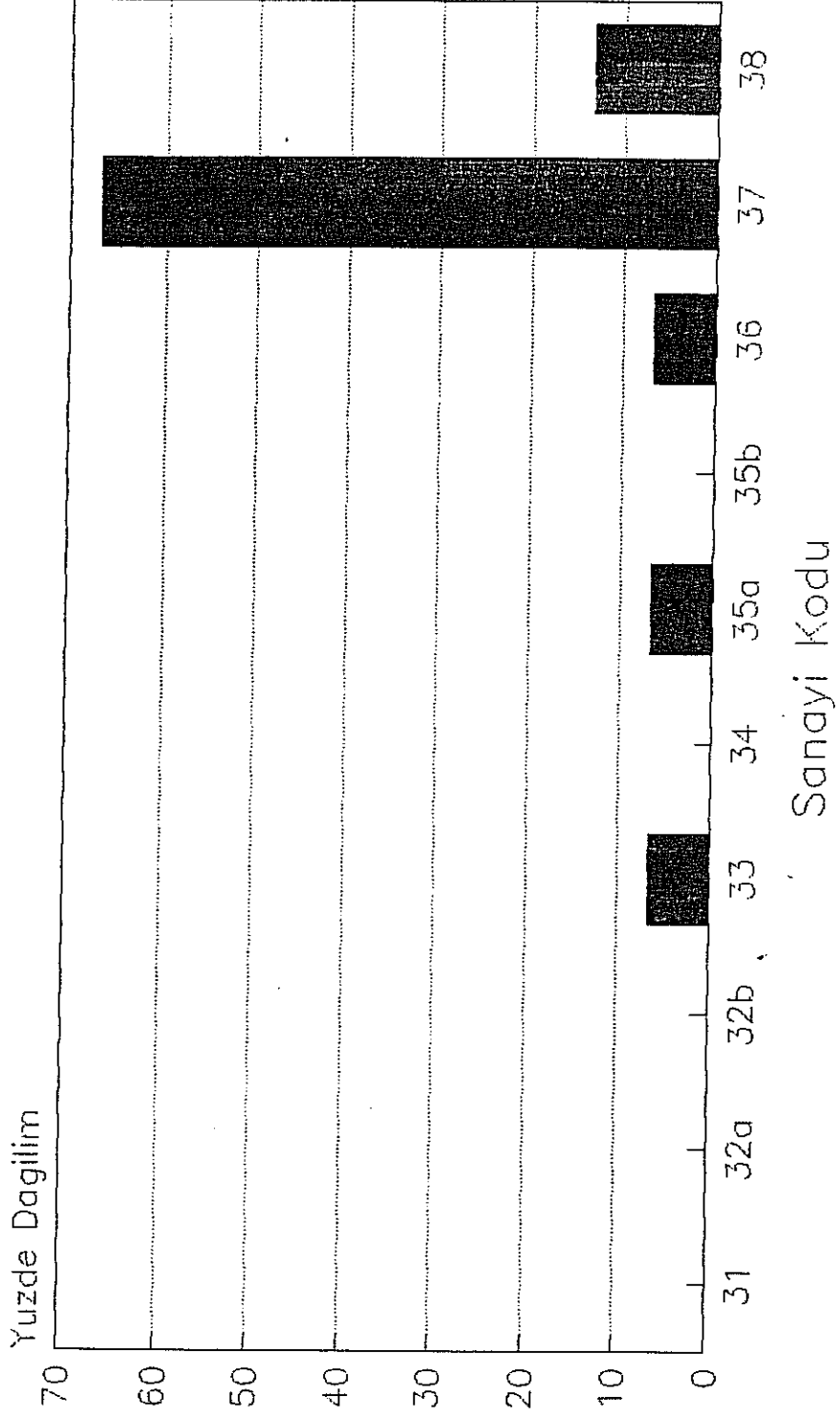

Adana OSB Tur Dagilimi

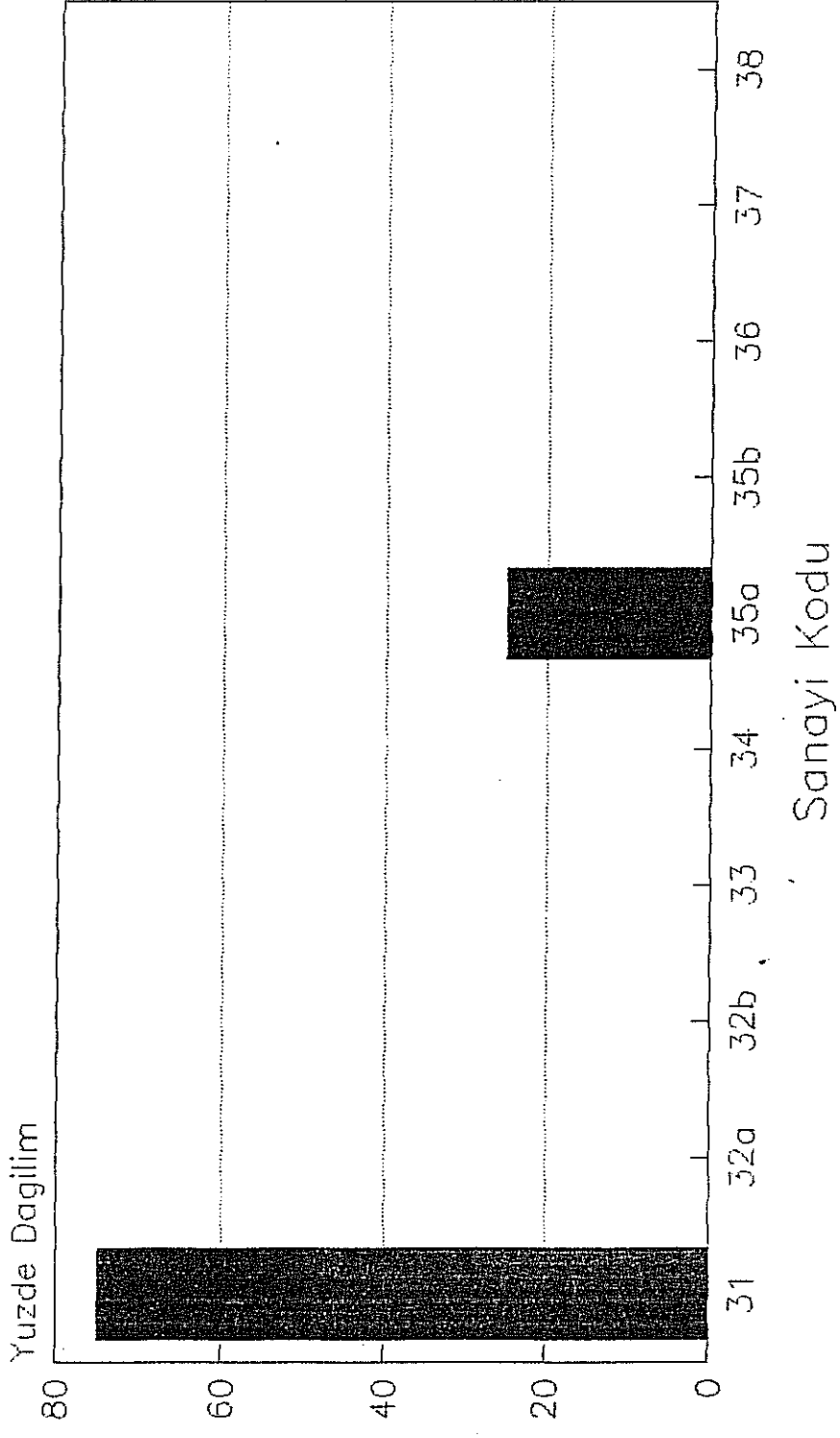

Sanayi Kodu

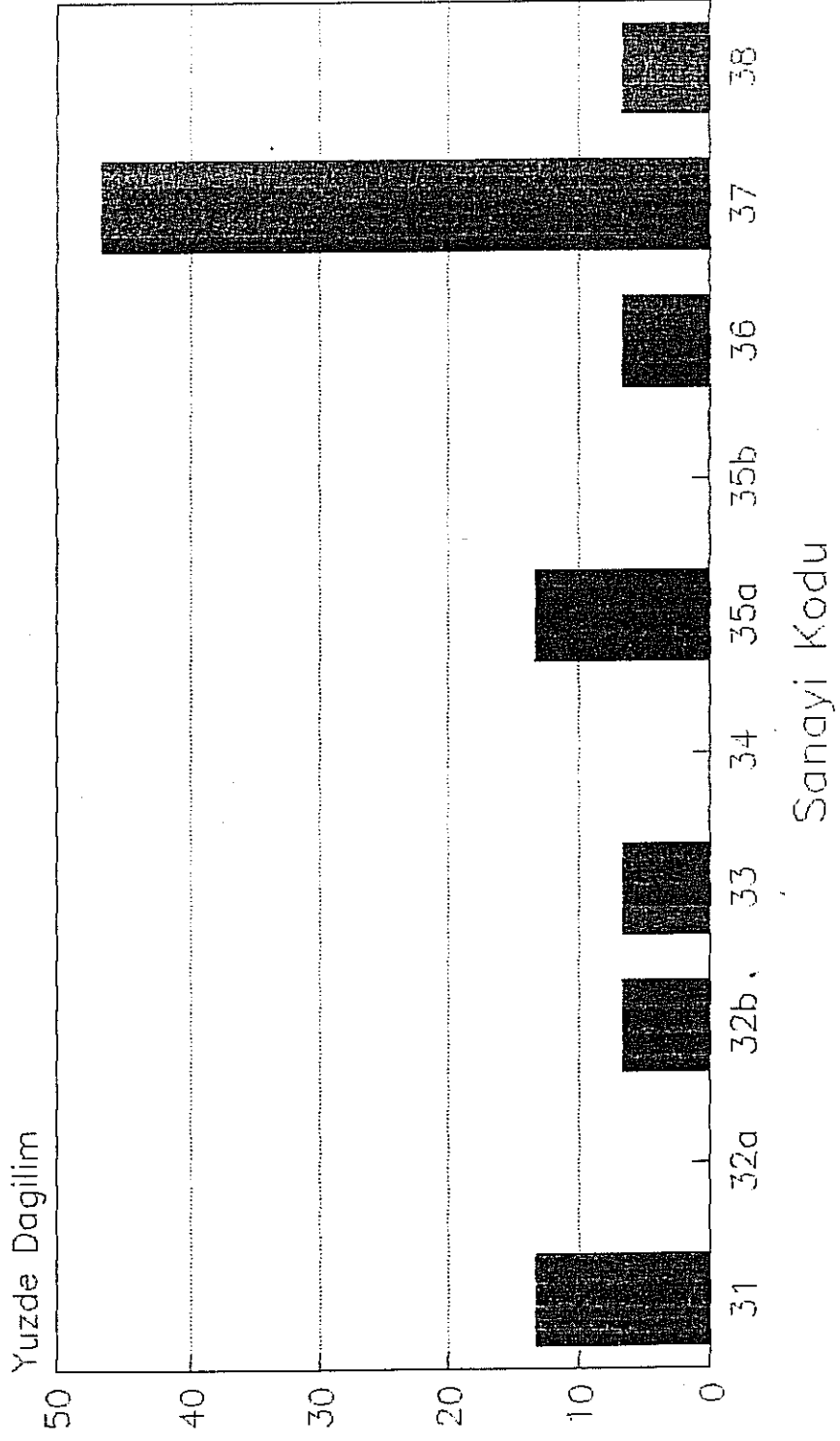
Afyon OSB Tur Dagilimi

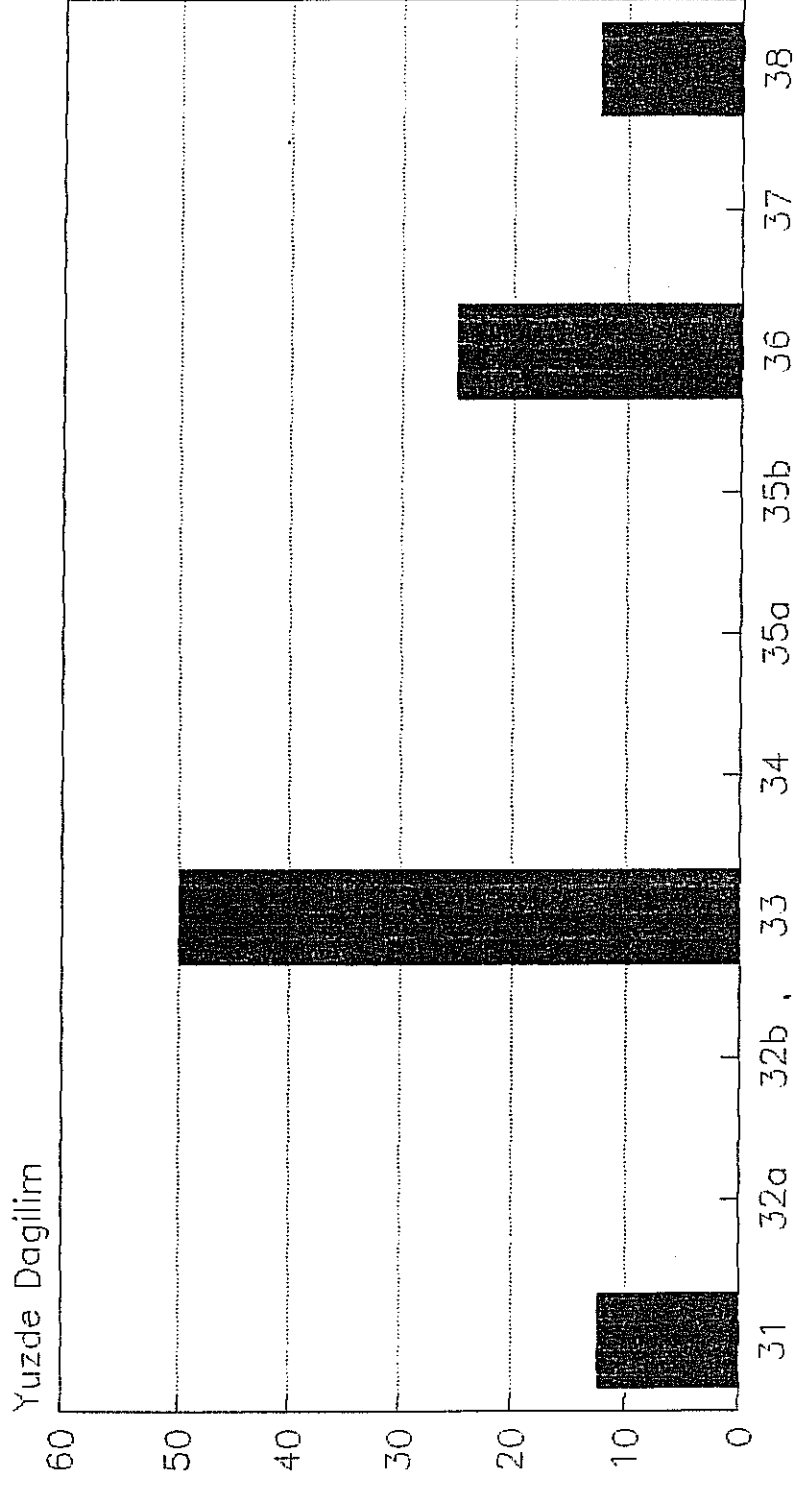
Ankara OSB Tur Dagilimi

Antalya OSB Tur Dagilimi

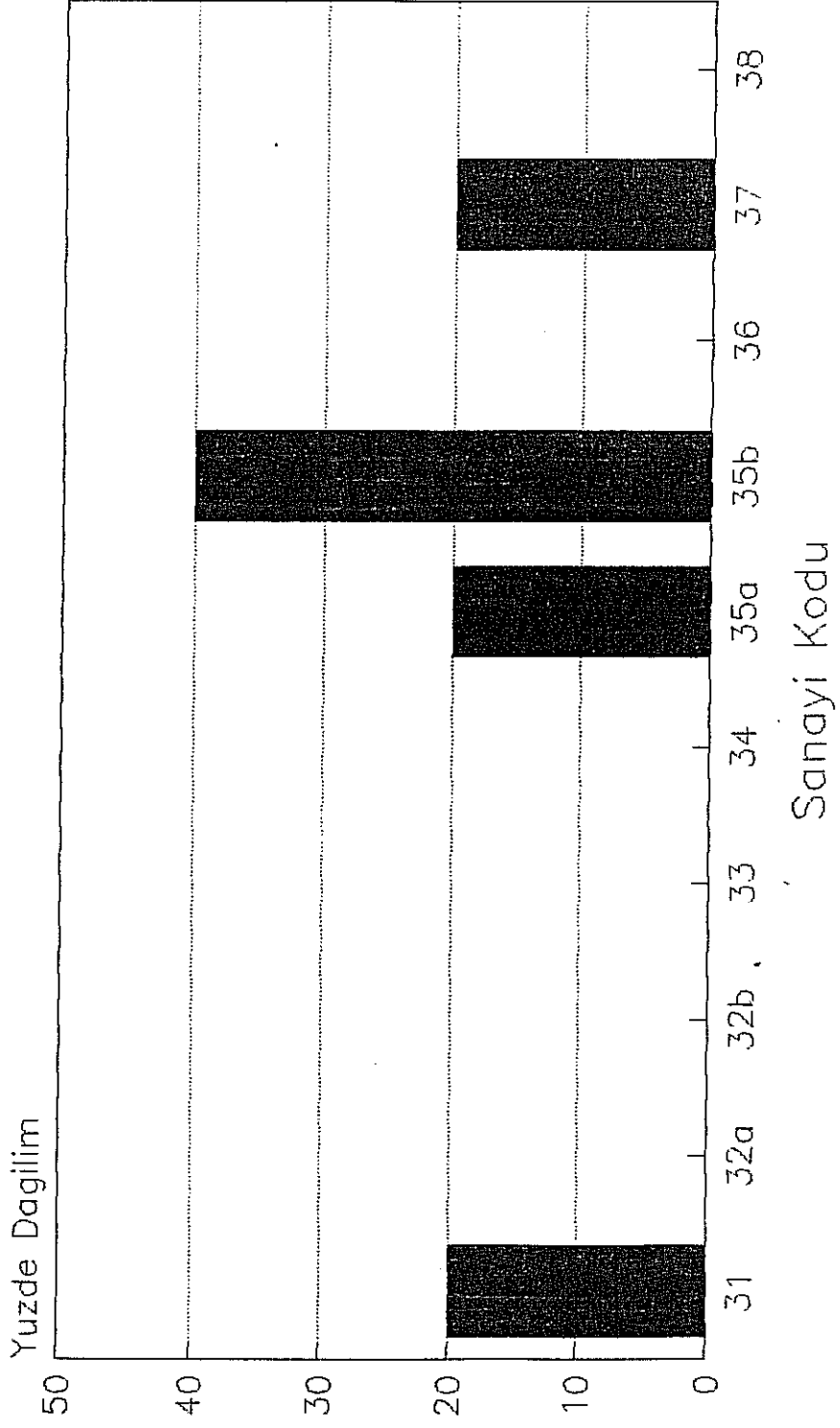

Bilecik OSB Tur Dagilimi

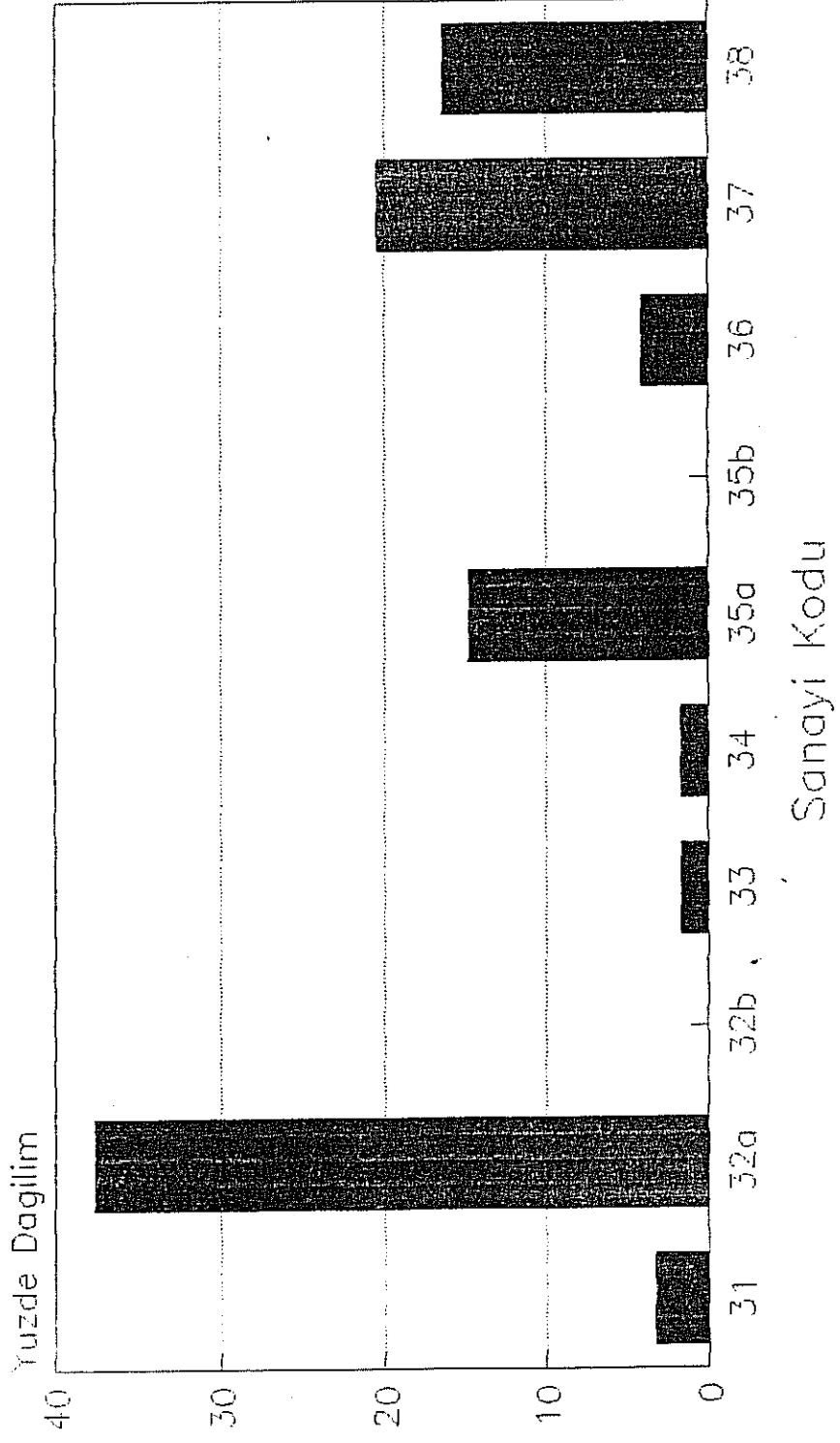

Sanayi Kodu

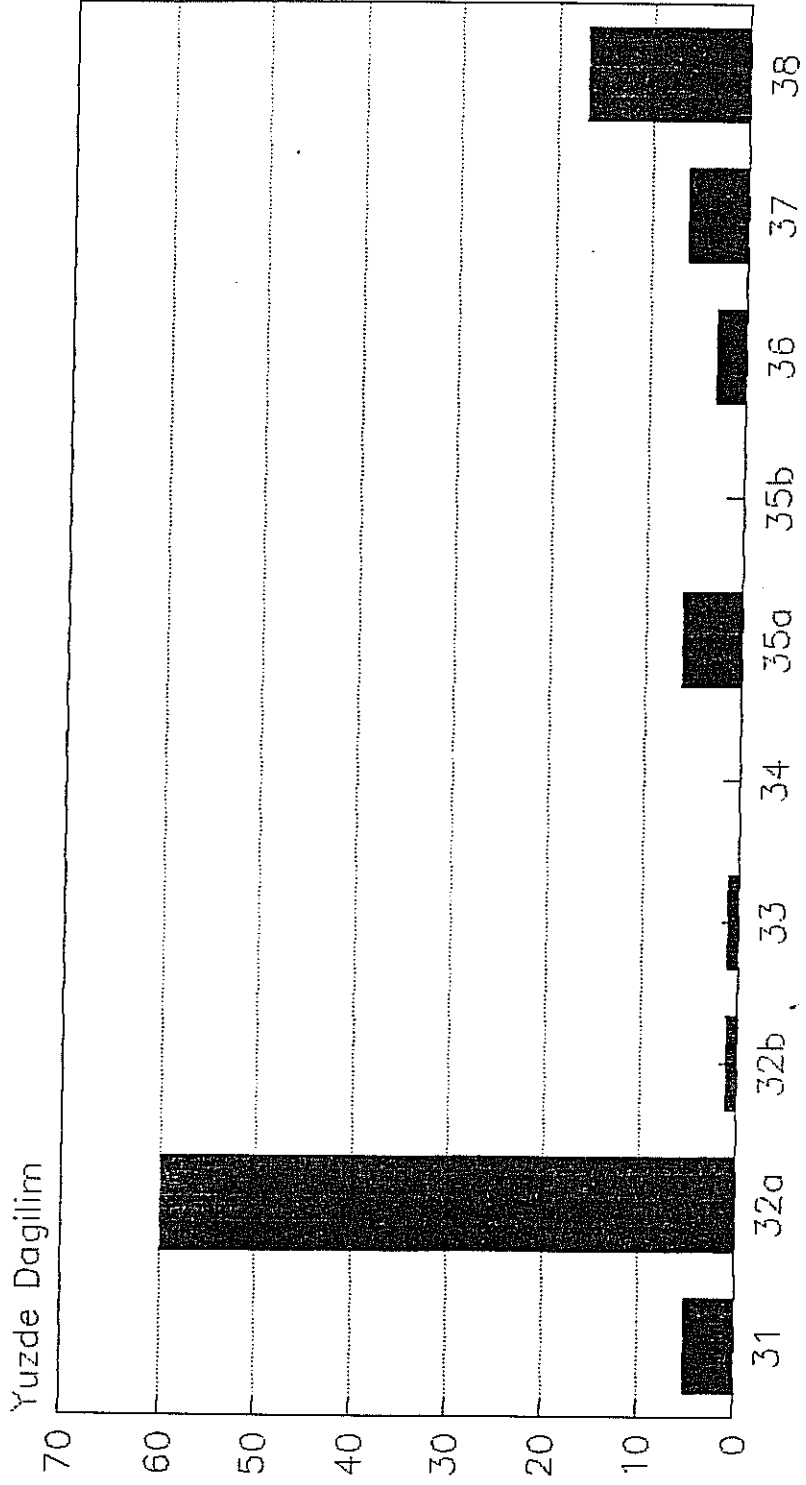
Bolu OSB Tur Dagilimi

Burdur OSB Tur Dagilimi

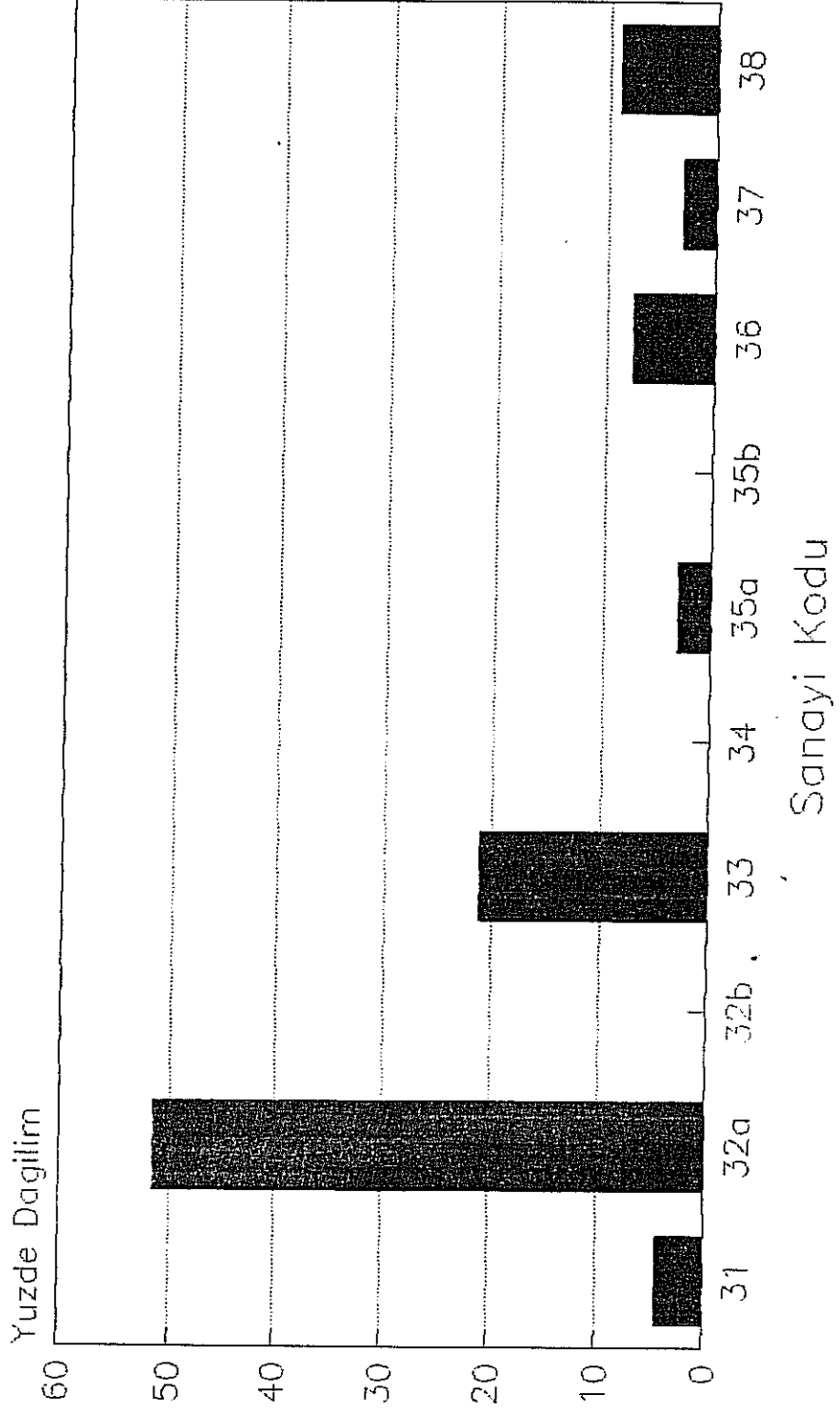

Bursa I OSB Tur Dagilimi

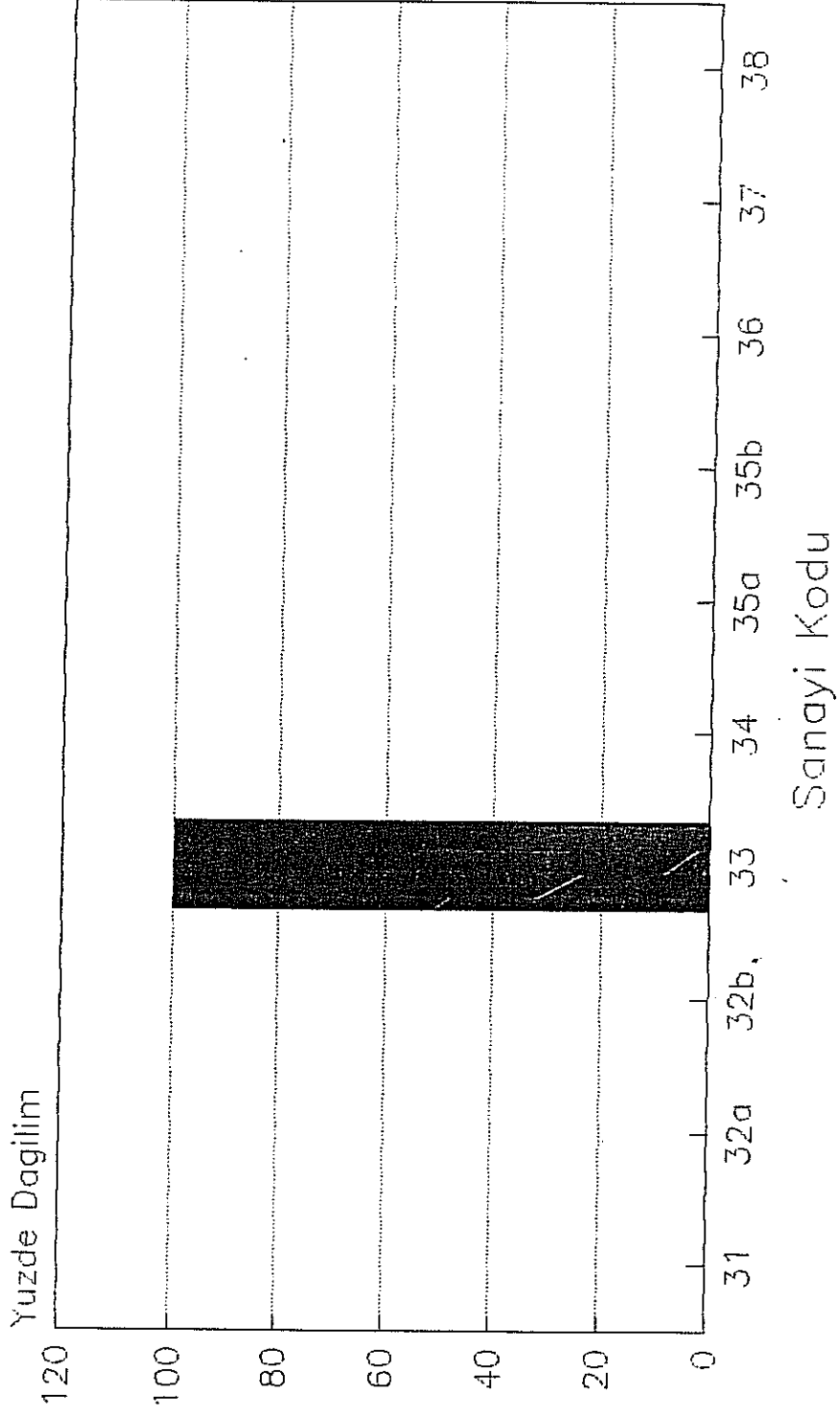

Sanayi Kodu

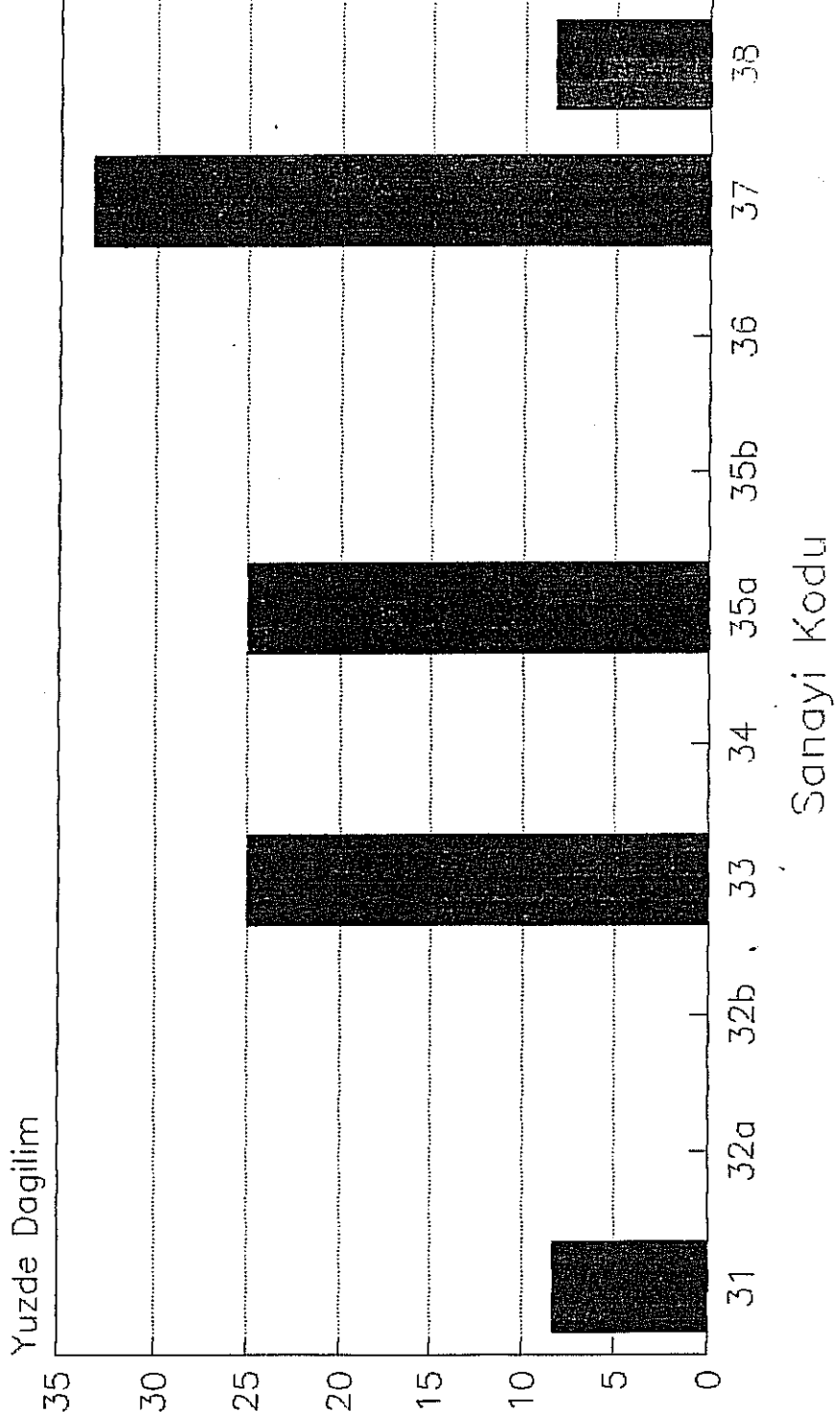
Bursa Demirtas OSB Tur Dagilimi

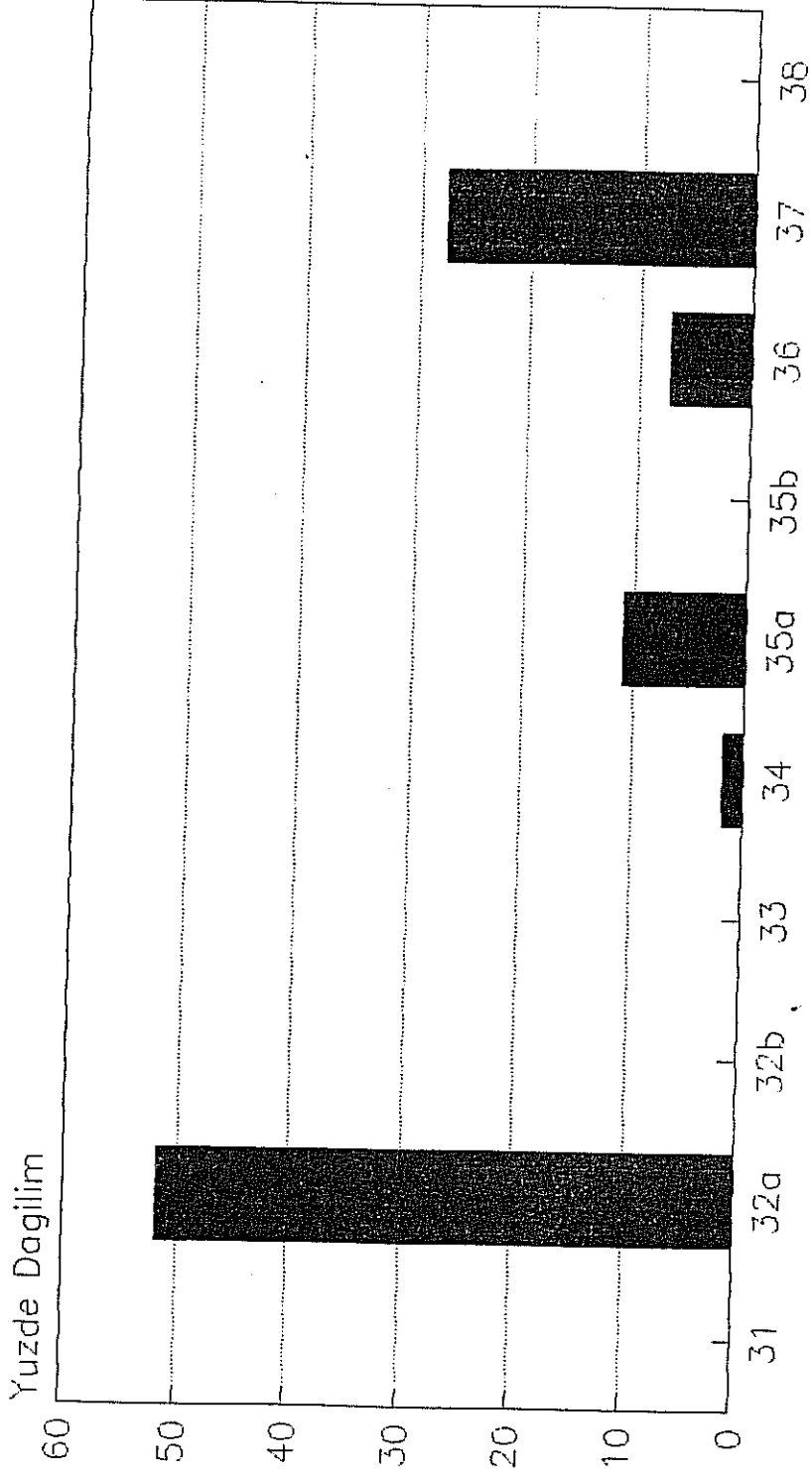
Bursa Inegol OSB Tur Dagilimi

Cankiri OSB Tur Dagilimi

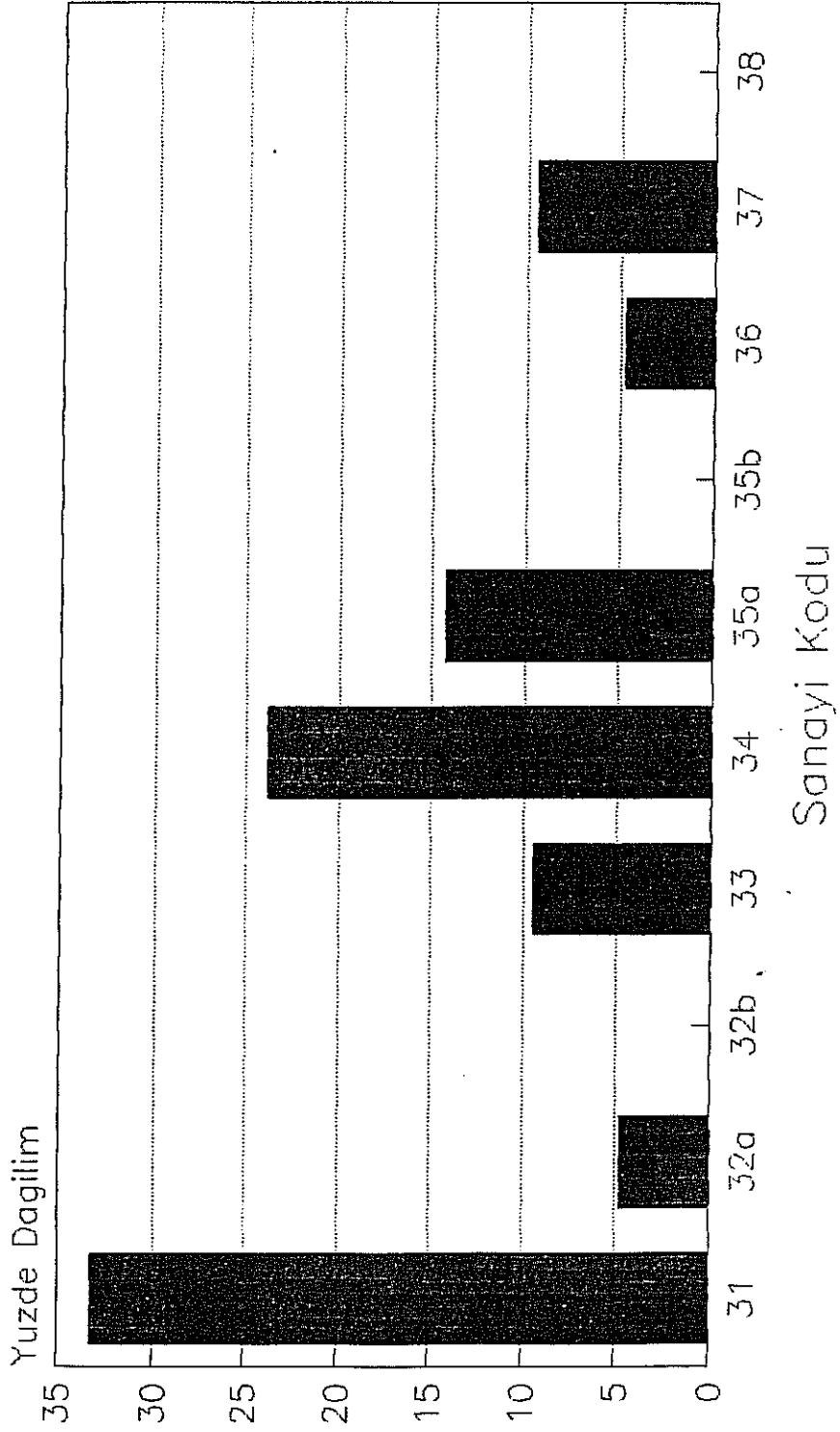

Corum OSB Tur Dagilimi

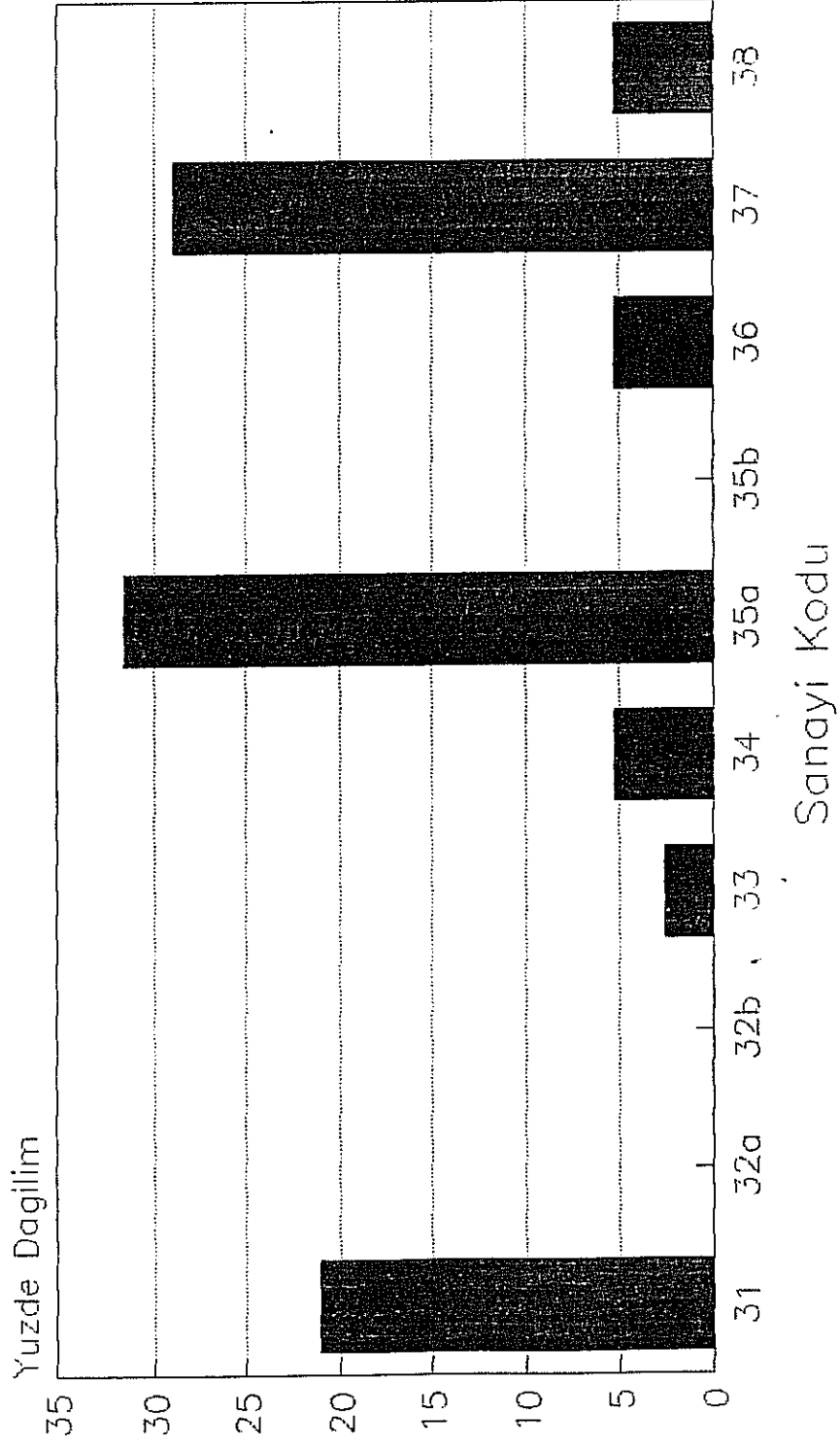

Sanayi Kodu

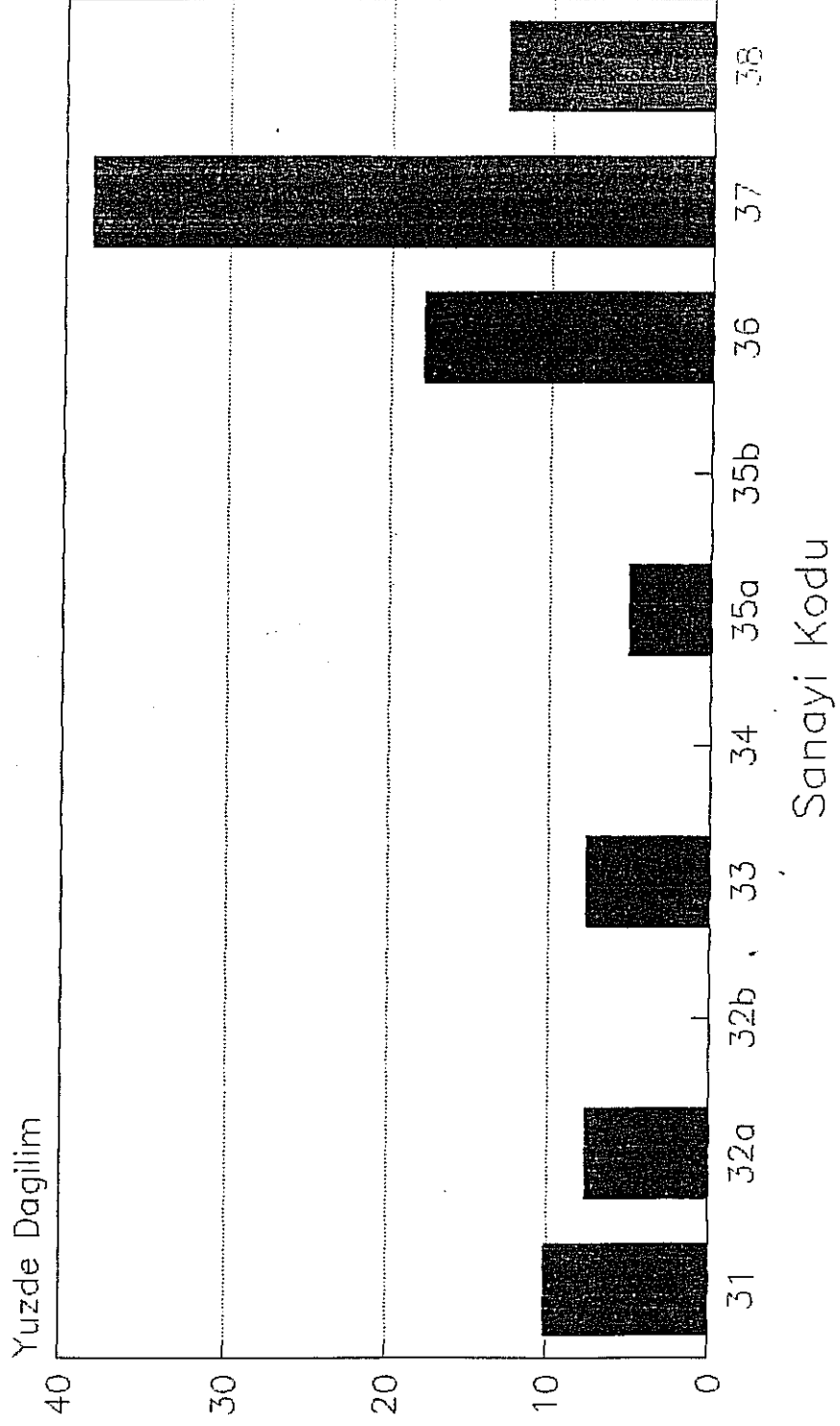
Denizli OSB Tur Dagilimi

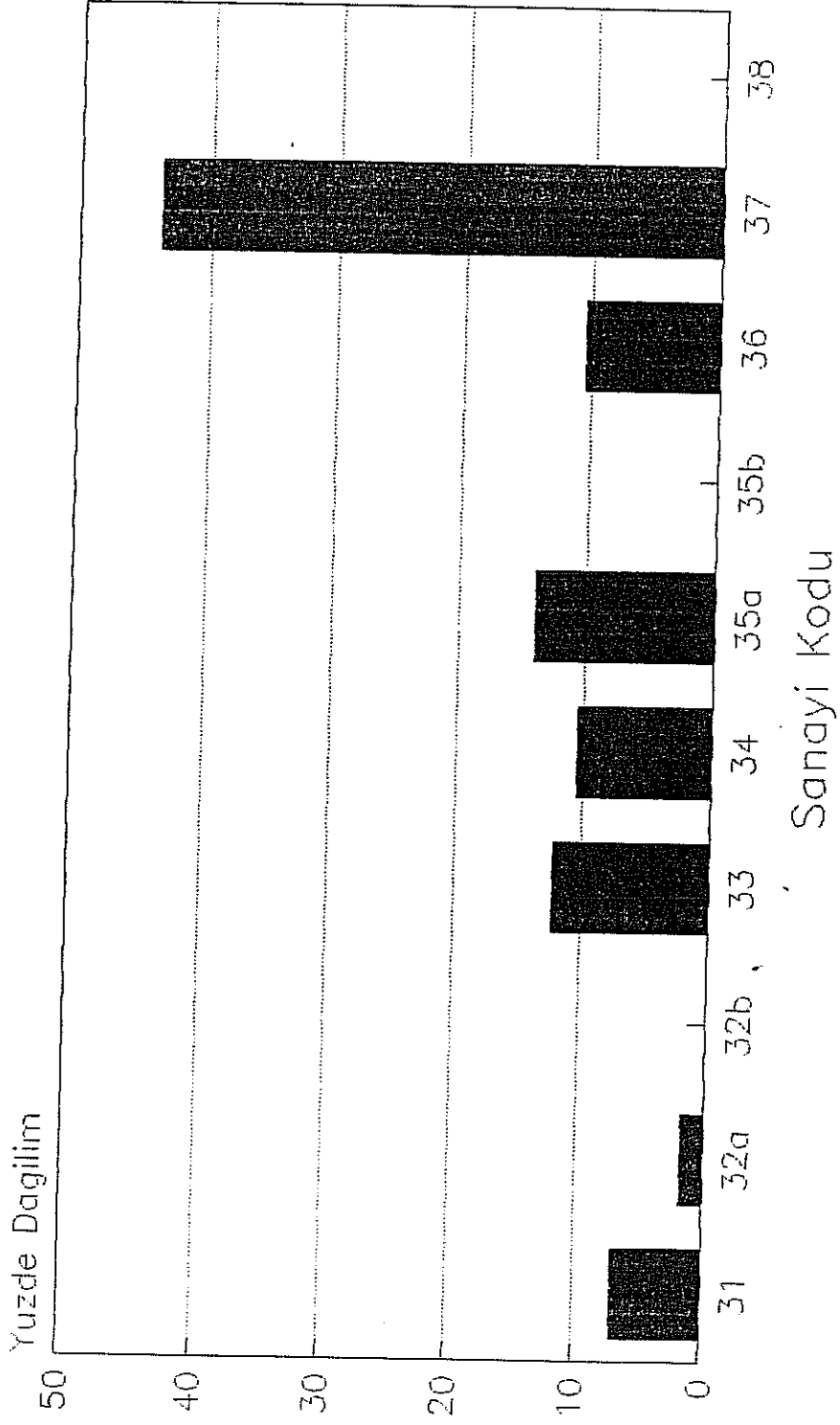
Elazig OSB Tur Dagilimi

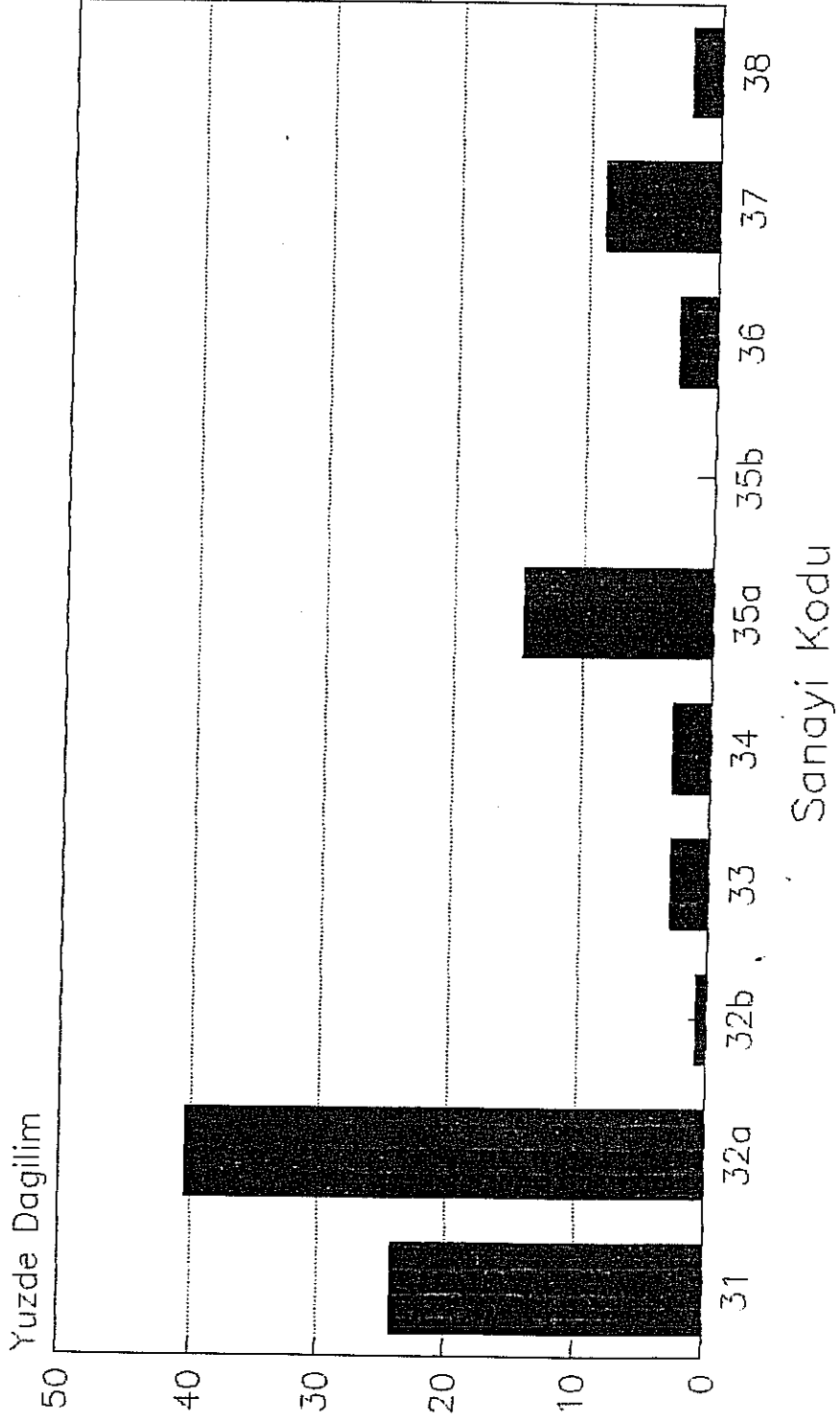
Erzurum OSB Tur Dagilimi

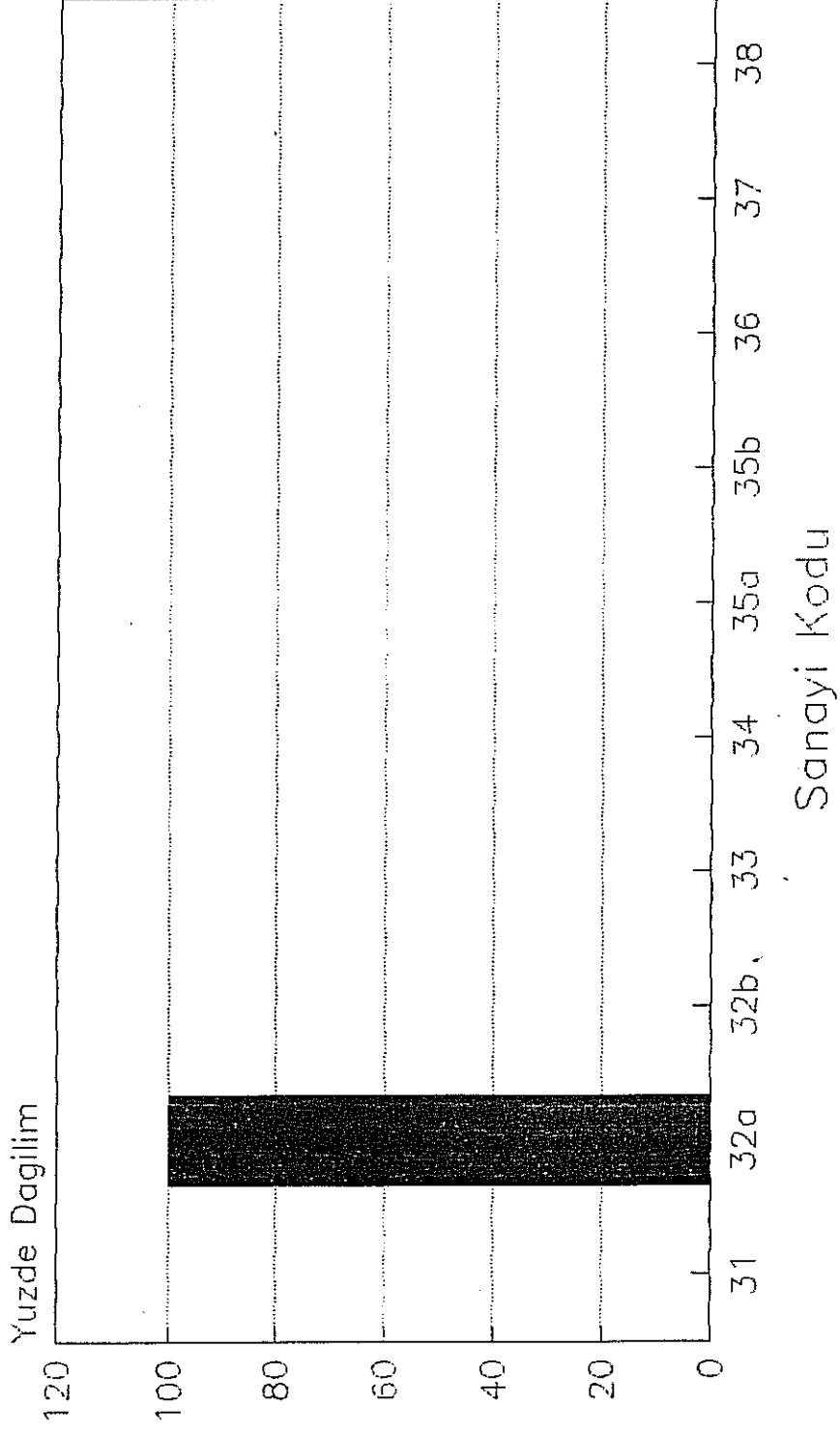
Eskişehir I OSB Tur Dagilimi

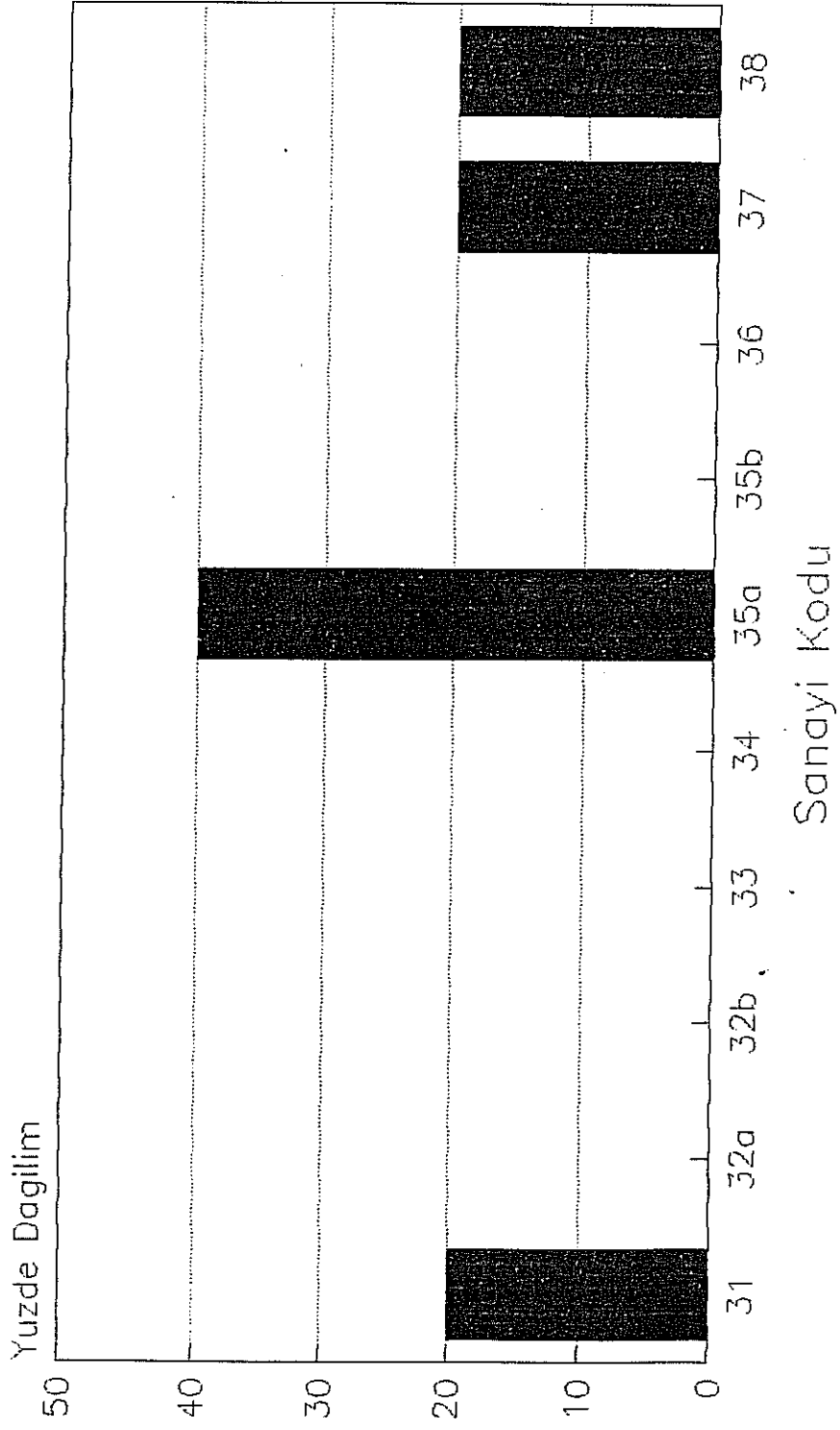
Eskişehir II OSB Tur Dagilimi

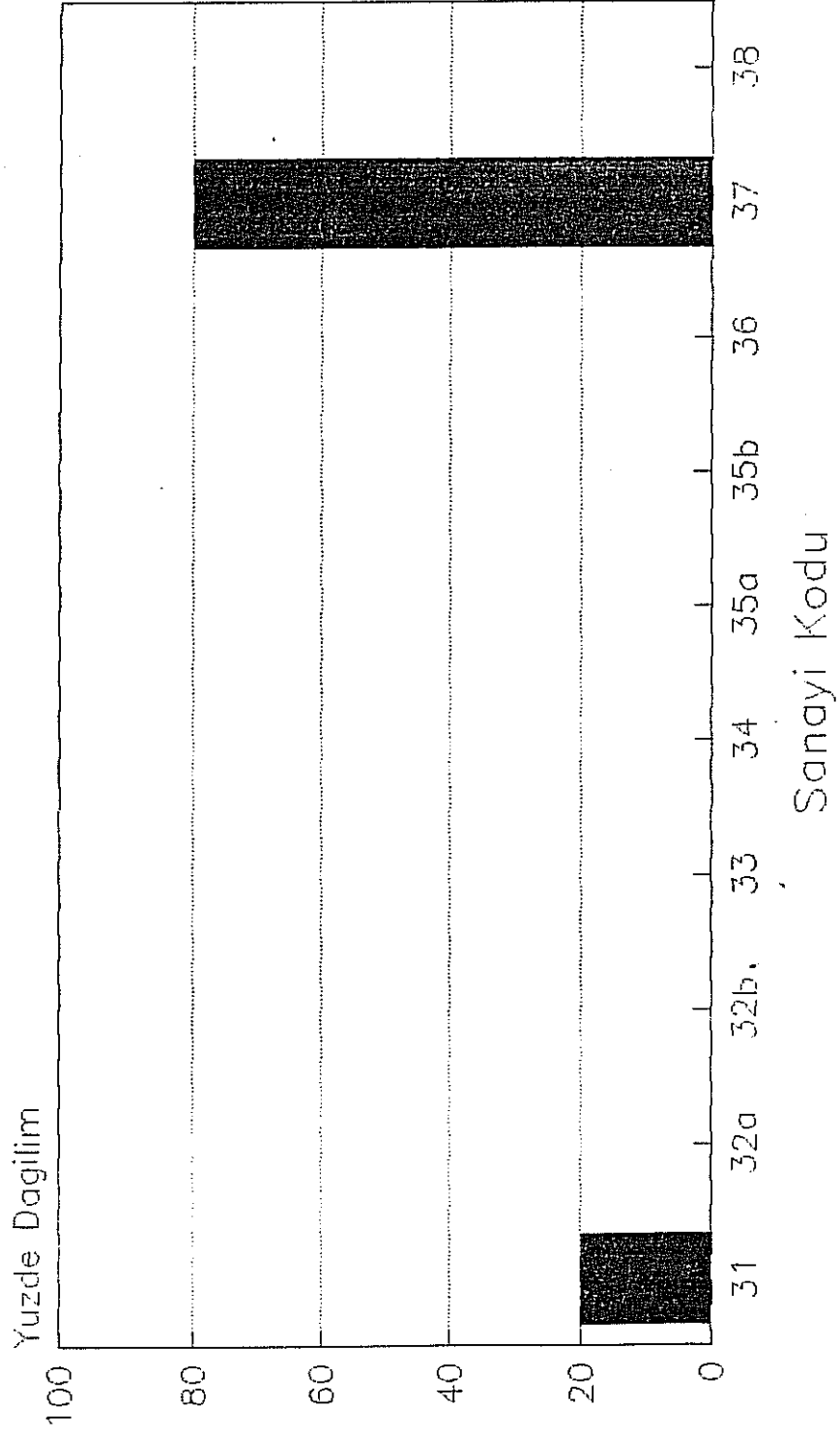
Gaziantep I OSB Tur Dagilimi

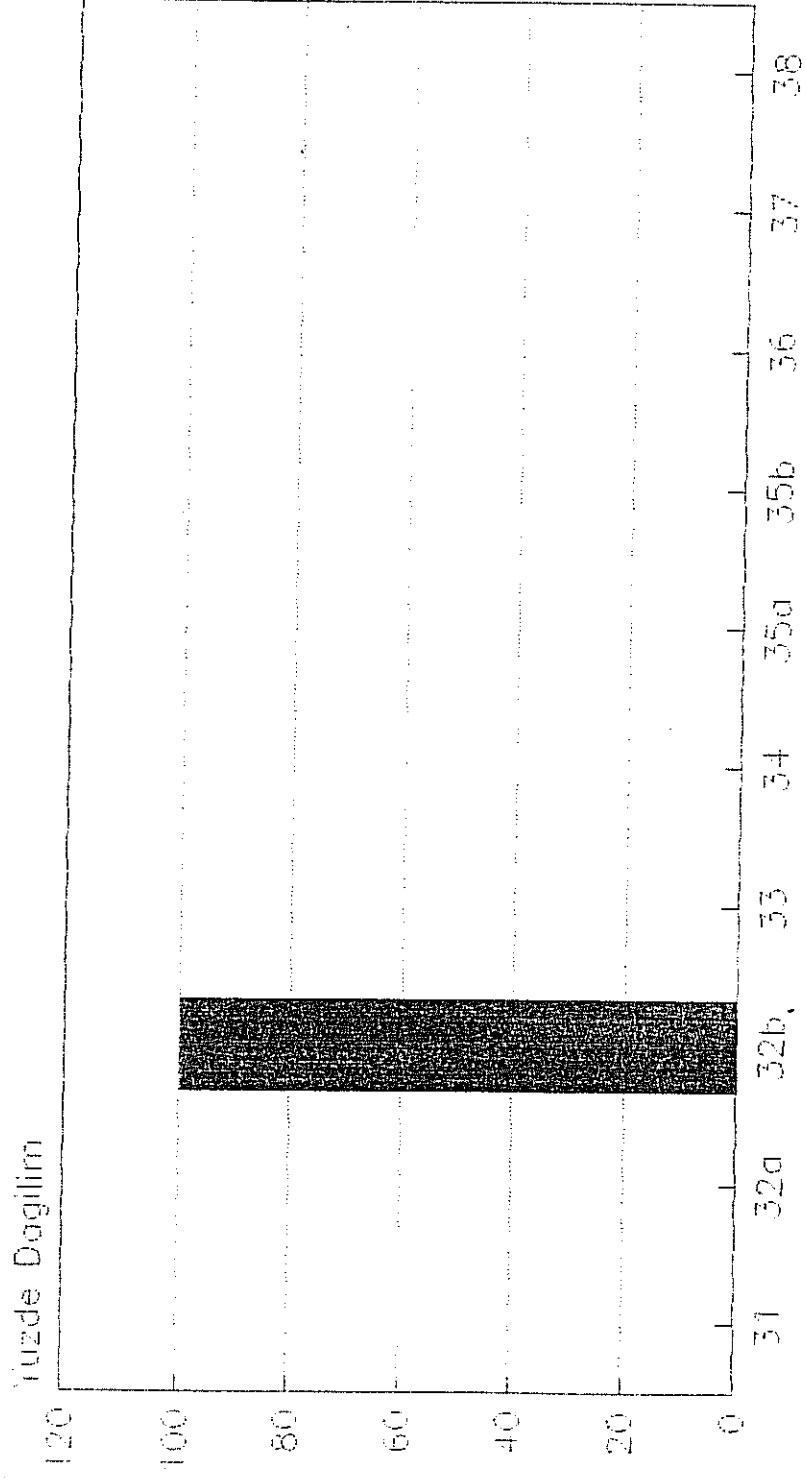
Gaziantep II OSB Tur Dagilimi

Gebze OSB Tur Dagilimi

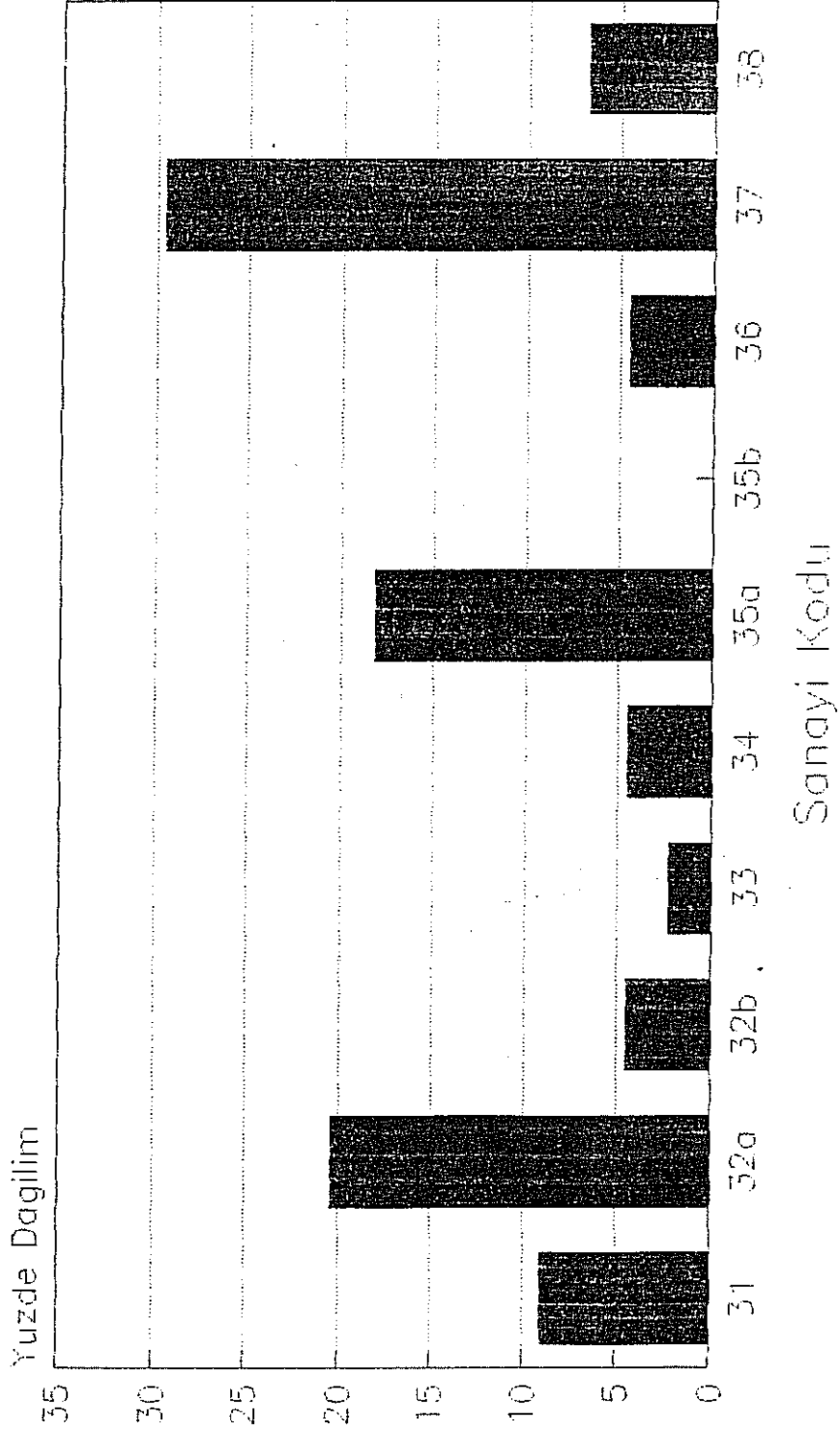

Iskenderun OSB Tur Dagilimi

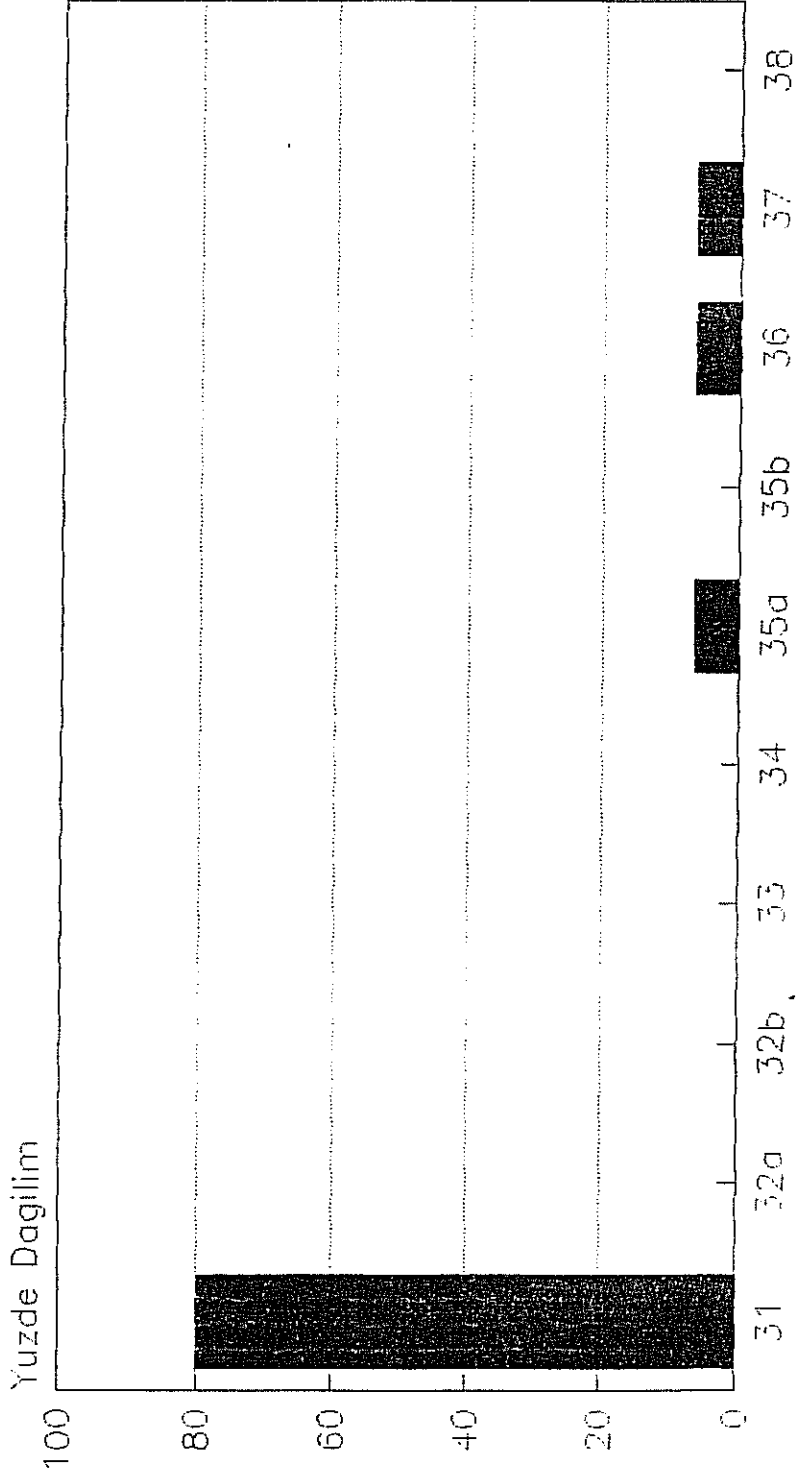

Sanayi Kodu

Istanbul Deri OSB Tür Dağılımı

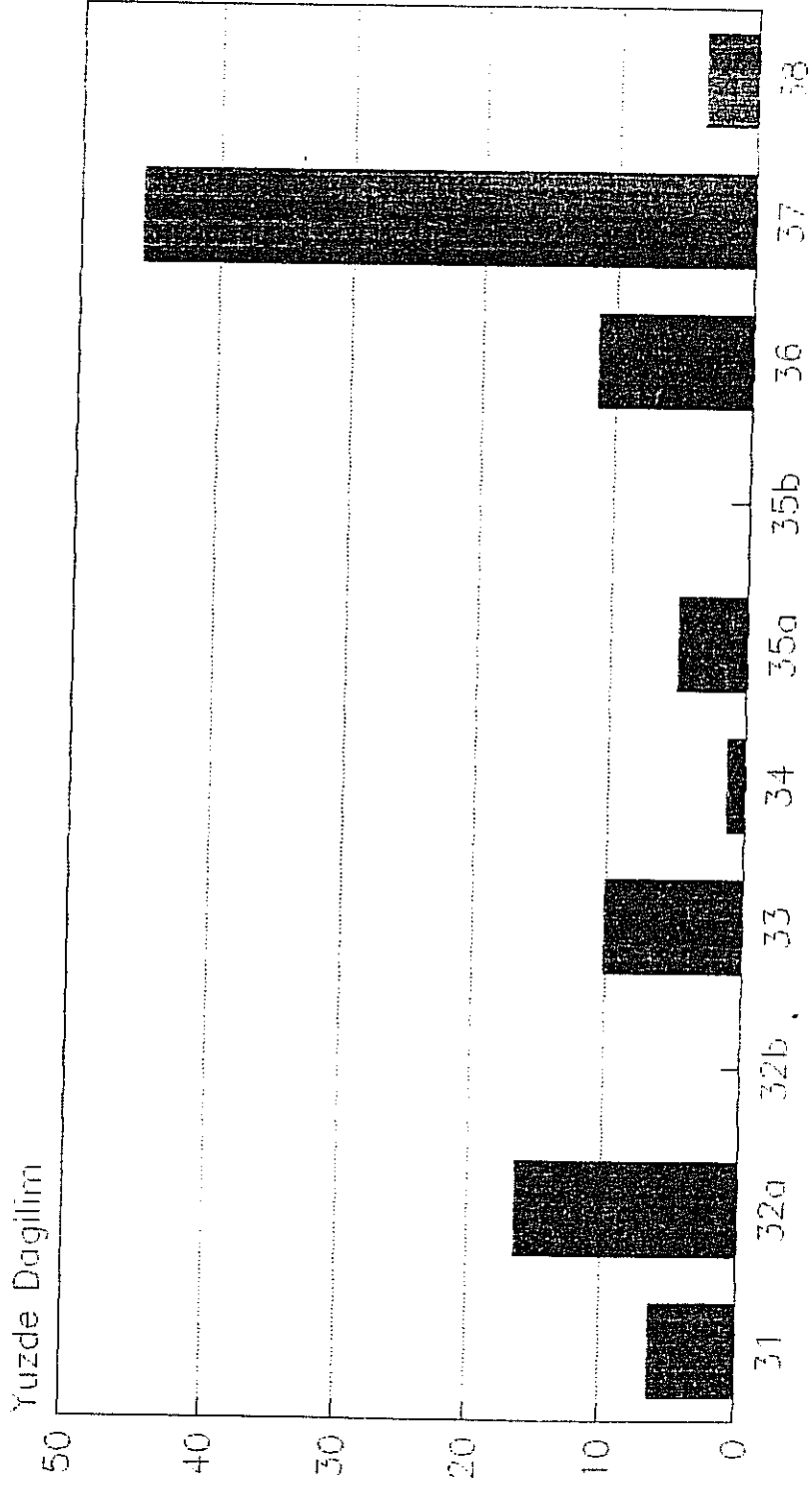

Izmir Ataturk OSB Tur Dagilimi

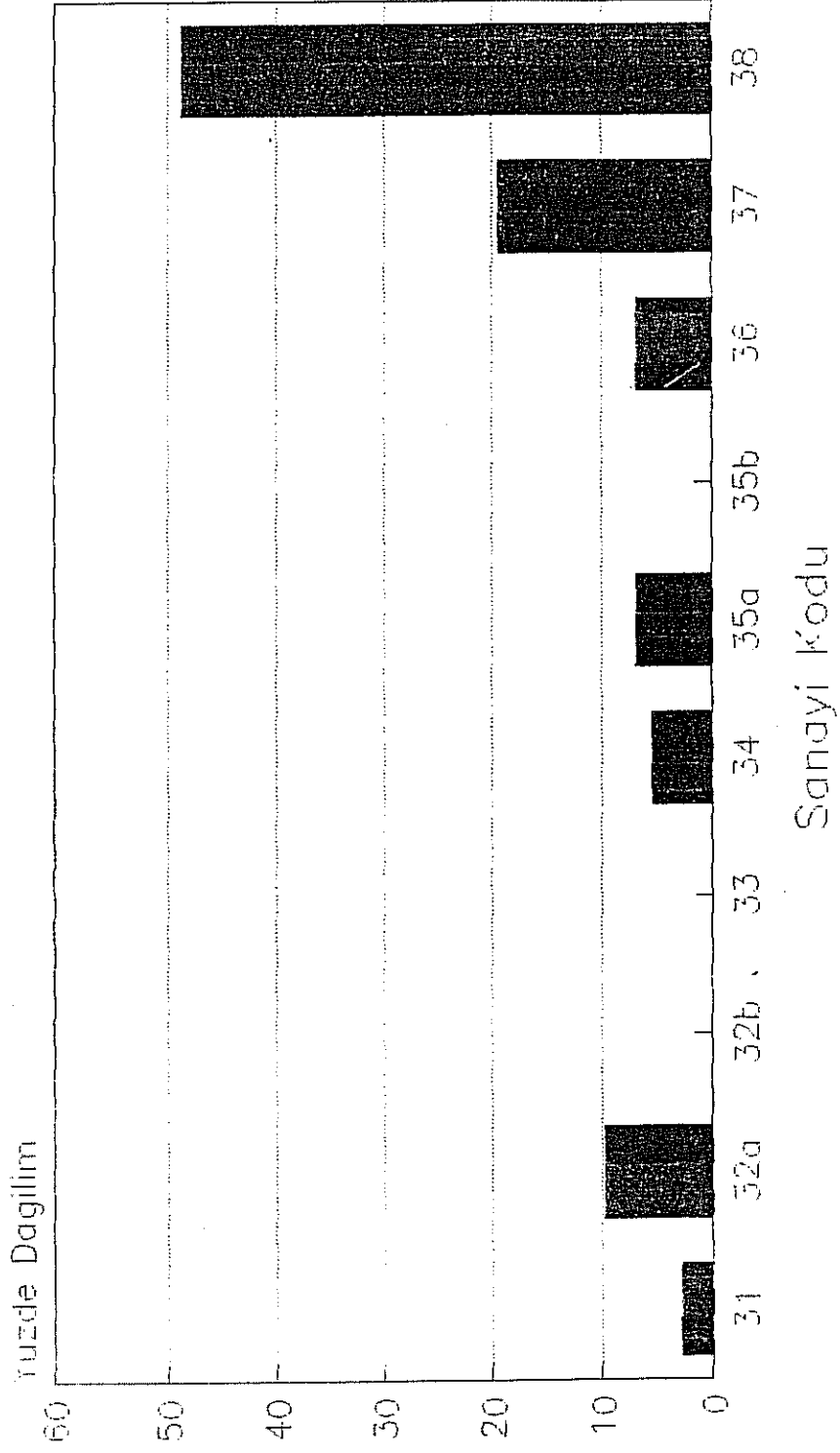
Sanayi Kodu

Karaman OSB Tur Dagilimi

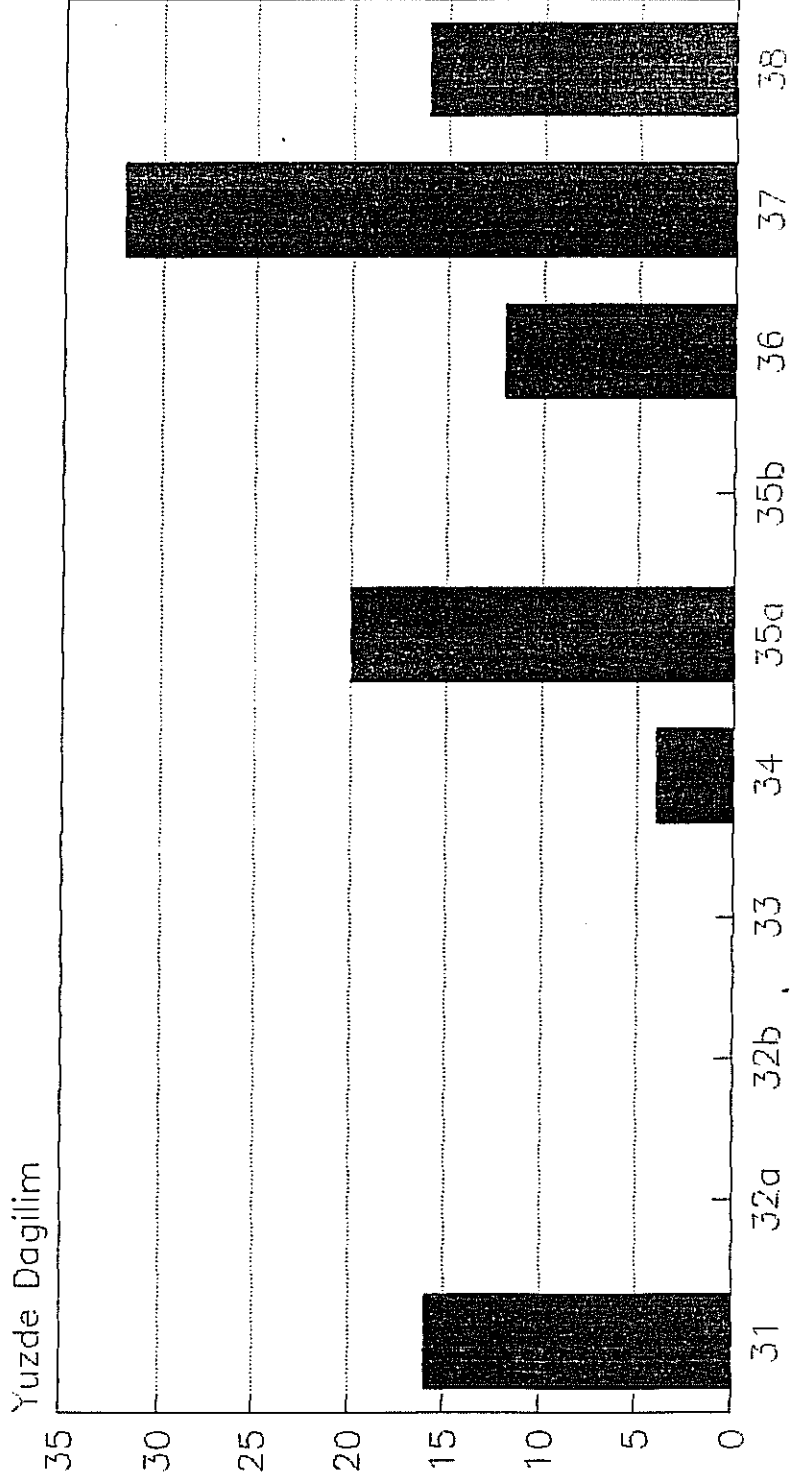

Sanayi Kodu

Kayseri OSB Tur Dagilimi

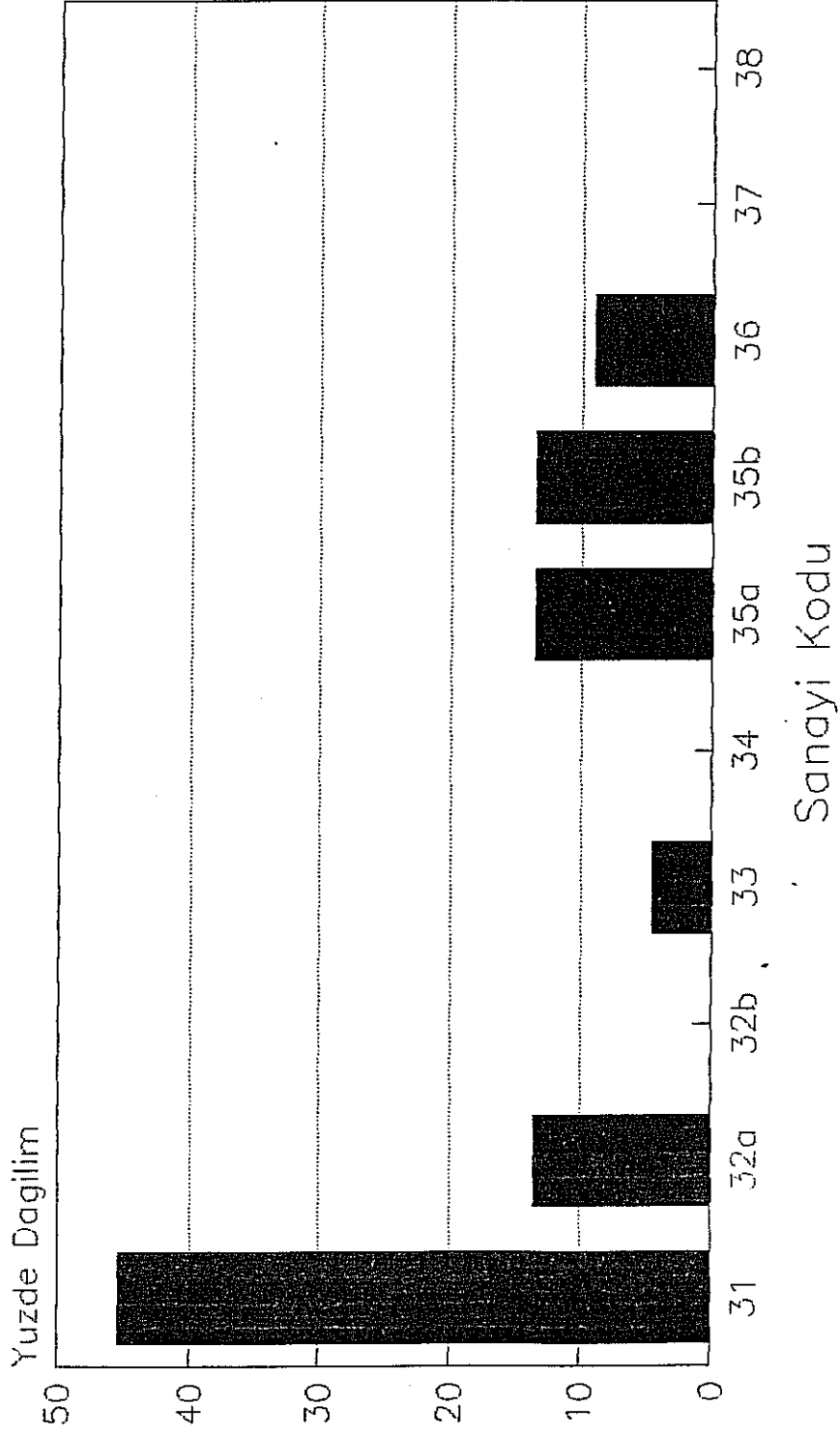

Konya I OSB Tur Dagilimi

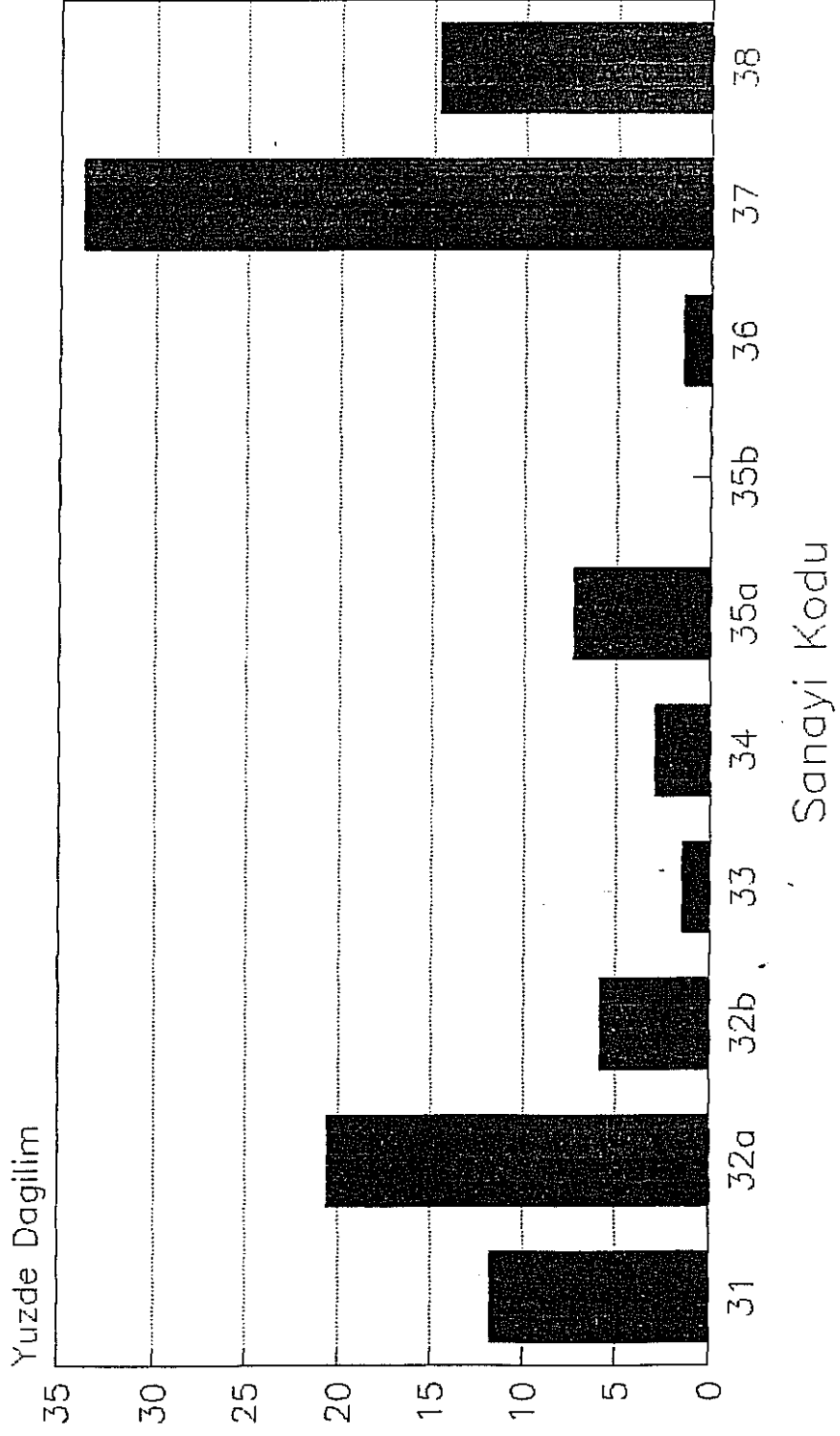

Sanayi Kodu

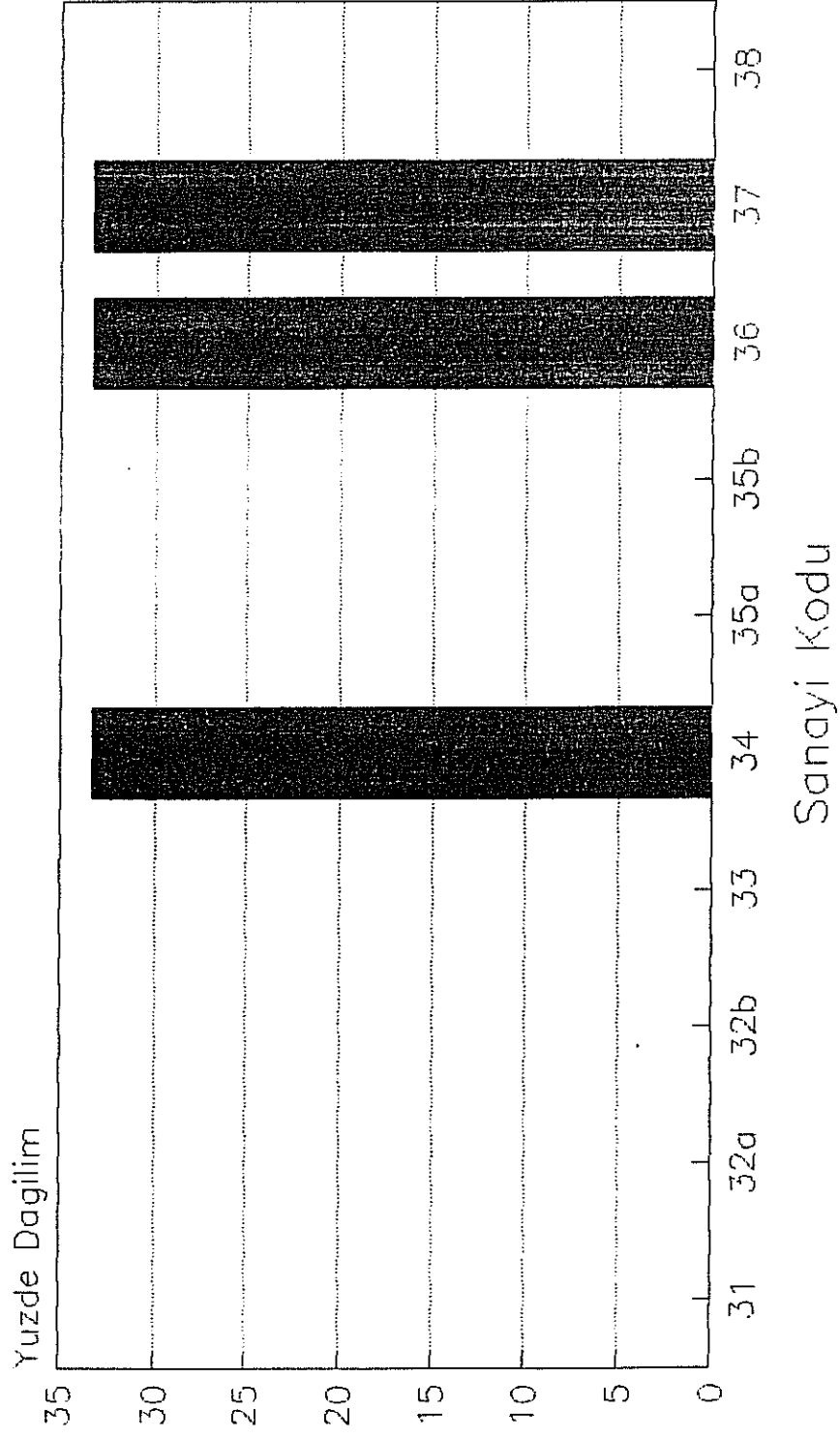
Konya II OSB Tur Dagilimi

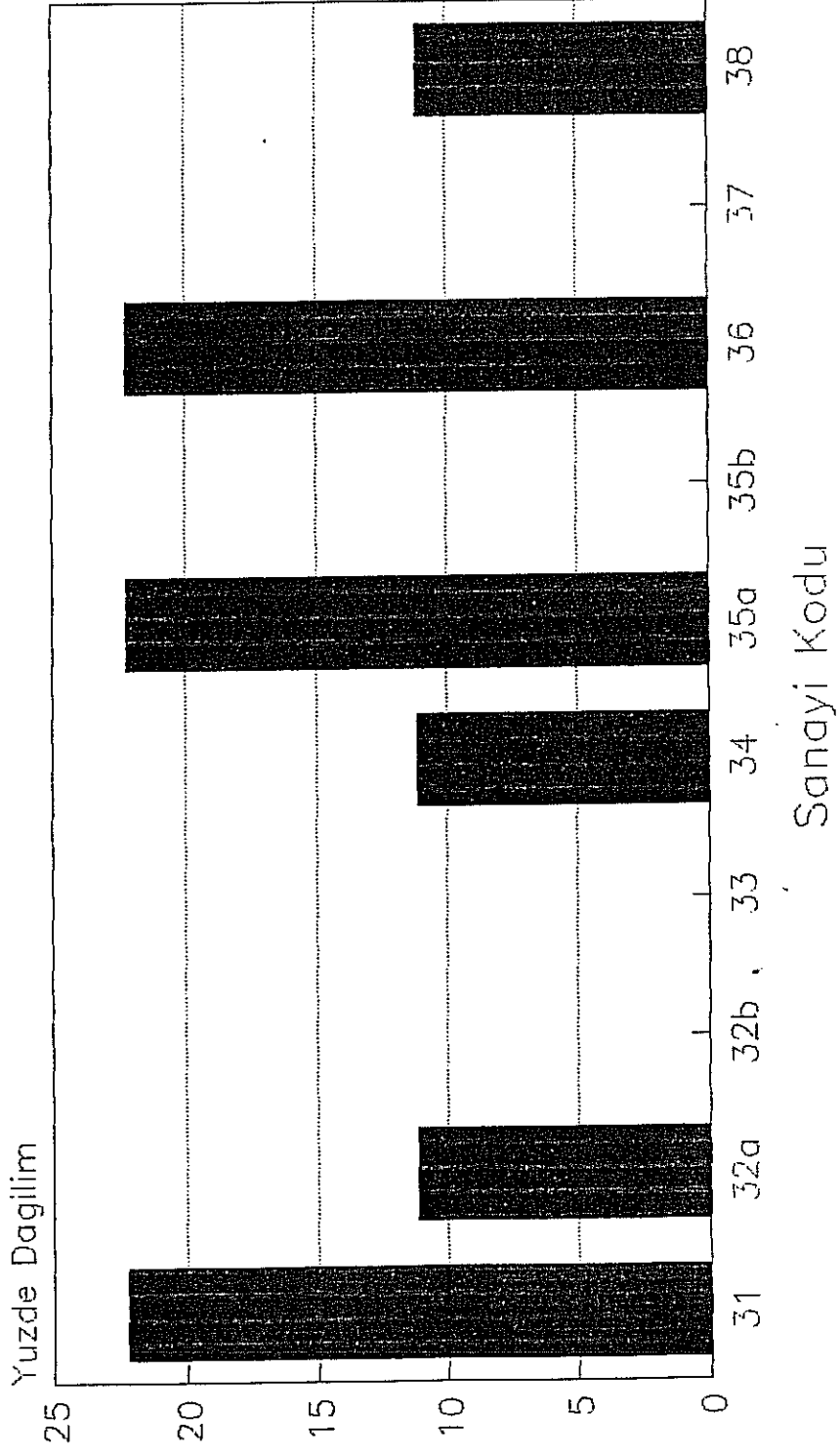
Malatya OSB Tur Dagilimi

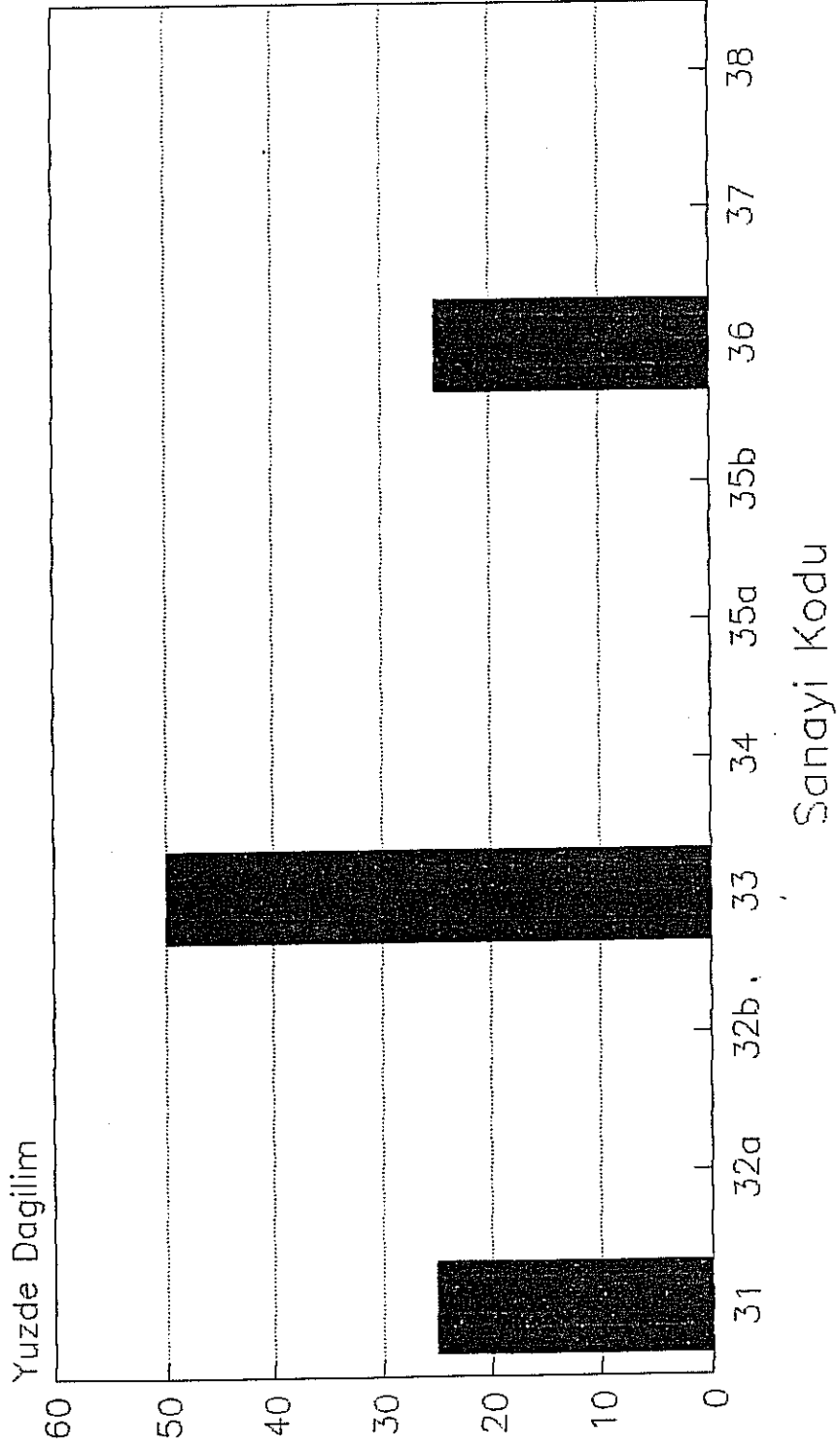
Manisa I OSB Tur Dagilimi

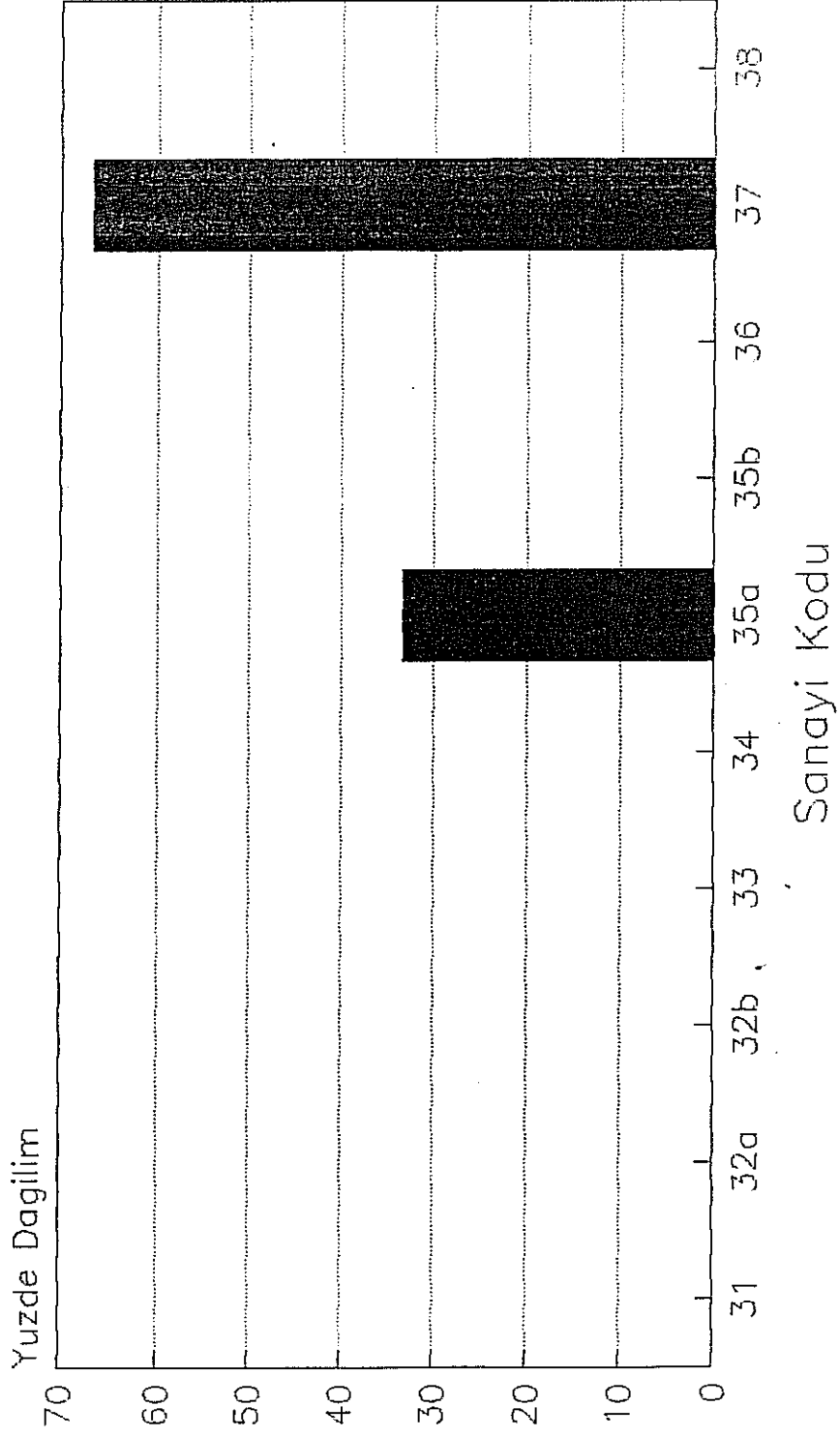
Manisa II OSB Tur Dagilimi

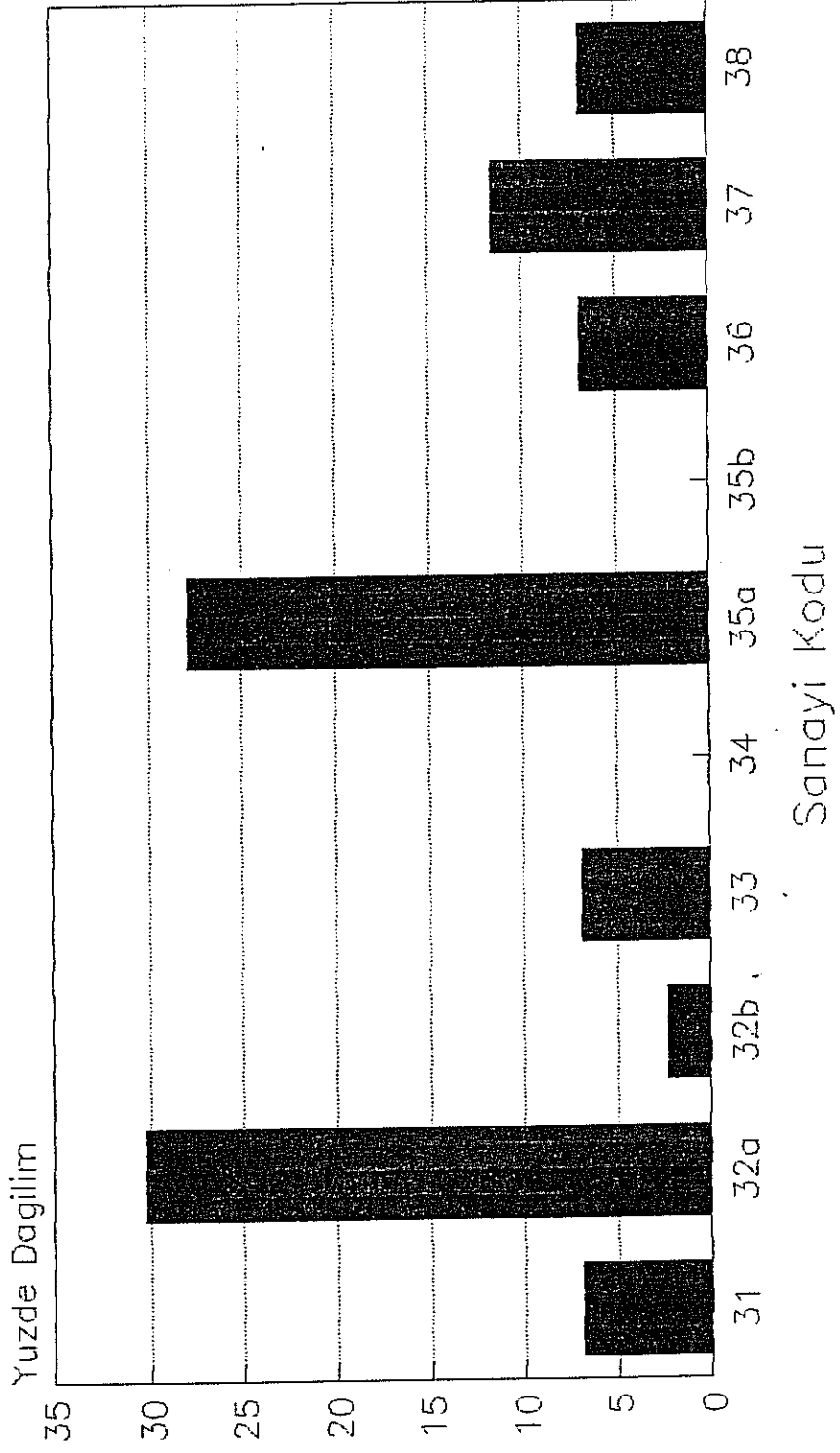
Mardin OSB Tur Dagilimi

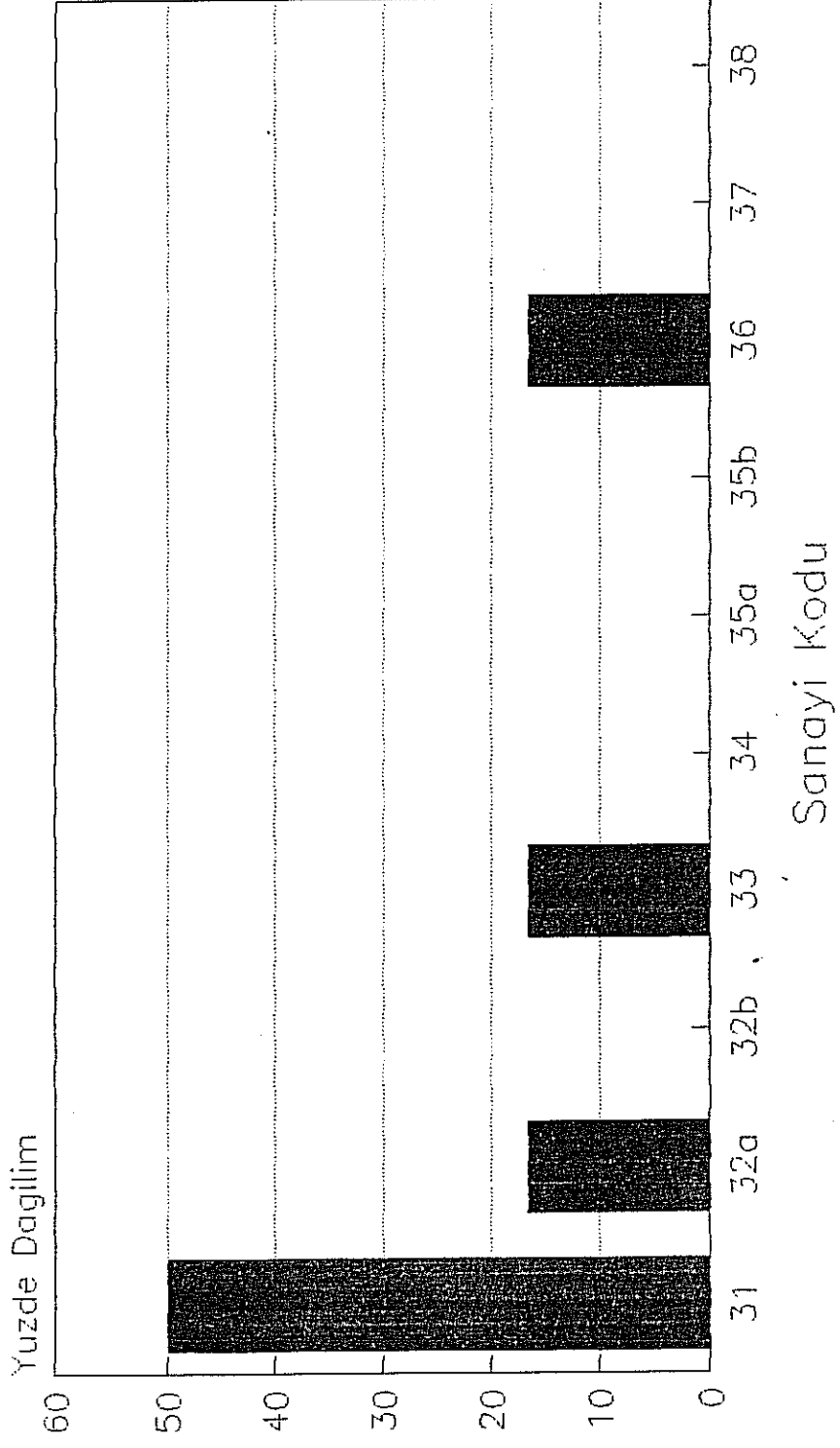
Nigde OSB Tur Dagilimi

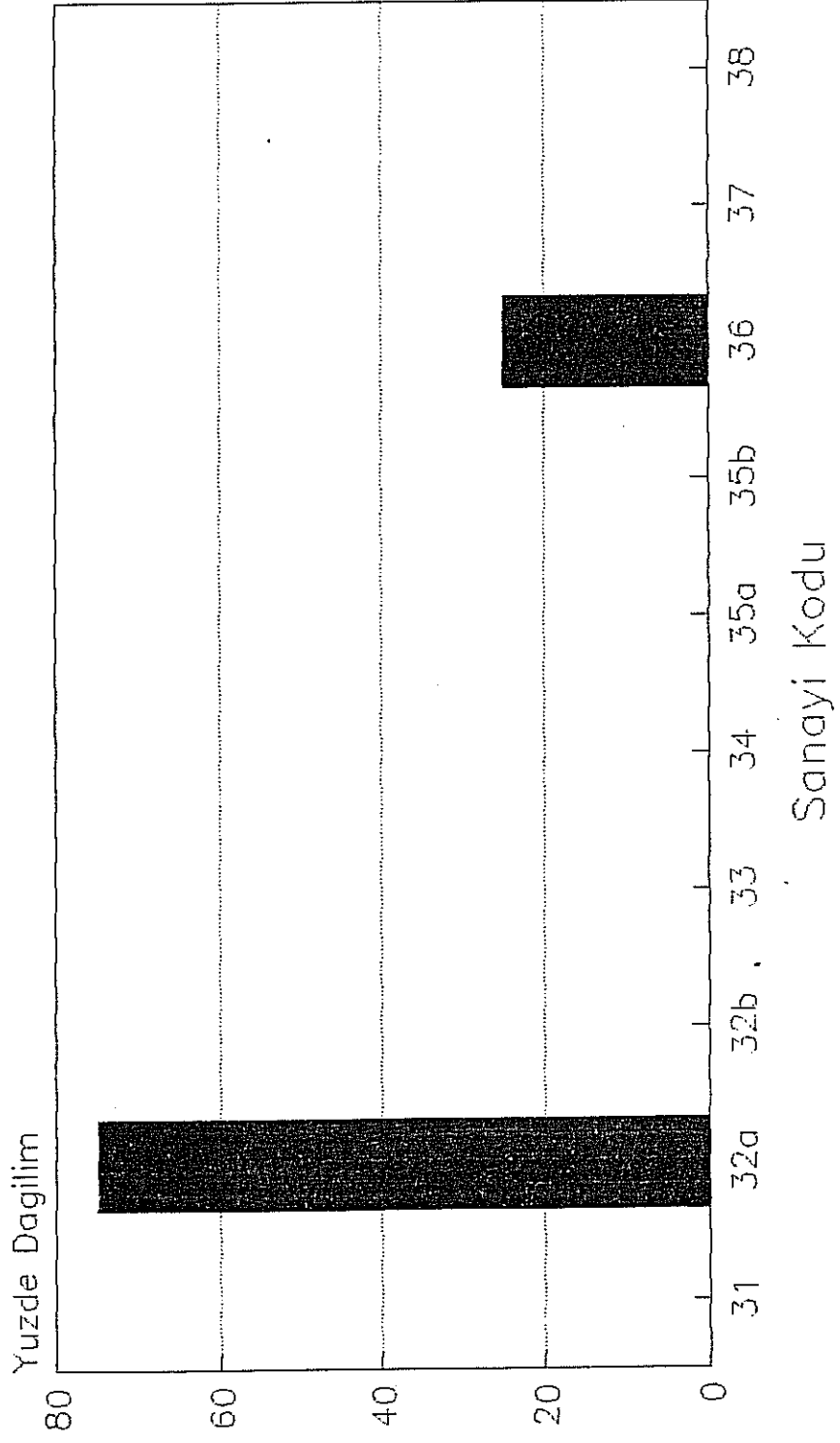
Samsun OSB Tur Dagilimi

Tekirdag Cerkeskoy I OSB Tur Dagilimi

Tokat OSB Tur Dagilimi

Usak OSB Tur Dagilimi

EK - 7

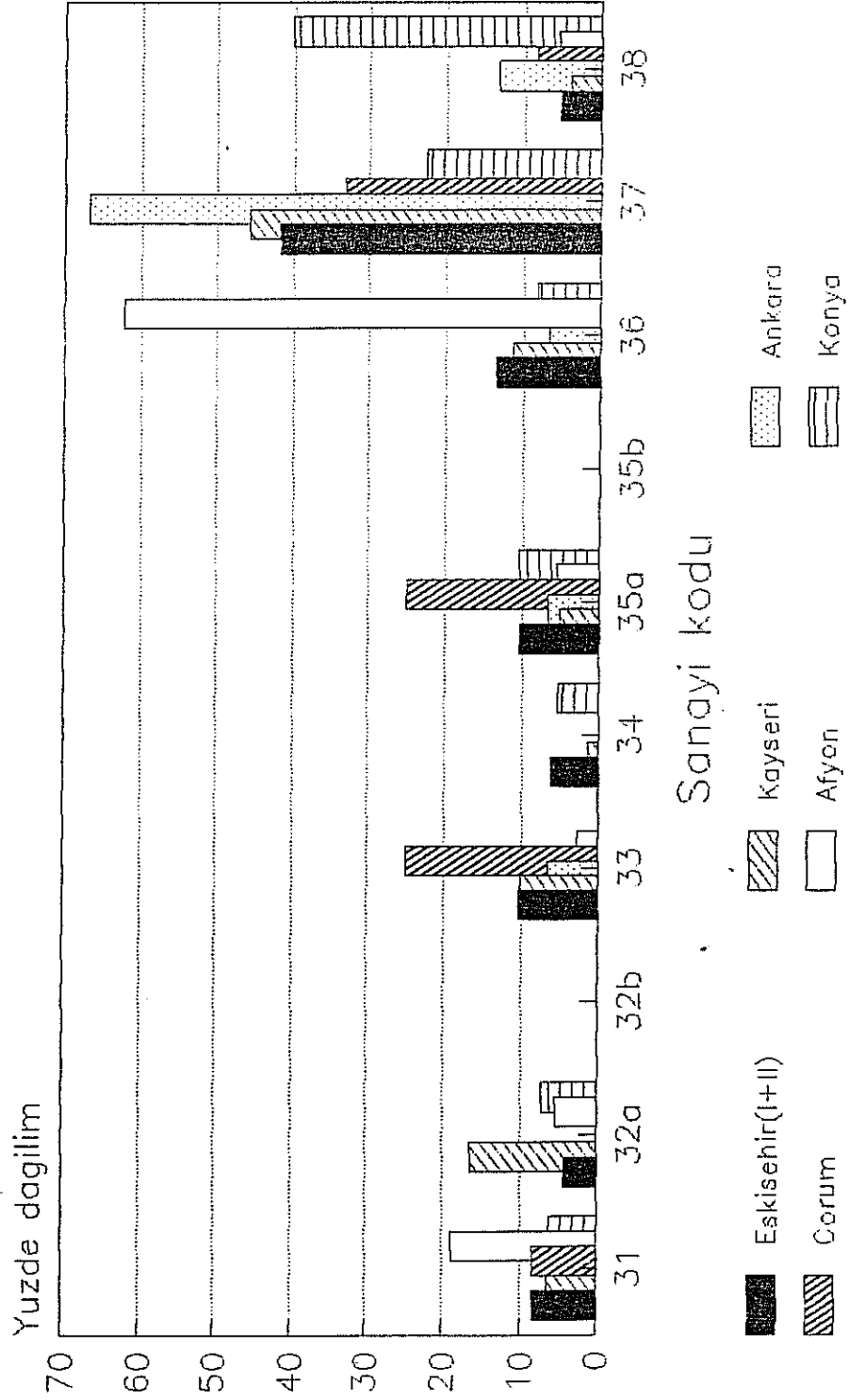
COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE

SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI

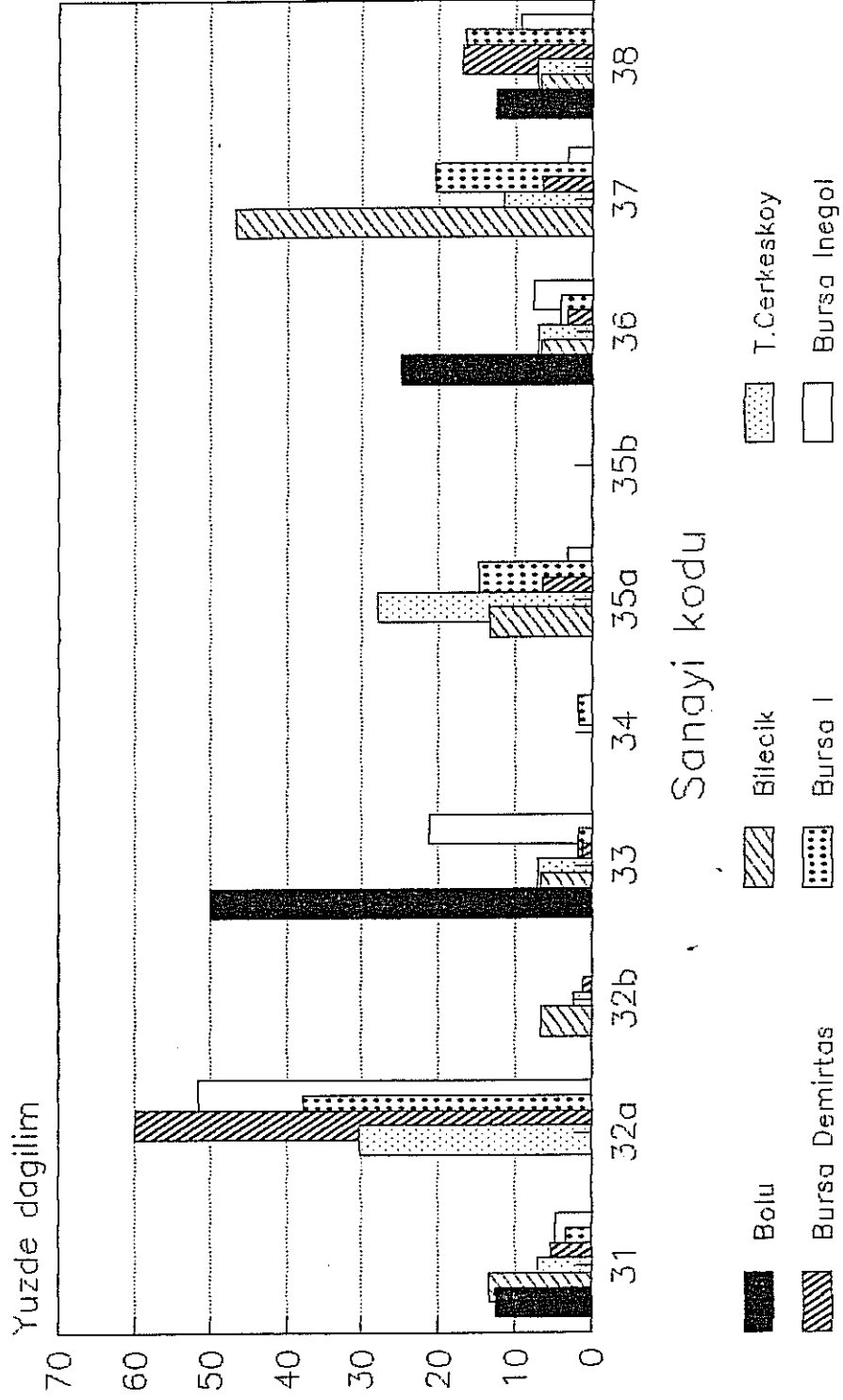
(Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Tür Dağılım Listelerinden Hesaplanmıştır)

Sanayi Tür dağılımı

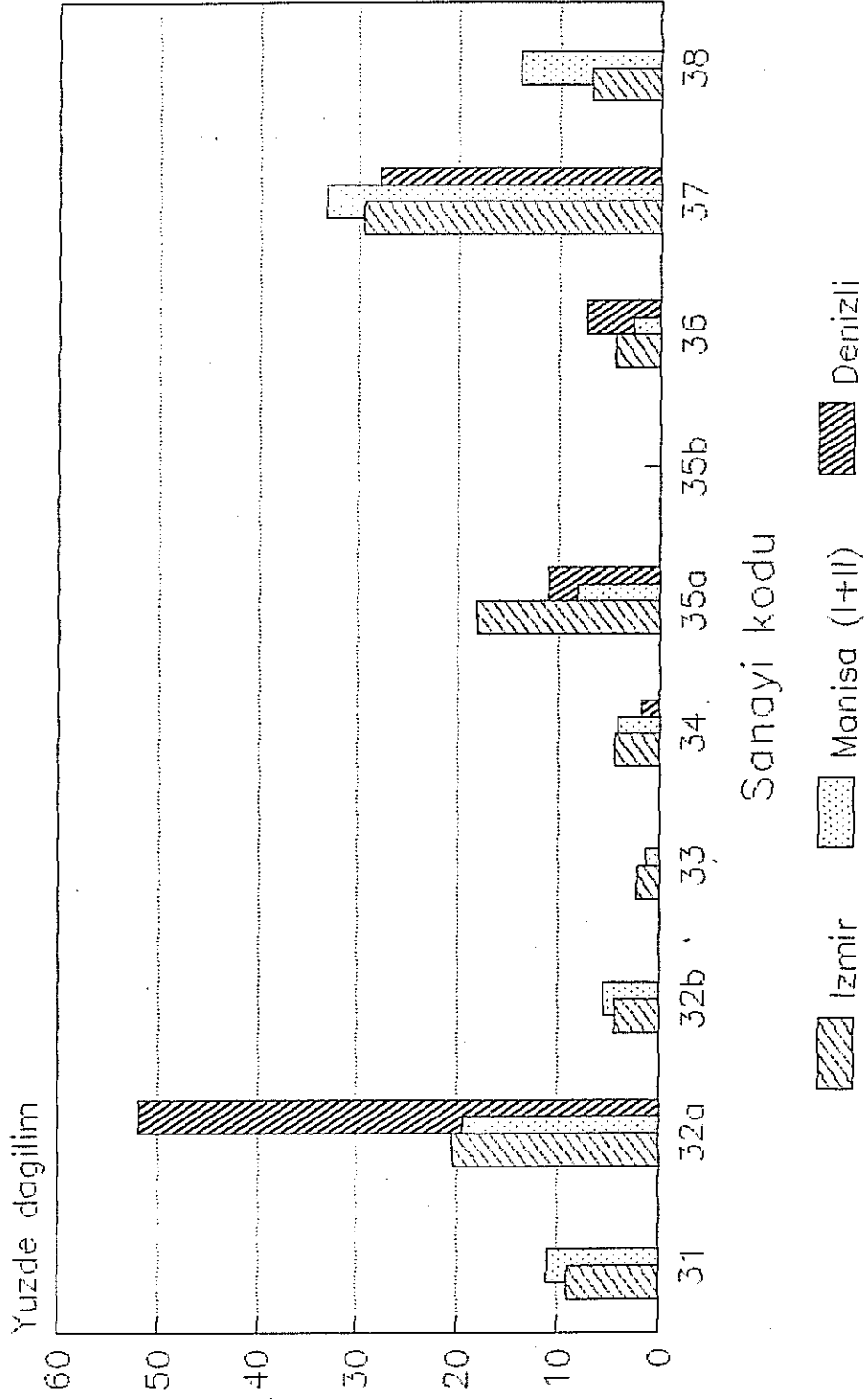

Sanayi Tur Dagilimi

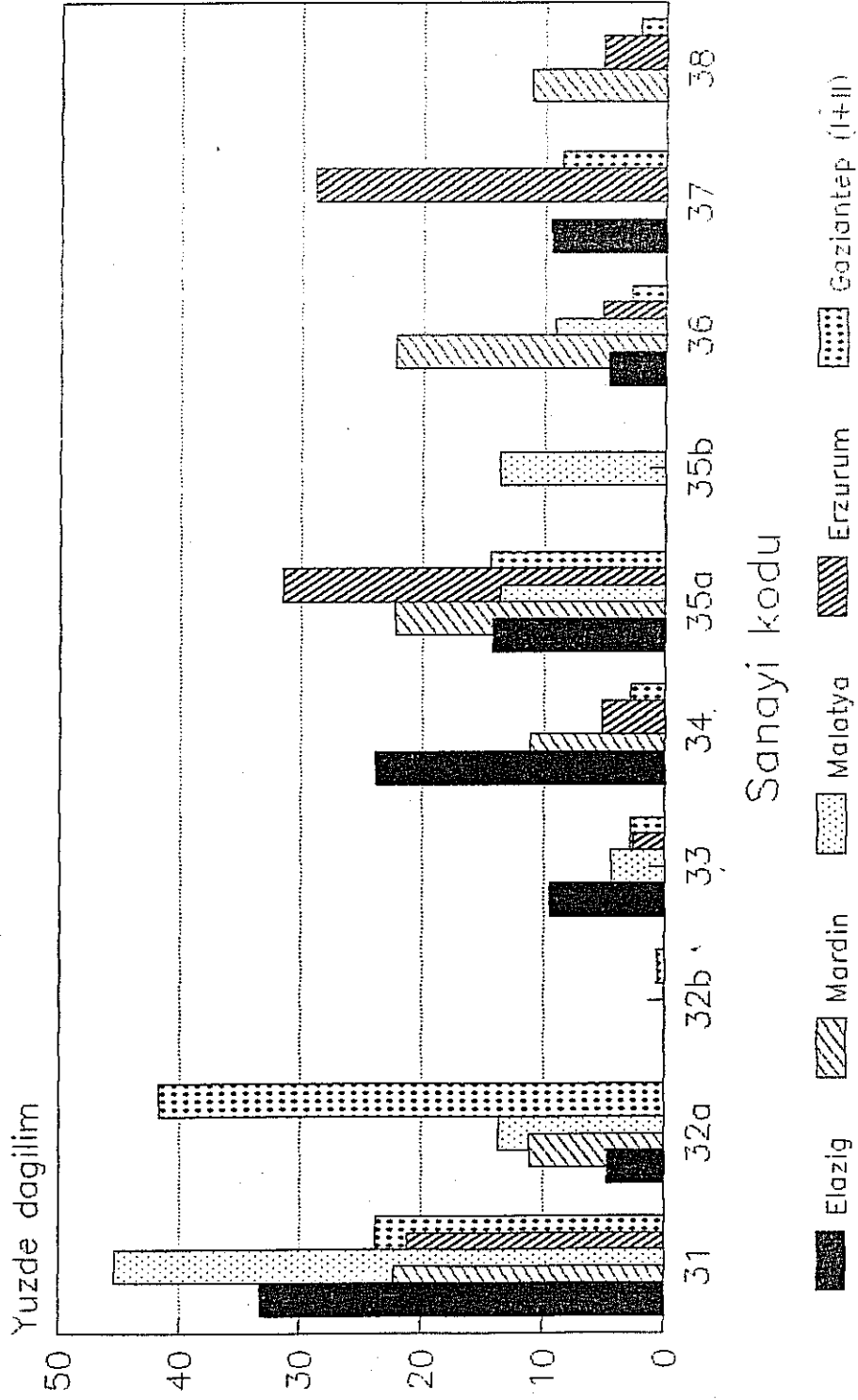

Marmara ve Karadeniz

Sanayi Tur Dagilimi

Sanayi Türü Dağılımı

Doğu ve Güneydoğu Anadolu

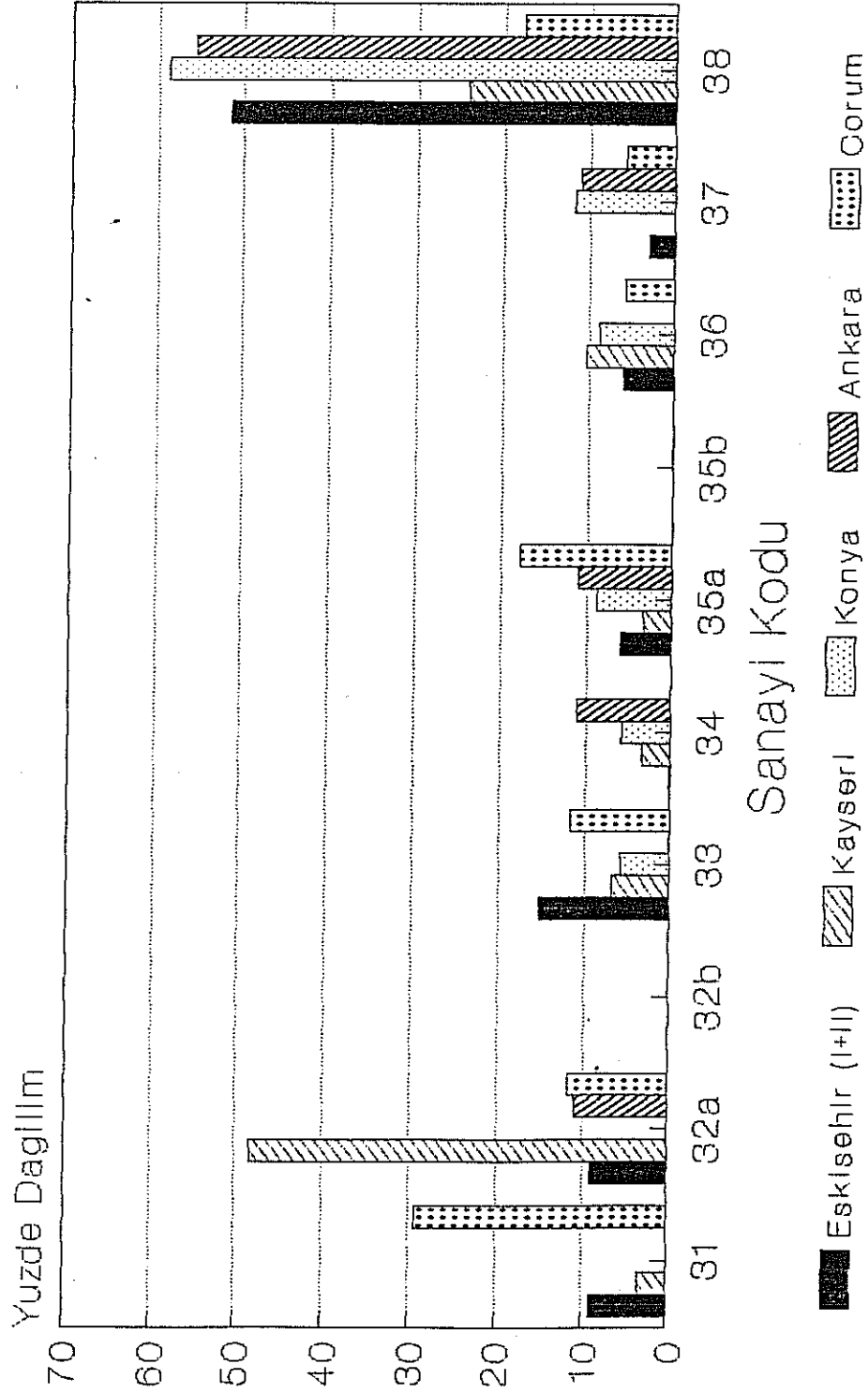
EK - 8

COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE

SANAYİ TÜR DAĞILIMLARI

(DPT Teşvik Tedbirlerine Göre Hesaplanmıştır)

Tesvik Tedbirleri Tur Dagilimi

İç Anadolu

Tesvik Tedbirleri Tur Dagilimi

Dogu ve Guneydogu